

Pšenica raste, pogodbe kasnijo

Na Dolenjskem smo izpolnili setvene načrte, kasnimo pa s pogodbami — Premalo denarja za naložbe in premalo izkoriščene naravne danosti

NOVO MESTO — Na Dolenjskem so dobro opravili jesensko setev, priprave so se začele tudi na spomladansko. Toda pogodbe o odkupu tržnih presežkov pšenice še niso v celoti podpisane, denarja za naložbe v kmetijstvo je manj kot v ostalih regijah, dolgoročnih programov izvoza pa tudi še ni. Dolenjska ima še velike rezerve, zlasti so te očitne v novomeški občini. Zato še bomo morali na Dolenjskem dogovoriti za enotnejšo kmetijsko politiko, katere naloga naj bi bila tudi, da na naše področje pritegne več denarja iz potrošnih središč.

Tak je najsplošnejši vtis po sestanku med predstavniki dolenjskih kmetijskih združenj, bančnikov, gospodarske zbornice in predsednikom republiškega komiteja za kmetijstvo Milanom Kneževićem in njegovim namestnikom Stanetom Renčljem. Sicer pa je sestanek minuli petek potekal v znamenju preštevanja hektarjev, govodi in litrov mleka. In prav pri tem se je izkazalo, da so dolenjski kmetijski zastavili načrte precej visoko, vprašanje pa je, če jih bodo izpolnili. Zato morajo do konca tega meseca plan uskladiti, sicer na ravni republike ne bo mogoče uskladiti prehranske bilance.

POZIDAVA SPET KONEC APRILA

ČRNOMELJ — V črnomeljski občini v okviru urejanja prostorskega plana sedaj pospešeno pripravljajo kategorizacijo kmetijskih zemljišč. Imenovana je komisija, ki usklajuje dejansko stanje s stanjem na kartah, ki niso ažurne. Na komiteju za družbeni razvoj si prizadevajo, da bi bilo že konec aprila oz. v začetku maja mogoče nadaljevati z urbanizacijo, vendar je to odvisno tudi od dela Dolenjskega projektivnega biroja in Urbanističnega inštituta SRS, ki pripravljata socialno-ekonomski del prostorskega družbenega plana.

VEČJI HLEV NA LOKVAH

LOKVE PRI ČRNOMELJU — Danes bodo odprli v Lokvah pri Črnomlju adaptirani in razširjeni hlev črnomeljske kmetijske zadruge, v katerem je prostora za 280 pitancev, torej za 40 več kot v starem. V kmetijski zadruzi so se odločili za razširitev in obnovo hleva, ki je veljala 12 milijonov dinarjev, predvsem zaradi tega, ker bodo odslej na melioriranih zemljiščih poselstva na Lokvah pridelali več krme, ter zato, ker dosednji način pitanja navezi ni omogočal večjega prirasta. V novem hlevu se bo govedo gibalo prosto v boksih.

Premalo lesa za Inles

Tudi v ITPP težave z repromaterialom — Občina ne more zagotoviti surovin — Povezati se v reprovegero

RIBNICA — „Če ne dobimo še 5.500 kubikov hlodovine, nam grozi, da bo marca prenehala obratovati najprej žaga, nato pa še Inles,“ je v razpravi o resoluciji za letos in stabilizacijskem načrtu poudaril na zadnji seji občinske skupščine Ribnica predstavnik Inlesa in občinske gospodarske zbornice (GZ) Viktor Pogorelec.

Prižal je, da v Inlesu res ni bilo posebnih razprav o obeh občinskih dokumentih, GZ pa je poslala pripombe, in sicer: da je treba zagotoviti domači lesni industriji redno oskrbo z lesom, da je treba zagotoviti izvajanje letnih in desetletnih načrtov sečnje v zasebnem sektorju in da naj bi mehanizirano skladišče lesa v Ribnici res delalo tako, kot je bilo predvideno. Žaga namreč lahko prenehala delati, ker gozdarji niso dobavili pogodbenih količin lesa, se pravi namesto 55.500 kubikov le okoli 50.000 kubikov. Zahteval je, naj gozdarstvo izpolni plan, da se bosta Inles in z njim vsa občina izpodbila katastrofi. Ob koncu je še poudaril: „Več ko imamo papirjev in programov, slabši je položaj v združenem delu!“

Podobno je opozoril v imenu ITPP Zvone Oberstar, in sicer, da se pločevina neperstano draži, da je ni, da jo morajo plačevati pod roko, da vsi dobavitelji zahtevajo devize in da je že skoraj material

Lanska setev je potekala po načrtih. V novomeški občini so posejali s pšenico 620 hektarov v zasebnem sektorju, in 240 hektarjev v družbenem. Podobno je bilo tudi v drugih dolenjskih občinah, črnomaljski, metliški in trebanjski. Povsod pa se zatika pri

Metliška „Beti“ pet let s Triumphom

150 šivilj bo delalo
le za Triumph

METLIKA — Nasednjih pet let bo 150 Betinih šivilj, se pravi kar 15 odst. vseh zaposlenih v petih konfekcijskih tozidih Beti, delalo samo za nemško firmo Triumph, največjo proizvajalko ženskega perila na svetu.

Ta nemška firma že dve desetletji sodeluje z jugoslovanskimi tekstilnimi delovnimi organizacijami in dobro pozna tako rekoč vso našo tekstilno industrijo. Pred časom se je odločila za tesnejše in daljše sodelovanje s tremi, poleg Beti še s Tizom iz Zemuna in Slogo iz Zrenjanina. Beti bo tako v naslednjih petih letih delala za Triumph ženske hlačke, spalne straice in ženske kopalke.

Triumph ima zelo hatančne in izdelane normative, njegova organizacija dela je vrhunska, prav tako kakovost izdelkov, spoštovanje rokov, skratka, vse mora biti stoddotno. Kdor dela za to firmo, mora biti sposoben proizvajati na najvišji kakovostni ravni v Evropi, se pravi tudi na svetu.

In cena? „Trda,“ pravijo v Beti, „a korektna, če dosega njihove normative, kar pa je, po resnici povedano, zelo težko, veliko je odvisno od organizacije dela.“

Posel je sklenjen, največ pa bodó za Triumph delali v tozdu v Mirni peči.

A. B.

podpisovanju pogodb. Res je sicer, da po dosednji praksi kmetje potem le prodajo vse tržne presežke pšenice, vendar bo potrebno podpisovanju pogodb posvetiti več pozornosti. Le trdno sklenjena pogodba je namreč porok za izpolnjevanje obveznosti kmetov do zadruge, prav tako pa tudi zadruga lahko izpolni svoje obveznosti pri dobavah reprodukcijskega materiala samo kmetom, ki bodo izpolnili vse obveznosti. Če kmet prekine pogodbo pri pšenici, potem ne bo deležen nobenih premij več. In vse premije bodo izplačane v obliki gnojil in zaščitnih sredstev.

V vseh zdruških so se začeli že jeseni pripravljati na spomladansko setev, zato zdaj ni bojazni, da načrtov ne bi izpolnili. Slej ko prej bodo morali zaradi pomanjkanja krmil sejati še več koruze za zrnje in silažo, neposejan pa ne bi smel ostati niti hektar strnišč. V zdruških pomagajo pri gradnji silosov, intenzivirali bodo pridelavo sena, sejali sojo ipd. Med kmeti ne manjka pripravljenosti za uveljavljanje najsodobnejših agrotehničnih ukrepov, po svoje

(Nadaljevanje na 2. str.)

BOGATEJŠI ZA RAZSTAVO — Med mnogimi pridobitvami, ki so jih ob prazniku dobili prebivalci črnomaljske občine, je bila tudi stalna razstava SNOS, ki jo je v prenovljenem Kulturnem domu odprl Martin Tomc, član predsedstva OO ZZB NOV Črnomelj (na fotografiji). Poleg tega so v črnomaljski občini odprli skladiščne prostore Belsada, novo obrat družbene prehrane rudnika rjavega premoga, obnovljene in razširjene prostore osnovne šole Mirana Jarca ter nove proizvodne prostore SCT tozd Kovinar, v Vinici pa začeli graditi novo Novoteksovo proizvodno dvorano. (Foto: M. Bezek)

Še vedno sposobni reči „ne“

19. in 20. februarja pred 40 leti so v Črnomlju na I. zasedanju SNOS postavili temelje naše narodne oblasti in ljudske demokracije

ČRNOMELJ — Tako kot pred štirimi desetletji na prvem zasedanju SNOS je Črnomelj tudi v soboto, 18. februarja, ljubezljivo sprejel nekdanje udeležence, ter predstavnike osemnajstih institucij, ki so pred 40 leti začele delovati v Beli krajini. Slavnostne seje občinske skupščine in izvršnih organov DPO ob črnomaljskem občinskem prazniku, 40. obletnici I. zasedanja SNOS in 10. obletnici pobratenja z Dugo Rešo se je udeležila tudi vrsta uglednih družbenopolitičnih delavcev, slavnostni govornik pa je bil Franc Šetinc, predsednik republiške konference SZDL Slovenije.

Ko je orisal razmere, v katerih se je porajal prvi slovenski parlament, ter poudaril njegov pomen za takratni in sedanj čas, je Franc Šetinc dejal: „Večkrat smo ponovili svoj, v svetu dobro znani zgodovinski „NE“, kar pomeni, da smo se odločili graditi socializem iz notranje moči naprednih sil naše države. Nekateri mislijo, da zgodovinskega „ne, spričo sedanjih gospodarskih in drugih težav ne moremo več ponoviti. Motijo se, kajti

●Na slavnostni seji so podelili tudi plakete črnomaljske občine, ki so jih prejeli Viktor Avbelj, Fedor Gregorič, Valentin Papež, Novoteksov tozd v Vinici, Ivan Zidar, Anton Dvojmoč in Pankracij Zupane. Z ubranimi pesmimi so okrog 400 udeležencev 40. obletnice prvega zasedanja SNOS pozdravili pevci Partizanskega pevskega zborra.

tudi zdaj moramo reči „ne, vsaki drugi poti, ki ni pot socialističnega samoupravljanja, neuvrščeno in uredite, ki edina zagotavlja enakopravnost naših narodov in narodnosti. „Ne, moramo reči vseh, ki bi nam kot nekoč radi diktirali obliko uredite.“

vite, da smo „zgoraj“, preveč organizirani, medtem ko je „spodaj“ preveč praznine. Zato se moramo bolj potruditi, da bo SZDL-akcijska sila, čedalje bogatejša po množičnosti pobud in bolj intenzivna po boju mnenj. Ljudje terjajo manj deklaracij, pa več sklepov, sposobnih za akcijo in življenje.“ je zahteval doslednost Franc Šetinc.

Poudaril je, da se zavedamo nalog, ki so pred nami, saj je to stvarnost.

M. BEZEK

Franc Šetinc: „Da se je prvi svobodno izbrani slovenski parlament prvič zbral na zasedanju na osvobojenem ozemlju Bele krajine, je bilo največje priznanje partizanski Beli krajini in njenim prebivalcem.“

pred katero si ne zatiskamo oči. Več mora biti dejanj, v njih, in ne le v besedah, pa tudi več enotnosti.

Predsednik RK SZDL je v svojem govoru omenil poseben pomen Socialistične zveze kot fronte delovnih ljudi, ki jo je treba razširiti in utrditi spodaj, ne pa predvsem v vrhovih. „Še vedno namreč velja Kardeljeva ugotov-

ljuje, da smo „zgoraj“, preveč organizirani, medtem ko je „spodaj“ preveč praznine. Zato se moramo bolj potruditi, da bo SZDL-akcijska sila, čedalje bogatejša po množičnosti pobud in bolj intenzivna po boju mnenj. Ljudje terjajo manj deklaracij, pa več sklepov, sposobnih za akcijo in življenje.“ je zahteval doslednost Franc Šetinc.

IMV zaživela kot sozd

Delavski svet sozda je imenoval organe — Novi kolegijski poslovodni organ ima 8 članov

NOVO MESTO — Januarja so v IMV po reorganizaciji opravili volitve v nove samoupravne organe, na prvi seji delavskega sveta sozd IMV pa so 2. februarja imenovali poslovodne in druge organe. Vršilec dolžnosti predsednika kolegijskega poslovodnega organa sozd je Janez Rošker.

V kolegijskem poslovodnem organu sozda je poleg predsednika še 7 članov: Franci Borsan kot vršilec dolžnosti namestnika predsednika: Ciril Pevec je vršilec dolžnosti podpredsednika, zadolžen za avtomobilsko dejavnost; Marjan Simič vršilec dolžnosti podpredsednika, zadolžen za prikoličarsko dejavnost; Božo Kočevar, član, zadolžen za razvojno dejavnost; Adam Gruenfeld, član, zadolžen za odnose z Renaultom; Jože Škobernc, član, zadolžen za podjetja v

Tradicija je obveljala: teden cvička bo

Dokončen sklep

Društvo vinogradnikov Dolenjske je skupaj s prireditvenim odborom uredilo sporne formalnosti, ki so se pojavile pri napovedi te tradicionalne prireditve vinogradnikov Dolenjske. Upravni odbor društva vinogradnikov je 17. februarja sklenil, da bo letošnja prireditev, tako kot prejšnja leta, od 15. do 18. marca v športni dvorani v Novem mestu.

Ze ves februar posebne komisije po 11 podružnicah društva ocenjujejo pridelek 1250 članov društva lanske obilne in kakovostne vinske letine. Pri teh ocenah je bilo izbrano okrog 250 vzorcev vina za glavno oceno, ki bo 8. in 9. marca na Srednji kmetijski šoli Grm. Pozitivno ocenjene vzorce vina bodo lahko preizkušali vsi občani, ki se želijo seznaniti z najboljšimi dolenjskimi vini v dneh prireditve v predverju športne dvorane od 15. do 18. marca.

Prireditve se bo začela v četrtek, 15. marca, ob 16. uri s tradicionalnim sprevedom z godbo skozi Novo mesto.

Letos bodo gostinci točili najboljše cvičke tudi pred hotelom Metropol in na stojnicah na Glavnem trgu. Za zabavo bo v športni dvorani vsak večer skrbela godba izbranih godbenikov. Aktiv kmečkih žena pri kmetijski zadruzi bo v športni dvorani ne samo pokazal, kakšna jedila znajo Dolenjke pripraviti, ampak bodo ta jedila v športni dvorani obiskovalci lahko tudi kupili.

V petek in soboto bodo obiskovalci v športni dvorani lahko preizkusili svojo srečo s srečolovom.

V petek in soboto (pričetek ob 10. uri) bodo vinogradniki na posebnih zborovanjih razpravljali o razširitvi trsnega izbora, o uvajanju manj poznanih sort trte na Dolenjsko ter o predpisih o analizi vina, točenju nevestekleničnih vin in o pravilniku o vinu. V nedeljo bo zasedanje skupščine delegatov društva in podelitev odličij za ocenjena vina.

T. D.

Slab začetek — dober konec

Dolenjsko gospodarstvo je v rekordnem decembru izvozilo za nad 1,8 milijarde dinarjev — Največji izvoznik slej ko prej IMV Novo mesto

NOVO MESTO — Vrednost lanskega letnega izvoza iz vseh štirih dolenjskih občin se je povečala za 9 odst., pokritje izvoza z uvozom pa je celo malo nad 100 odst. Rezultati so še znatno boljši, znani pa bodo naknadno, ko bodo zbrani podatki tudi o storitvah tekstilcev in gradbenikov.

Izvoz je blizu slovenskega poprečja, pokritost uvoza z izvozom pa pri Dolenjcih celo ugodnejša; tako kažejo podatki gospodarske zbornice. Kar 81,67 odst. celokupnega izvoza je šlo na kovertibilna tržišča, klirinški izvoz pa je upadel.

Zaradi velikega uvoza (23-odstotna rast), ki je šel domala v celoti na račun repromateriala in izjemno malo na račun opreme, se je stopnja pokritosti sicer znižala, še vedno pa ima Dolenjska samo v klasičnem izvozu 340 milijonov dinarjev presežka. Pokritje konvertibilne bilance se je lani izb-

oljšalo, vendar imajo štiri dolenjske občine še vedno nad 1 milijardo dinarjev primanjkljaja v menjavi z državami s trdno valuto. Presežek v znesku 1,5 milijarde dinarjev pa je ugotovljen na klirinškem trgu.

Podatki kažejo, da se je glede izvoznih poslov minulo leto slabo začelo. Najslabši izvozni mesec je bil januar, rekorden pa december, ko je bilo iztrženih nad 1,8 milijarde dinarjev.

Na Dolenjskem so daleč največji izvozniki Novomeščani — z največjim deležem IMV. Samo na konvertibilnem tržišču je bilo pro-

danih za več kot 9 milijard dinarjev izdelkov. Črnomaljski so na drugem mestu, tretje pripada Trebanjcem, Metličani pa so s 171 milijoni dinarjev izvoza na zahodna tržišča zadnji na domači lestvici. Rast izvoza se lani najbolj kaže v novomeški občini, velik padec izvoza pa v Trebnjem, kjer izvoz ni dosegel niti polovice iz leta 1982.

R. BAČER

Z ZNANJEM V KMETIJSTVU — Kar petnajst ekip je sodelovalo na tretjem občinskem tekmovanju mladih o kmetijstvu, ki je bilo v Krmelju. Zmago si je tudi tokrat priborila ekipa Sevnčanov (v postavi Janez Jazbec, Mateja Jene in Ivan Kozmus), ki je prehodni pokal osvojila v trajno last. Na regijsko tekmovanje pojde poleg njih tudi drugovrščeno moštvo Tržišča, ki so ga sestavljali Aleš Flajs, Milan Zabukovec in Anica Siteršek. Konferenca mladih v kmetijstvu pri OK SZDL Sevnica je pred tekmovanjem pripravila okroglo mizo o novi pokojninski zakonodaji. V kulturno-zabavnem delu sta sodelovali plesna skupina krmeljske osnovne šole in igralska skupina kmetijskega kombinata. V zabavni točki (luščenje soje) je zmagalo zastopstvo Jutranjke. (Foto: A. Železnik)

Po poslabšanju v sredini tedna se bo zadrževalo do konca tedna nestalno vreme z občasnimi padavinami.

Zakaj drugim kar dobro gre?

Brez pomoči strokovnjakov se pri Gorjancih ne bodo izkopali iz težav

NOVO MESTO — Ob težkem položaju podjetja Gorjanci Straža in precej slabih notranjih odnosih je delovna skupina predsedstva občinskega komiteja ZK obelodanila ugotovitve. Predvsem gre za odsotnost znanja in slabo kadrovske politiko.

Pogoji za poslovanje so bili lani in že v letu 1982 za Gorjance zelo slabi,

podjetje pa je tudi v mnogo slabšem položaju, kot je vseh ostalih 11 sorodnih kolektivov v Sloveniji. Ker so preveč verjeli srednjeročnemu planu, ki je predvideval preusmeritev težjega tovora s cest na železnice, niso kupovali težjih kaminov, praksa pa kaže, da uresničevanje tega načela ne poteka tako naglo. Zdaj so se znašli v tovrstnem in avtobusnem prometu z iztrošenimi prevoznimi parkom, izv-

orne stimulacije prihajajo s polletno zamudo, cene lahko dvigajo šele več mesecev po podražitvi goriva, vse to pa je ob slabi kadrovske zasledbi pripeljalo do zelo resnih razmer.

Po menju delovne skupine komiteja, ki jo je vodil dipl. ekon. Miha Hrovatič, so sicer v delovni organizaciji zagotovo reševali vsakdanje težave, delo pa ni bilo timsko, ni dovolj upoštevali izsledkov v panogi in je bilo tudi težalo načrtno. Teža poslovnih odločitev je padla le na direktorja.

● Pri „Gorjancih“ doslej niso resno razmišljali, ali jim lokacija v Straži še ustreza, če je ekonomična, do katere meje naj bi razvijali tri različne dejavnosti, in tudi ni strokovnih in resnih analiz o tem, kako do boljšega gospodarjenja.

Imajo sicer vse potrebne akte, ki formalno ustrezajo, so pa šablonski, medtem ko družbenopolitične organizacije znotraj kolektiva in v občini niso odigrale svoje vloge. Osnovna organizacija ZK je sicer opozarjala na probleme, sestanki in zbori delavcev pa so se često sprevergli v dialog med vodilnimi in sekretariati, ostali pa so bili zraven kot molčeči komunisti.

Celotno gradivo, ki ga je pripravila delovna skupina, je sprejel na nedavni seji tudi komite in naročil komunistom pri Gorjancih, naj se v kolektivu zavzemajo za tako kadrovske zasledbe, ki bo kos zahtevnim problemom danes in v prihodnosti.

R. BAČER

TEKMOVANJE V VELESALOMU

Občinskega prvenstva v velesalomu na Lisci 12. februarja se je udeležilo tudi 19 učencev naše šole. Nekateri so dosegli lep uspeh, tako je Beni Metelko zmagal med fanti 3. in 4. razreda, zasedli pa smo še dvoje tretjih mest.

TINA HOČEVAR
OŠ Krmelj

SPREJELI EVIDENTIRANE MOŽNE KANDIDATE

TREBNJE — Na seji kandidacijske konference so v ponedeljek potrdili vse možne kandidate za opravljanje vodilnih delegatskih funkcij v občini, republikani in zvezi. Izvolili so tudi dva delegata za republiško kandidacijsko konferenco. Trebanjsko občino bosta zastopala Milan Kranjc in Tone Žibert. Sicer pa so za opravljanje funkcij v občinski skupščini in skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti predvideni dosedanja vodilni. Kot evidentirani možni kandidati za predsednika skupščine občine je predviden Ivan Gole, za podpredsednika pa Avgust Gregorčič. Za predsednika zborov so evidentirani Tone Žibert, Miran Bizjan in Ivan Longar. Za predsednika skupščin samoupravnih interesnih skupnosti pa so predvideni: Mihelca Peskar, Marija Brezovar, Ciril Pevec, Alojz Bandelj, Alenka Kranjc, Janez Gartner, Miran Kovič, Frane Videčnik, Jože Jevnikar, Milan Koršič in Anka Ostanek. Vsi kandidati, seveda, če bodo izvoljeni, bodo svoje naloge opravljali naslednji dve leti.

So borci le občinski?

Metliška občina ne zmora sama bremena priznavalnin

METLIKA — Od 8.200 prebivalcev metliške občine ima status borca 1.250 občanov in tako se ta belokranjska občina, ena najmanjših v Sloveniji, po številu borcev v celotnem številu občanov, uvršča na vrh v naši republici. Seveda to dejstvo nikogar, ki vsaj malo pozna zgodovino narodnoosvobodilne borbe v Sloveniji, ne preseneča. Žalostno pa je, da je marsikateri od teh borcev zato, ker se je po vojni odločil, da bo ostal doma, danes v slabšem gnotnem položaju kot njegov soborec, ki jesen svojega življenja preživlja na primer v Ljubljani, Kranju, Mariboru.

Od teh 1.250 metliški borcev jih je namreč 440 upravičenih do oblike družbene pomoči, ki ji pravijo priznavalnina. Te dni je v razpravi „Družbeni dogovor o priznavalnih udeležencem NOV“ in v metliški občini so predlagali spremembo 14. člena tega dogovora. Za kaj gre?

Doslej so morale občine iz svojega proračuna zagotoviti potreben denar za priznavalnino, razen tako imenovanih dopolnjevanih občin, ki dobijo ta denar iz

republike. Tako je šlo v lanskem letu iz metliškega proračuna za priznavalnino dobrih 11,5 milijona dinarjev, kar je zneslo kar 18 odstotkov vseh proračunskih sredstev. Priznavalnino so znašale od 270 do 6.960 dinarjev na mesec, povprečna mesečna priznavalnina pa je bila lani v metliški občini 2.247 dinarjev. V Metliki povedo, da bi, če bi izplačevali najvišje možne priznavalnine v skladu z družbenim dogovorom, lani za to porabili četrtno sredstev iz občinskega proračuna!

Vsekakor drži, da so priznavalnine prenizke, da ne pomenijo občutne pomoči socialno ogroženim borcem in da jih je treba povečati. To pa bi še dodatno obremenilo že tako skromen metliški občinski proračun, letos ga načrtujejo v višini 74,6 milijona dinarjev; in še za to se bojijo, da ga ne bodo uresničili. Zato predlagajo — in to je njihov predlog za spremembo 14. člena družbenega dogovora o priznavalnih — naj bi občine zagotavljale za priznavalnino sredstva do višine 10 odstotkov občinskega proračuna, kar je več, pa naj bi financirali iz dopolnilnih sredstev iz republiškega proračuna.

A. BARTELJ

Pšenica raste ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

pa je k temu pomagala tudi organizirana akcija za setev pšenice. Vendar je denarja premalo za vse potrebe, kar seveda ni prav. Dolenjski kmetje namolzejo skoraj 15 milijonov litrov mleka, ki gre drugam, denarja za intenziviranje kmetijstva pa se nabere malo, zlasti v primerjavi z drugimi regijami. Da bo potrebnih več naložb za kmetijstvo, govori tudi podatek o 7 tisoč hektarih zaraščene kmetijske zemlje v novo-meški občini, ki doslej še ni izkoriščena, prav tako pa ni ustreznih učinkov z 12 tisoč hektarov plodne zemlje, kolikor je je na področju novomeške kmetijske zadruge.

● Zdjaj pa je nekaj težav tudi pri podpisovanju regijskega samoupravnega sporazuma o pridelovanju mleka in živinoreji. Ljubljanska banka — temeljna dolenska banka ga še ni podpisala. Kot pa je dejal predstavnik Ljubljanske banke, je imel izvršni odbor zadržke. Vzrok je neuskajena prehrabna bilanca, neustrezni učinki ob sicer podobnih pogojih, slaba evidenca o tem, kaj je že bilo opravljenega. Na sestanku so sicer sprejeli zadržke bančnikov, malo čudno pa je, ker te težave prihajajo na dan v času, ko bi moralo biti usklajevanje že opravljeno in manjkajo samo še podpisi.

Da so zadržki banke upravičeni, je pokazala tudi obravnava planov. Plani novomeške kmetijske zadruge, kakršne so poslali komiteju, so prav gotovo prenapeti, saj ne bo mogoče kar za polovico povečati staleža krav, prav tako bodo težko v črnomaljski občini povečali odkup mleka za skoraj tretjino, itd.

Naloga kmetijstva je, da poveča izvoz. Z našega področja bomo izvažali predvsem meso, krompir, hmelj, velike rezerve pa so tudi pri izvozu gozdnih sadežev. Vendar se bo potrebno na tem področju še dogovoriti, kdo in kje naj bi zbiral gozdne sadeže, saj je konkurenca vse hušja in zadruge kar težko pridejo zraven. Vsekakor je potrebno dodati, da bi imela dovolj nalog tudi agroživilska skupnost, ki je na Dolenjskem že delovala.

JOŽE SIMČIČ

NEZDRAVA KONKURENCA

Včasih s prstom preradi kažemo navzven, namesto da bi najprej pometli pred svojimi vrati. Posavski kmetje namreč menijo, da je tudi med kmetijskimi organizacijami združenega dela v regiji nezdrava konkurenca. Če slabega kooperanta prevzame celo znotraj občine drugi TOK (temeljna organizacija kooperantov) z zagotovitvijo drugačnih (beri: boljših) kreditnih pogojev in cen, gre to gotovo na račun dobrih kooperantov. Za povezovanje oz. sodelovanje v TOK naj ne bi bilo zaprek in občinskih meja, seveda le ob spoštovanju pravil igre...

Brez raziskav ne bo odkopa

V kanižarskem Rudniku ugotavljajo, da bo odkop premoga varen le ob predhodnih raziskavah, ki so bile doslej zapostavljene — Premalo rudarjev

KANIŽARICA — Čeprav se v kanižarskem rudniku rjavega premoga lahko pohvalijo z dobrimi gospodarskimi rezultati, saj so v preteklem letu v rednem delovnem času nakopali 110.000 ton premoga, ob prostih sobotah in nedeljah pa še dodatnih 11.000 ton, in tako presegli plan, so jih pestile mnoge težave, ki jim sami niso bili kos. Mnoge med njimi se bodo nadaljevale tudi v letošnjem letu.

Težave so se začele že pri reprobri materialu: predvsem zaradi pomanjkanja jamskega lesa, osnovnih orodij, rezervnih delov za vso opremo, zlasti pa električnega materiala. Temu so se predvsem v drugi polovici preteklega leta pridružile še težave v jami, saj so odkopavali močno ojalovljene sloje premoga, ki bi jih ob normalnih razmerah gotovo pustili vnevar, a so bili prisiljeni v ta odkop zaradi velikih zamud pri odpiranju južnega polja.

Prav v južnem polju vidijo v Rudniku velike možnosti za nov odkop, vendar se je odpiranje zaenkrat ustavilo zaradi prelomnega področja in s tem bojazni, da bo zaradi nahajališč vode prišlo do vdora. Zato mora ljubljanski Geološki zavod najprej raziskati

južno področje, sredstva za vse raziskave pa so zagotovljena.

Te raziskave so toliko bolj pomembne tudi zato, ker bodo gotovo dale natančnejši podatek o zalozah premoga. Po velikem vdoru vode leta 1976 so namreč ugotovili, da je zalog okrog 3,5 milijona ton, a so v resnici manjše, predvsem v južnem polju. Po grobih ocenah je v kanižarskem rudniku še za 15 do 20 let premoga, predvidevajo pa, da bodo natančnejše raziskave odkrile še večje zaloge.

Kljub temu da je zadnje čase našlo v rudniku zaposlitve veliko domačinov, jim še vedno primanjkuje 20 do 30 rudarjev. Po besedah direktorja delovne organizacije Vladimira Breznika se je kvalifikacijska struktura v zadnjih

letih poslabšala, kar je posledica velike fluktuacije.

V zadnjem letu so se neopravičeni izostanki zmanjšali od 1,4 odst. na 0,9 odst., bolniških pa je bilo manj za poldrugi odstotek. Toda tudi ob odlivu delavcev v Rudniku ne stojijo križem rok, saj se zavedajo, da bodo rudarje

● Rudnik rjavega premoga v Kanižarici je doslej oskrbel s premogom vse potrošnike, ki so kurivo naročili v preteklem letu. Že sedaj pa sprejemajo naročila za letošnje leto in tisti, ki bodo z naročilom pohiteli, bodo dobili premog že v dveh tednih. Sicer pa v rudniku opozarjajo, da morajo vsi, ki se želijo greti z njihovim premogom prihodno zimo, naročiti kurivo v prvi polovici tega leta.

lahko obdržali le, če jim bodo ponudili stanovanja. In samo letos bo ključne novih stanovanj prejelo več kot 30 zaposlenih.

M. BEZEK

Redki davčni „srečnejši“

Človek mora nadvse pridno delati, da zasluži na leto več kot 500.000 din, kar je tista meja, ko je moral občan konec preteklega meseca vložiti napoved za odmero davka na skupen čisti dohodek; pa še ni rečeno, da bo davek tudi plačal, saj so v veljavi nekatere olajšave. Tako je zelo malo tistih občanov, ki so po davčni logiki toliko bogateli, da lahko od svojega pridobljenega bogastva odrinejo drobtino za družbene potrebe. Seveda je drugo vprašanje, kjer je zares tista meja, ko se mora del dohodka še dodatno preliti v družbeni žep, in če res mora biti za z delom zaslužen dohodek sploh kakšen davčni vijak. Kaj menijo občani?

MARJANA BAHOR, administratorka v črnomaljski osnovni šoli: „Če kdo zares in pošteno dela, potem je prav, da je njegovo delo pravično plačano, vprašanje pa je, kako je z delom tistih, ki delajo samo na papirju. Mislim, da so presegli cenzus tisti, ki so honorarno delali ali kaj prispevali z inovacijami. Če so pošteno zaslužili, jim takšen skupni dohodek privoščim, sama pa ga najbrž ne bom nikdar dosegla.“

JOŽE MATEKOVIČ, vodja komercialno-finančne službe v metliškem Metku: „Lani sem imel osebni dohodek sekretarja predsedstva OK ZKS, pa mi ne bo treba vložiti napovedi. Pri nas bi morali biti veseli, če bi davčne napovedi vložilo 50 ali 60 občanov, ne pa 5 ali 6, kot jih je. Ni bogate občine z revnimi občani! Za našo občino je znano, da je glede osebnih dohodkov na republiškem repu. Je pa vprašanje, koliko je družbene kontrole nad dejanskimi dohodki, predvsem nad dohodki, ki niso rezultat dela.“

MARIJA VESEL, računovodkinja iz Novega mesta: „Nihče v našem kolektivu Mercator — Standard nima skrbi s plačilom tega davka. Še nobeno leto ni nihče prišel v poštev za plačilo, saj imamo še posebno v zadnjem času zelo slabe osebne dohodke. Prav je, da davek plača tisti, ki veliko zasluži. A kako lahko toliko zasluži?“

JOŽE GODNJAVEC, direktor uprave za družbene prihodke v občini Trebnje: „Doselej je napovedi vložilo 13 občanov, kar ni več kot pretekla leta. Imamo podatke, da bi napovedi morale vložiti še 16 občanov. Vsi prijavljeni dohodki se gibljejo v višini limita, le eden presega 700.000 din. Med občani, ki so prijavili skupni dohodek, so že po tradiciji zdravniki, trgovski potniki, veterinarji in nekaj vodilnih delavcev.“

JANEZ KULČAR, direktor občinske uprave za družbene prihodke Krško: „Že nekaj let ugotavljamo, da kar 97 odst. vsega davka od skupnega dohodka prinesejo obrtniki in da cenzus raste s povečevanjem življenjskih stroškov. Lani so osebni dohodki poprečno porasli za 18 odst., dobili pa smo 62 napovedi, kar je za četrtno več kot lani. Med prvimi desetimi najvišjimi jih je sedem iz Jedsrke elektrarne.“

IVAN GERMOVŠEK, direktor trgovske in gostinske delovne organizacije Posavje v Breznicah: „Noben osebni dohodek, ki res izvira iz dela, ne bi smel biti dodatno obdavčen. S tem želim poudariti, da velja to ob objektivnih merilih. Drugače je tam, kjer se prejemki zaposlenih močno dvigajo nad poprečje zaradi trenutne konjunkturalne ali ugodnih razmer in kjer je zelo veliko preseganje norm. Tam nagrajevane ni realno.“

KAMIL KROŠELJ, direktor sevniske davčne uprave: „Smisel plačila davka na dohodek je, da občani namenijo za družbene potrebe tudi po svoji ekonomski moči. Lani je bilo od tega davka zbranih 210.000 dinarjev, letos bo po vsej verjetnosti več. Po vsem sodeč, je zakonodajalec v naši republici postavil pravi znesek, od katerega se plačuje davek. Dokaj realno so postavljene tudi olajšave, ki zožujejo krog dejanskih plačnikov. Ne drži dokaj razširjeno mnenje, da ima davčna služba z vsem skupaj več dela kot pa s samim davkom haska.“

SAVO MUTIČ, prodajalec v Tehniki Kočevje: „Za nobene cenzuse doslej nisem vedel. Moj mesečni dohodek je okoli 12.000 din in z njim živim še nezaposleno ženo in otroka, kar pomeni, da zaslužim v glavnem za kruh in mleko. Ni prav, da nekateri dobe delo po protekciji, moja žena, ki je ekonomski tehnik, pa ne dobi službe. Nič nimam proti, če nekdo s pridnim delom veliko zasluži. Če pa nekdo zlahka zasluži zelo veliko, je najbrž kriva tudi družba.“

BOJAN ZGONC, prodajalec v prodajalni spominkov Ribnica: „Cenzus, ki določa, kdaj moraš prijaviti skupni dohodek, po mojem ni previsok. Osebni dohodki so majhni, še posebno če jih primerjamo z rasto življenjskih stroškov. Nič ni narobe, da tisti, ki je bolj priden, tudi več zasluži. Jaz nimam kaj prijavljati. Moj osebni dohodek je tako nizek, da bi moral delati tri leta in pol, da bi dosegel sedanjo spodnjo mejo.“

Ljubljansko pismo

Korenine krize Globlji vzroki naših gospodarskih težav

Sedanjo ekonomsko krizo v svetu so izzvali trije dejavniki. Kot prvega velja omeniti politiko visokih obrestnih mer, ki jo uveljavljajo ZDA. Visoki proračunski primanjkljaji so povzročili, da so se federalni organi v ZDA pojavljali na trgu finančnega kapitala in s prodajo državnih obveznic zagotavljali likvidna sredstva ter s tem podpirali politiko visokega mednarodnega tečajja dolarja. Politika dragega kapitala pa je neposredno odvrčala poslovni svet od investiranja.

Drugi dejavnik krize v svetu je visoka cena nafte in s tem povezane cene drugih energetskih surovin. Cena nafte se je v letih 1973 — 1980 povečala za več kot desetkrat. Upadanje cene nafte v zadnjem času ne vpliva kaj prida spodbudno na prizadevanja po tehnološkem napredku ter nadomeščanju te energije in surovin z drugimi, kakor tudi ne na varčevanje z nafto. V sedanjih gospodarskih razmerah pa pocenitev nafte vendarle spodbuja gospodarski razvoj v svetu ter tako uvoznikom nafte pomaga iz ekonomskih težav.

Tretji dejavnik krize v svetu pa je velika zadolženost.

Vse več znamenj priča, da je začel gospodarski razvoj v svetu oživljati. Vendar ne gre za trajno oživljanje gospodarstva, saj za to niso izpolnjeni vsi pogoji. Vodilno vlogo pri usmerjanju ekonomskih tokov v svetu imajo nedvomno Združene države Amerike. ZDA bi morale zato soustvarjati čimbolj usklajeno gospodarsko politiko z drugimi razvitimi državami.

— Ni tako hudo, če je uvoženo, veliko huje je, če je za voženo.

Pri nas doma je treba izhod iz sedanjih gospodarskih težav, ki niso kratkoročne, iskati v uresničevanju dolgoročne politike gospodarske stabilizacije in v opiranju na lastne sile.

Večina razvitih industrijskih držav se je začela že po prvem naftnem šoku prilagajati spreminjenim razmeram ter je upočasnila svojo gospodarsko rast, medtem ko smo v Jugoslaviji še pet do šest let pospeševali gospodarski razvoj. Naglo naraščanje predelovalnih zmogljivosti je terjalo vse več uvoza reprodukcijskega materiala. Investicijska ekspanzija je terjala velik uvoz opreme. Tako smo v letih 1977—1981 uvozili kar za 12 milijard dolarjev opreme s konvertibilnega območja. Investicije in tuja posojila pa niso bila dovolj usmerjena v usposabljanje proizvodnje za izvoz na konvertibilno območje, ampak v veliki meri namenjena proizvodnji za domači trg in s konverzijo tujih posojil v dinarje za pokrivanje domače potrebe. Nakup sodobne tehnologije, opreme, licenc in s tem tujega znanja je domače organizacije vezal na uvoz surovin in reprodukcijskega materiala, hkrati pa jih s pogodbenimi klavzulami omejeval pri izvozu na konvertibilna območja. Tako je bila strategija uvozne substitucije neredko le drugačen izraz prejšnjega, neposrednega uvoza. Povečevanje izvoza na konvertibilno območje v tolikšni meri, da bomo sposobni pokrivati uvoz reprodukcijskega materiala, opreme in odplačevati dolgove, je tako zdaj poglavitni strunalni problem jugoslovskega gospodarstva.

VINKO BLATNIK

Odkrili zaklad — 450 ha njiv

Nerodovitno puščo bodo po melioraciji zasejali s pšenico in koruzo

BREŽICE — Ob Sromljici je 450 ha neplodnih zemljišč. Z melioracijskimi posegi jih bodo spremenili v rodovitne kmetijske površine. Letos nameravajo pridobiti 300 ha, prihodnje leto 150 ha.

Pristanek za melioracijo mora kmetijska zemljiška skupnost dobiti najmanj od lastnikov polovice zemljišč na melioracijskem območju. Zbiranje podpisov teče. Sestanke s kooperanti sklicuje TOK Agraria, kjer vodi akcijo inž. Roman Baškovič. Kmetje kooperanti imajo ob Sromljici največ zemljišč. Od njih si lastniki obetajo nove možnosti za izboljšanje svojega gospodarskega

„Tako sklepanje je zmotno“, je pojasnil predsednik odbora za melioracije Franc Pribožič. Tudi sam je kmet. Ob Sromljici ima 5 ha zemljišč in gotovo ne bi pristal na melioracijo, če bi mu jih potem ozvel. Opozoril je na prednost, ki jo imajo člani melioracijske skupnosti.

Na vprašanje, kako je z denarjem za uresničenje zastavljenih načrtov KZS, je odgovoril, da je ta zagotovljen in da je 66 odst. sredstev nepovratnih, za 24 odst. so obljubljena posojila, 10 odst. stroškov pa bo vsak lastnik poravnal za delom, predvsem s čiščenjem in preoravanjem zemljišč.

Melioraciji bo sledila združba zemljišč. Proizvodni program za

ta polja pripravljata Temeljna organizacija kooperantov in tozd Kmetijstvo Agrarie v Brežicah. Na novo pridobljenih površinah bodo sejali pretežno koruzo in pšenico. Izvzete bodo le usmerjene kmetije, ki bodo prilagodile obdelovanje zemlje svojim potrebam.

Družbeni sektor je do zdaj podpisal pristop k melioraciji za vseh 75 ha zemljišč, zasebniki za 150 ha. Dovolj, da akcija lahko steče in da se izvjalci zaženejo na delo. **JOŽICA TEPPEY**

„VINSKA VIGRED 84“ SE ŽE ROJEVA

METLIKA — Organizatorji Vinske vigrede v Beli krajini, te kulturno-turistične prireditve in razstave vin, ki bo letos že drugič v Metliki, si prizadevajo, da bi bila le-ta vsaj tako uspešna, kot je bila lanska. Čeprav je do Vigrede še tri mesece — odvijala se bo na vseh treh metliških trgih 18., 19. in 20. maja — pa prireditelji že načrtujejo vrsto zanimivih prireditev. Tako bi poleg lanske razstave ocenjevanja, in pokušnje vin, razstave kulinarike in izdelkov domače obrti, nastopov folklornih skupin in kolesarskega maratona pripravili tudi srečanje tamnurašev Slovenije, razstavo s področja mlekarstva, k sodelovanju bi povabili pobrateni mesti italijanske Ronche in avstrijsko Wagno.

● V soboto, 18. februarja, so ustanovili melioracijsko skupnost za območje Sromljice. Na zboru so člani seznanili z akcijskim programom pri izvajanju zastavljenih del in s potekom regulacije Sromljice. Potok bodo dokončno ukrotili do leta 1985. Delo je prevzela Vodna skupnost Dolenjske iz Novega mesta.

položaja, zato vstopajo v melioracijsko skupnost brez pomislekov. Preostali kmetje se odločajo ZA in PROTI po daljši presoji. Nekateri od njih posnemajo kooperante in se podpisujejo kar na sestankih (sklicujejo jih krajevne konference SZDL), nekateri oklevajo in čakajo. Boje se, da bi s tem pristali na morebitno razlastitev.

Summerred obeta

Nova sorta jabolk

Izbior poletnih, zgodnjih sort jabolk je pri nas dokaj skromen, zato smo lahko veseli vsake novosti. Sorta summerred, ki smo jo pred petimi leti prvič dobili z Nizozemskega, je zelo obetajoča kanadska sorta, s katero bi morali razširiti naš sadni izbor. To trdijo strokovnjaki, ki so ga preizkusili pri nas (kolekcijski nasad Agro-kombinata Maribor) in ki so dosegli celo boljše rezultate kot sadjarji v zahodni Evropi. Obstajajo torej možnosti za izvoz.

Summerred, ki dozoreva pri nas med 10. in 15. avgustom, odlikujejo predvsem tele lastnosti: zgoden, obilen in enakomeren pridelek, umirjena rast drevesa, odpornost proti pomladanski po-

ZANIMIVOST

zebi kljub zgodnjemu cvetenju, lepa oblika plodov in lepa barva (do 70 odst. ploda pokriva svetlo rdeča barva z lepo vidnimi belkastimi lenticelami), zelo dober okus in boljša vzdržljivost od drugih poletnih sort. V naravnem skladišču se plodovi ohranijo dva do tri tedne, v hladilnici pa do konca oktobra.

Slaba lastnost sorte je preobilan vsakoletni cvetni nastavek, zaradi česar so plodovi drobnejši. To je mogoče preprečiti s kratko rezjo, ki jo sorta dobro prenaša. S poletno zeleno rezjo je mogoče izboljšati tudi kakovost plodov, ki potem dobijo intenzivnejšo rdečo barvo. (Iz revije Moj mali svet).

GRE PO NAČRTIH

KOČEVJE — iz osnutka programa, ki je bil predložen delegatom kočevske občine, ki delujejo pri Območni vodni skupnosti Ljubljana-Čava, je razvidno, da bodo z letošnjimi deli uresničene zamisli srednjepnege načrta. Načrtujejo, da bodo letos za redno vzdrževanje nižinskih vodotokov namenili 9.000.000 din. Z načrtovanim denarjem nameravajo urediti zajedo jezcu na Kolpi v Slavskem lazu in strugo hudournika v Ribjeku v dolžini 120 metrov. Nameravajo tudi opraviti manjša vzdrževalna dela pri čiščenju struge potoka v Mirtovičih, Bosljivi Loki in Kolpi, v okolici Livolda in Črnega potoka pa bodo čistili požiralnike. Delegati, ki so ta, prvi osnutek že obravnavali, so z delom skupnosti zadovoljni. **V. D.**

ŠKODA SE VENDARLE MANJŠA

HINJE — Razveseljivo je, da je zadnje leto občutno manj pritožb kranjancov in negodovanja nasploh zavoljo škode zaradi divjadi, ki je prejšnje čase burila kri na vseh sestankih. Odkar je Gobjitveno lovišče Žitna gora pred tremi leti postavilo električne pastirje, je manj oškodovanih lastnikov zemljišč in tudi škoda je znatno manjša. Nekaj pripomb kranjancov je še na sodelovanje z Lovsko družino Plešivica—Žužemberk, kjer zavlačujejo z ogledom škode tudi po mesec dni, čeprav je določeno, da mora biti zapisniško ugotovljena v osmih dneh.

Z gumami bo še kritično

Letos bi jugoslovanski kmetijci potrebovali 260 tisoč gum, industrija jih lahko izdelala le 80 tisoč

JUGOSLAVIJA — Napovedi o oskrbi rezervnih delov za kmetijsko mehanizacijo so dokaj ugodne, veliko slabši obeti pa so za gume. Dolgoletno pomanjkanje bo pravzaprav letos doseglo vrh. Letos bomo v Jugoslaviji potrebovali 260 tisoč gum. Toda domača industrija jih lahko izdelala le 80 tisoč, seveda če bodo na voljo devize za uvoz reprodukcijskega materiala.

Pravzaprav bi moralo biti 130 tisoč gum dovolj za naše potrebe, če ne bi vsa leta šepala oskrba. Toda za teh 80 tisoč gum bo potrebno zbrati štiri milijone dolarjev za uvoz surovin. Šestnajste februarja naj bi bil podpisan samoupravni sporazum o zagotavljanju deviz za uvoz surovin za gume pa tudi za rezervne dele kmetijske mehanizacije. Narodna banka naj bi prispevala za vse skupaj okoli 11 milijonov dolarjev, prav toliko pa tudi porabniki. Toda v primeru gum sta dva porabnika, na eni strani je kmetijstvo, na drugi pa gumarska industrija. O tem.

POPIS ČEBELJIH DRUŽIN

Občinska skupščina Sevnica in čebelarско društvo Sevnica obveščata, da je rok za prijavo čebeljih družin podaljšan do konca marca. Čebelje družine lahko prijavite na matičnem uradu.

Nedeljko Ubovič (Borba)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja Tit Doberšek

Kaj storiti s pokvarjenim vinom?

Za lastnika pokvarjenega vina ne zadošča le ugotavljanje vzrokov okvare, zanj je važnejše, da ve, kaj naj stori z vinom. Žal so bili nasveti za mnoge vinogradnike prepozni, kot ugotavlja inž. Julij Nemančič, vodja Vinske kleti v Metliki, v prejšnji številki. Kljub temu ne bo odveč, če napišem še ugotovitve piscev kletarskih strokovnih knjig, kaj sodijo o

ciku in zavrelki, dveh najnevarnejših boleznih vina.

Vsak pač želi rešiti svoj pridelek, ki ga je z muko pridellal. Seveda je treba poskusiti rešiti vino, če je vsaj malo upanja v uspeh. Ob tej priliki prosim lastnike pokvarjenega vina, naj sporočijo, če jim je s čim uspešno pozdravilo vino, kajti vsaka izkušnja lahko koristi drugim vinogradnikom.

Bohuslav Skalický v predvojnem učbeniku „KLETARSTVO“ (Ljubljana 1924) piše o ciku:

„Cikanje se da kvečjemu ustavititi, in to na ta način, da uničimo v vinu očetne glivice. Najsigurnejše se to zgodi s pasteriziranjem. Če se pasterizirano vino prečisti, potem pa zreže z močnim, dobrim vinom, se da lahek cik dobro zakriti in vino porabiti. Ako nimamo pasterizirane aparata na razpologo, si moramo pomagati z žveplanjem. K ciku nagnjeno vino se močno zažvepla, nato očisti ali sfiltrira, ako treba pomeša z močnejšim vinom ali pa se mu doda 1% alkohola in se potem čimprej mogoče porabi. Sode od cikatnega vina moramo dobro zakuhati, da se uničijo glivice v lesu.

Če je vino močno cikasto, ga ni mogoče več uporabiti za drugo kot za napravo kisa. Če ga hočemo porabiti za žganje-kuho, mu moramo najprvo z dodatkom apna odvzeti očetno kislino, ker je očetna kislina hlapljiva in bi prešla v destilat (žganje).

„Zavrelka se prične kakor večina vinskih boleznij najprvo s tem, da postane vino motno, kislina izgineva, okus je nečist

in spominja na repnico, pozneje prične vino hudo šumeti, okus vina postane žaltav, skrajno zoprno ter spominja na skvarjeno zelje.

Če zapazimo zavrelko v prvem štadiju razvoja, jo lahko še ustavimo. Najboljše sredstvo je pasteriziranje, kjer to ni izvedljivo, pa močno žveplanje s poznejšim čiščenjem. Nato dodamo vinu 1 promil (1%) kisline in 1% finega špirta ter gledamo, da vino čimprej porabimo. Sode od takega vina je treba prav tako temeljito razkužiti kot od cikastega vina.“

Starosta slovenskih vinar-skih strokovnjakov inž. Zupan-nič pa v knjigi „KLETAR-STVO V GOSTINSTVU“ (Ljubljana 1954) piše:

„Če je razvoj boleznij (cika) šele v začetku in se cik še ne čuti izrazito, lahko nadaljnji razvoj cikanja ustavimo tako, da vino takoj pretočimo v zelo močno zažveplan sod (na 3 hl 4 tablice žvepla) ali da dodamo vinu v sodu 25 g kalijevega metabisulfitna na 3 hl, s tem zamorimo povzročitelja cikanja očetne bakterije, nato pa to vino zmešamo z zdravim vinom in ga čimprej porabimo. Isto dosežemo z E. K. filtrom, ki odvzame vinu vse škodljive in koristne mikroorganizme, torej tudi vse očetne bakterije. Odvzeti cikenemu vinu očetno kislino s pomočjo razkisevalnih sredstev (apno) je nemogoče. S takimi sredstvi večemo in izločimo iz vina prej vse druge vrste kislin, kakor sta vinska in jabolčna kislina, ki sta vinskemu značaju vina neogibno potrebni, in šele za njima pride na vrsto očetna kislina. Tako razkisan vino ni več vino niti po okusu niti po zakonu. (Opomba: odvzeto vinko in jabolčno kislino lahko po razkisanju ponovno dodamo v obliki vinske ali limonove kisline.)“

„Nemogoče je ozdraviti zavrelko, ko je vino že v popolnem razkroju. V začetku razvoja bolezni lahko ustavimo, ako vino pretočimo v močno zažveplan sod, ga očistimo s čistilom ali ga filtriramo in mešamo s kakim kislim zdravim vinom ter ga čimprej porabimo.“

Drugi pisci kletarskih knjig odsvetujejo mešanje vina z drugim.

Zbral: T. DOBERŠEK

Kaj bo z našim kmetijstvom (1.)

Prof. dr. Dolfe Cizej, dekan Višje agronomske šole Maribor, piše o možnostih in usmeritvi zasebnega kmetijstva novomeške občine

Kritičen položaj v svetu kakor tudi pri nas narekuje oslonitev na lastne sile, kar velja še posebej za kmetijstvo. Potreba po pridelavi čim več hrane doma je postala nujnost. Nenormalno hitra deagrarizacija (odhajanje s kmetij) in pojavljanje vse več mešanih kmetij lahko postane zavora v izkoriščanju vseh naravnih kmetijskih virov. Nadomeščanje delovnih moči oziroma živega dela z mehanizacijo je na majhnih čistih in mešanih kmetijah v večini primerov ekonomsko vprašljivo, vendar pa nujno. Zaradi zelo različnega terena, neurejenega okolja

in bivanja ter neugodne starostne sestave ljudi na kmetijah ostaja tudi precej zemlje povsem ali pa zelo slabo obdelane.

Vse te navedbe veljajo tudi za kmetijstvo občine Novo mesto. Ob hitri in čisto manj premišljeni industrializaciji pa premajhni skrbi za skladen razvoj tudi kmetijstva je nastopilo določeno zaostajanje prav v tej važni gospodarski panogi. Mimo tega so naravne

● Povzetek študije, ki je bila izdelana v l. 1982/83 na Zavodu za družbeno planiranje občine Novo mesto.

razmere za kmetijstvo manj ugodne, saj je na območju občine preko ene tretjine suhokrajnskega, manj plodnega sveta, zraven pa še ostali hribovski svet severno od Krke in pod Gorjanci. Kmetijsko plodnejših ravninskih območij je le malo (po oceni okrog 12% vse kmetijske zemlje), pa še tu je precej zamočvirjenih površin.

Pomanjkanje živilskih predelovalnih obratov v dolenjski regiji, še prav posebno v občini Novo mesto, in slabša organiziranost celotnega kmetijstva v preteklosti ni bila spodbudna za pospešen razvoj pridelovanja hrane. Kmetijski pridelovalci niso bili dovolj

motivirani za boljše obdelovanje zemlje, saj je manjkalo spodbud in strokovnega znanja. Predvsem so se pojavljala prezapletena socio-ekonomska vprašanja, ki pa niso bila povsem jasna in tudi ne poznana. Ta študija je zasledovala prav spoznavanje nekaterih odnosov in dejstev, ki bi naj ob pravilnem izvedenosti omogočili bolj smiselno in bolj učinkovito organiziranje in povezovanje vsega kmetijstva občine Novo mesto.

Stimuliran (pravilno pospeševan) razvoj kmetijstva bi dajal bolj usklajene možnosti, da bo socialna problematika podeželja v dolgoročnem obdobju uspešneje rešena, da bo ohranjena potrebna in zaželena minimalna poseljenost vsega prostora. S tem bo dana realna možnost, da bo vsa razpoložljiva kmetijska zemlja čim bolj obdelana in tako dosežena večja samooskrba novomeškega in celotnega slovenskega prebivalstva.

To je bil torej osnovni namen pričujoče študije o zasebnem kmetijstvu občine Novo mesto. Pri-kazan bo v nekaj nadaljevanjih. Verjetno bo sprožil marsikatera vprašanja in razmišljanja, saj ugotovitve ne veljajo zgolj za ožje občinsko območje, temveč za celotno dolenjsko in deloma posavsko regijo.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek je bilo na novomeški tržnici dokaj živahno, saj so bile stalne stojnice dobro založene pa tudi domače kmetice so nudile dobro ponudbo. Medtem ko mehka solata velja 200 din kilogram prodajajo banane po 190 din kilogram, najboljša jabolka stanejo 63 din kilogram, jajca pa cenijo 15 din, toda ženske v ceni tudi za kak dinar popustijo. Kljub snegu je zadnje čase vsakič moč dobiti šopke spomladanskega teloha po 30 dinarjev. Konfektorjarji, pleteninarji in drugi obrtniki so bili dobro zastopani, suhorbarjev pa tako in tako nikdar ne manjka.

Sejmišča

NOVO MESTO — Promet s pujski je bil na ponedeljkovem sejmu majhen, še manj pa je bilo kupcev. Izmed 65 prašičkov, starih od 7 do 10 tednov, in 280 v starosti od 10 do 12 tednov je bilo prodanih le 85 pujskov. Cena pa se je gibala za mlajše med 5.500 in 7.000 din, za starejše pa med 7.000 do 8.500 din.

BREŽICE — Rejci so pripeljali 304 prašiče do treh mesecev starosti, prodanih pa je bilo 207 živali in sicer po 300 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Bob ni le olimpijski

Prosimo lepo, ne zamahnite z roko, kot da gre za nekakšne prazne marnje. Boba res ni v nobeni statistiki o naših poljščinah, tako nepomemben je, toda to še ne pomeni, da se o njem ne izplača tritati besed. Konec koncev ga v svetu pridelujejo — kljub njegovi muhavosti in nihanju pridelka — kar na 4,7 milijona hektarjih, pridelajo pa približno toliko kot Jugoslavija pšenice. Med leguminozami (metuljnicami) je najstarejša kulturna rastlina, ki je po svoje pripomogla tudi k razcvetu antičnih Aten in Rima.

Danes, ko nam tako manjka uvoženih beljakovinskih krmil, smo izbrskali iz pozabe tudi bob, ki ga mnogi poznajo samo še iz znanega pregovora (in seveda zimskih olimpijskih iger). Kmetijski strokovnjaki so nanj začeli spet opozarjati ne toliko zaradi potreb po hrani, pač pa zaradi stiske z živalsko krmo. V bobovem zrnju je kar 30 odst. surovih beljakovin, teh pa mešalnicam, če izvajamo trenutne zagate s koruzo, tudi najbolj primanjkuje.

● Da bi preučil sortiment in spodbudil pridelovanje, je Kmetijski inštitut Slovenije naslovil na široko kmetijsko javnost poziv, naj bi vsi kmetovalci, ki bob še pridelujejo, dostavili na sedež inštituta, na Hacquetovo 2 v Ljubljani, po en kilogram svojega semena, kot protiuslugo pa bi od inštituta prejeli 5 do 10 kg semena izboljšane sorte „kornovski drobnozrnati“. To naj bi naredili do konca tega meseca, vzorcu pa naj bi seveda dodali svoj natančni naslov, da bo za pridelovalca tako ugodna menjava sploh možna.

Inštitut namerava preučiti sortiment starih domačih sort krmnega boba in vzgojiti kako novo sorto, kar je seveda dolgotrajno zlahktniteljsko delo. Že sedaj pa pripravljamo, da bi bob spet sejali v večjem obsegu, saj se med vsemi stročnicami odlikuje z največjim pridelkom zrnja na hektar, tehnologijo pridelovanja pa je mogoče že ob znanih agrotehničnih ukrepih tako izpopolniti, da se pridelovanje izplača. Več zveste pri strokovnjakih. Bob se seje že sredi marca in je treba pohiteti.

Inž. M. L.

Bistveno bolje

S skupščine novomeškega obrtnega združenja

NOVO MESTO — Novomeško obrtno združenje je lanskoletni plan dela povsem uresničilo...

13. februarja sklicana skupščina obrtnega združenja je pokazala, da je bilo delo združenja v minulemu letu bistveno drugačno kot prej...

Tudi pogoji dela za združenje samo so lani postali boljši že s prvo preselitvijo v Dalmatinovo ulico...

Z 1 milijonom dinarjev kratkoročnih kreditov so lani iz trenutne stiske pomagali 21 obrtnikom...

Zamisljena ustanovitev knjigovodskega servisa je v akciji zamrla, ker je bilo z anketo ugotovljeno, da zanj ni zanimanja...

ZAHVALA SLEPIH IN SLABOVIDNIH

NOVO MESTO — Medobčinska organizacija slepih in slabovidnih se zahvaljuje Slavki Jerman iz Novega mesta...

OBVESTILO LASTNIKOM VIKENDOV

Obveščamo vse lastnike vikendov, ki imajo svoje hišice od Drganjih sel do Vavte vasi...

HVALA ZA OBISK

Pred kratkim nas je obiskal borec Alojz Tomazin iz Slovenske Bistrice, ki se je boril v 15. diviziji...

Kako napolniti skupno mošnjo?

Metliški proračun naj bi letos znašal 74,6 milijona dinarjev, vendar se boje, da se ne bo nabralo toliko denarja — Veliki zahtevki medobčinskih

METLIKA — S polnjenjem proračunske mošnje, se pravi z zagotavljanjem načrtovanega pritoka denarja za občinski proračun...

Ta vsota je sicer le za osem odstotkov večja od lanskega proračuna, vendar je treba vedeti, da je bil lanski proračun prvotno zastavljen na 58 milijonov dinarjev...

Komunisti kritično o lastnem delu

Odkrito o slabostih

NOVO MESTO — „Brez položenih besed, na pravem mestu in v pravem trenutku povedati, kar je narobe, to je ena od stalnih nalog komunistov...“

Komite je tokrat sprejemal izhodišča in elemente za oceno dela občinske konference ZK in njenih organov kot pripravo na programsko konferenco...

Sklepi komiteja in predsedstva so bili večinoma akcijski, uresničevalni pa so se počasi, zato sta oba organa večkrat obravnavala iste stvari...

Ugotavljajo, da se je metoda živga stika s sekretarji in osnovnimi organizacijami dobro obnesla...

Ob predvidenem bližnjem referendumu za izglasovanje ponovnega samopriskva v prid šolskemu programu so člani komiteja dali akciji vso podporo in se hkrati zavzeli, da bodo v njej sodelovali tudi kot aktivisti v svojem okolju...

Otočec je najbolj potreben

Gradnja nove šole v montažni izvedbi je v tretjem referendumskem programu na prvem mestu — V 120 let stari šoli ni več mogoče delati

OTOČEC — Dve srednjeročni obdobji so krajanje Otočca in vasi, ki spadajo v to krajevno skupnost, plačevali občinski samopriskpek za gradnjo šol, ostali pa so praznih rok...

Otoška osnovna šola je bila odprta 11. novembra 1865, začela pa je z dvema učiteljicama. Poslopujo so 1931 dozidali še dve učilnici. Adaptirano je bilo 1969, ko so dobili spet dve manjši učilnici...

V letošnjem šolskem letu ima šola na Otočcu 231 učencev v osmih razredih in 11 oddelkih, ampak le 3 učilnice so primerne za pouk. Ostale so majhne, 3 pa povsem neprimerne...

Zaradi takih razmer veliko staršev, ki delajo v mestu, vozi otroke v mestne šole. Če bi bila

„ILEGALCI“ V BLOKIH?

NOVO MESTO — Čas bi bil, da stanovali, ki so menjali bivališča, prijavijo spremembo na pristojnem občinskem ali krajevnem uradu...

Jamstva ne more dati nihče

Živahna razprava v občinskih klopih ob sklepu za razpis referenduma za izgradnjo šol — Hkrati s sklepom izglasovan vrstni red gradenj

NOVO MESTO — Stražani, Suhokrajčani, krajanje Uršnih sel in Birčne vasi so ob siceršnji podpori občinskemu referendumskemu programu še dajali pripombe...

„Nihče med nami ne more jamčiti, niti ta skupščina ne, da bo novi referendumski program uresničen stododstno. Nihče namreč ne ve, kakšne bodo razmere čez tri leta...“

Sklenjeno je, da bo 25. marca letos referendum za izglasovanje o 1 odstotku krajevnega samopriskpeva za občinski šolski program...

IMAMO PRENOVLJENO ŠOLO

Pretekli teden smo odprli prenovljeno in razširjeno osnovno šolo v Zupančičevi ulici. Uredili smo stenčase in pripravili razstavo svojih izdelkov...

METLIŠKI KANDIDATI

METLIKA — Kandidacijska konferenca metliške občine — bila je prejšnjo sredo — je bila končana v dobre pol ure. Brez razprave so sprejeli predlog evidentiranih kandidatov za občinske, republiške in zvezne funkcije...

programu za gradnjo šol do leta 1989. Nova montažna šolska stavba v Kraševčevem borštu bo veljala skoraj 140 milijonov dinarjev...

sodobna šola z enakovrednimi pogoji doma, bi otroke prešolali v domači kraj, mestne šole pa bi se razbremenile.

Ljudem ni več vseeno

Med 50 funkcijami v novomeški občini 8 sprememb v novem dvoletnem mandatskem obdobju

NOVO MESTO — 20. februarja so na temeljni kandidacijski konferenci SZDL, ki je zasedala skupno s tremi občinskimi zbori, potrdili ponovno kandidaturu Urša Dularja za predsednika občinske skupščine...

Na dobro obiskanih 211 temeljnih kandidacijskih konferencah v novomeški občini so v 170 primerih povsem soglašali z evidentiranimi kandidati, na 41 konferencah pa so bile pripombe...

Vse pripombe so obravnavali in uklanjali tudi na skupnem zasedanju predsedstva SZDL in občinske sveta Zveze sindikatov in ugotovili, da ljudem ni več vseeno...

Delegacija Laboda pa je že na občinski konferenci predlagala novega kandidata za predsednika zbora uporabnikov pri stanovanjski skupnosti, vendar je bil za kandidata potrjen dosedajni predsednik tega zbora Franc Bradica.

Stanko Movrin: „Nekateri se še vedno primejo za gumb, ko me zagledajo, da bi jim to prineslo srečo. Da bi jim jo le!“

Mož, ki je firma

Stanko Movrin, edini dimnikar v občini

METLIKA — „Ko vidiš mene, vidiš firmo,“ se pošali Stanko Movrin in hoče tako povedati, da je edini človek v tej „firmi“ in sploh edini dimnikar v Metliki in vsej občini...

„Za čiščenje štedilnika plačajo stranke povprečno 160 dinarjev, za čiščenje centralne v zasebni hiši pa do 300 dinarjev. Najtežje je čiščenje kotlov in dimnikov v večjih kurilnicah...“

Movrin pravi, da, kadar je v Metliki, dela po osem ur, če pa gre na teren po vaseh, pa ves dan. „Z delom nisem najbolj zadovoljen. Ko sem začel, sem dobil zapuščen rajon, hotel sem delo lepo vpletati, da bi dimnikarska služba potekala tako, kot bi morala...“

LEPO SAMO NA ZUNAJ — Očitno v mestu ni samo ena reprezentativna stavba, ki na zunanje daje videz sodobnosti, znotraj pa je polno napak. Razen občinske steklene stavbe, ki znotraj zamaka, je taka tudi nedavno obnovljena „vila Elza“...

Ena gospa se čudi, kako lahko pri Gorjancih zdaj ugotavljajo kadrovske primanjkljaje, ko pa so ljudi z diplomami že v več primerih zavrnili...

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 9. do 15. februarja so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Lešnjak iz Šmarja — Dušana, Ivanka Trličič iz Kalce — Nakla — Damjana, Martina Stremec iz Trebnjega — Janeza, Jožeta Vintar iz Loke pri Šentjernejem Marjanu, Vesna Janžekovič iz Metlike — Gregorja, Marinka Verhovec iz Igljenika — Andreja, Ana Babič iz Zakanja — Damirja, Jolanda Klemenčič iz Radovljice — Aleša, Martina Lekše iz Močvirja — Sabino, Vida Šinkovec iz Dolenjega Mokrega polja — Petro, Anica Aupič iz Vrhnke — Darjana, Marija Kotelc iz Goljeka — Katarino in Matejo, Albina Šantl iz Dolenjega Vrhpolja — Marka, Vida Škedelj iz Brezja — Špelo, Nada Malnar iz Broda — Lavro, Ema Berus s Kuzarjevega kala — Mitja, Ana Poljak iz Črnomlja — Mateja, Verica Šega iz Dolže — Davida, Jožica Maver iz Metlike — Jureta, Marija Goršek iz Črnomlja — Iva, Nevenka Kimovec iz Tribuč — deklko, Marija Omerzel iz Ardra — deklko, Marija Sladič iz Stana — dva dečka, Marjana Pečjak iz Žužemberka — deklko in Jožica Premru iz Gruče — Marinko. IZ NOVEGA MESTA: Maruša Levstik iz Ulice Milana Majcna 6 — Jerneja, Lucija Kovačič iz Jerebove 14 — Mirjana, Stana Stankovič, K Roku 106 — Engelberta, Zdenka Lindič — Dragaš s Ceste herojev 62 — Klemenca in Majda Višekruna, K Roku 4 — Žarka. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

PRED NEDAVNIM JE IMELA V KULTURNEM DOMU Edvarda Kardelja koncert metliške mestna godba, ki je pripravila domala popolnoma nov program, kakršnega poslušalci v preteklosti še niso slišali...

PO GROBIH IZRAČUNIH BO LETOS NA RAZPLOGO ZA metliško ljubiteljsko dejavnost 430 tisočakov. Le-te bo treba razdeliti med mestno godbo, pevski zbor, okekt Vitisa, tamburaše, folkloro in med amaterske skupine v krajevnih skupnostih...

DELOVNE ORGANIZACIJE LABOD, NOVOTEKS, BETI in KOMET bodo razpisale za prihajajoče šolsko leto 1984/85 blizu 60 štipendij za solanje v srednji šoli tekstilne usmeritve Metlika. Največ štipendij bo razpisanih za triletno šolo, se pravi za program tekstilnega konfekarjarja 11. Zanimivo je, da je upadlo zanimanje delovnih organizacij za tako imenovani skrajšani program, ki trajajo leto in pol in izšola ob koncu pomočnika tekstilnega konfekarjarja. Med vsemi delovnimi organizacijami bo razpisala največ štipendij Beti, najmanj pa Labod.

METLIKA DOBI KOLESARSKO DRUŠTVO

METLIKA — Kolesarski navdušenci iz Metlike in člani tamkajšnje kolesarske sekcije vabijo vse privržence tega športa na ustanovni občni zbor kolesarskega društva, ki bo v petek, 24. februarja, ob 18. uri v sejni sobi sivo na Pungartu.

Duri razvoja se odpirajo

Črnomaljski Belsad se pripravlja na priključitev k HP Kolinski, ki je zastavila vabljiv proizvodni program — Tri razvojna obdobja

ČRNOMELJ — Belsad, tozdr črnomaljske kmetijske zadruge, si v zadnjem času prizadeva povečati proizvodnjo, velike možnosti za uredništev ciljev pa vidi v združitvi s HP Kolinsko iz Ljubljane.

Proizvodna programa HP Kolinske in Belsada se ne prekrivata v nobeni izmed proizvodnih linij, pač pa se že danes močno dopolnjujeta. HP Kolinska sodi med velike kupce izdelkov Belsada — samo v zadnjih letih je vsako leto odkupila okrog 15 odst. Belsadovih proizvodov. Prav zaradi tega in zaradi agresivnega dolgoročnega proizvodnega in razvojnega programa HP Kolinske, je ta izdelala predlog razvoja Belsada v okviru svoje delovne organizacije za naslednjih 10 let, s katerim se

strinjajo tudi predstavniki črnomaljske občinske skupščine, izvršnega sveta in DPO. Glede na možnosti prodaje izdelkov in postopno vlaganje v zidove in stroje, je HP Kolinska predvidela razvoj Belsada v treh fazah. V prvem obdobju, to je v letošnjem letu, bi Belsad povečal proizvodni program, ki temelji na sedanjem in je omejen predvsem na proizvodnjo oz. konzerviranje marmelade, džemov, vrtnin in kompotov. Novost je le standardna pizza, količina proizvodnje bi se povečala za 250 ton, investicija v novo opremo — zapiralko za pločevinke pa bi znašala 4 milijonov dinarjev. Leta 1986 bi namenili 57,5 milijona dinarjev za opremo, 24,5 milijona dinarjev pa za investicije v objekte. To leto so označili s proizvodnjo novih vrst konzervirane zelenjave, marmelad, pizz, zelenjavni omak, avarja in ketchup, proizvodnja pa bi se v primerjavi z letom 1984 povečala za 38 odst.

Leto 1994 bi v opremo vložili 79,1 milijona, v objekte pa 20 milijonov dinarjev. Proizvodnja bi se v primerjavi z letom 1986 povečala in dosegla skoraj 9 tisoč ton izdelkov. Program, ki ga je za razvoj Belsada pripravila HP Kolinska, je vabljiv, če pa se bodo zanj in za priključitev k ljubljanski delovni organizaciji odločili v Črnomlju, bo pokazal referendum, ki bo v sredini marca.

M. BEZEK

BREZ VEČJIH SPREMENB

ČRNOMELJ — Na kandidacijskih konferencah so potrdili možne kandidate za nosilce funkcij v občinski skupščini in v skupščinah sisov, ki jim letos poteče dveletni mandat.

Tako pri prvih kot pri drugih je malo sprememb. Tako je za predsednika skupščine občine še naprej predlagan Jure Perko, za podpredsednika pa Peter Jančan. Predsednica družbenopolitičnega zbora naj bi bila še nadalje Nada Pucelj, podpredsednik zbora družbenega dela Marjan Kukman, podpredsednica Vida Težak, na novo evidentirana sta le predsednik zbora krajevni skupnosti Jože Barič ter podpredsednik Anton Kralj.

DRUŠTVO UPOKOJENCEV VABI

ČRNOMELJ — V ponedeljek, 19. marca, bo v prostorih črnomaljskega društva upokojencev letna konferenca društva, ki pa se je lahko udeležijo tudi tisti, ki želijo člani društva šele postati. Poleg tega društvo opozarja člane, da lahko odidejo na okrevanje in oddih v domove upokojencev v Izolo, Rogaško Slatino, Piran ali Žirovnico. Vse informacije o oddihu kakor tudi o izletih, ki jih pripravljajo letos društvo v Benetke, na Petrovo goro, na Pohorje in morda še kam, lahko dobijo upokojenci v pisarni društva, ki je odprta vsako sredo in petek od 9. do 11. ure.

POZIV KRVODAJALCEM!

ČRNOMELJ — Občinski odbor Rdečega križa v Črnomlju obvešča svoje krvodajalce, da se bodo v torek, 28. februarja, udeležili krvodajalske akcije v Novem mestu, kamor jih bo odpeljal posebni avtobus. Odhod avtobusa bo izpred črnomaljskega grada ob 6.30 zjutraj.

J. PRIMC

Še dve spremembi

Na kandidatno listo še Darko Križ in Andreja Šulentič

RIBNICA — Na kandidacijski konferenci so brez razprave in soglasno z javnim glasovanjem potrdili predlog možnih kandidatov za najodgovornejše dolžnosti v občini, republiki in zvezi.

Z ozirom na predlog, ki smo ga objavili tudi v našem listu, so pred glasovanjem sporočili, da ga nekoliko spreminjajo. Za predsednika zbora izvajalcev občinske zdravstvene služnosti je predlagan Darko Križ iz Zdravstvene doma (namesto Vlada Poljanca, ki je prevzel poslovske dolžnosti in torej ne more biti kandidata), za predsednico skupščine skupnosti socialnega varstva pa je predlagana Andreja Šulentič iz osnovne šole Ribnica (namesto Marice Golija, ki se je upokojila in tako izgubila delegatsko bazo).

Za delegata za I. republiško kandidacijsko konferenco so izvolili Vinka Drobniča in Alojza Marolta, za drugo republiško kandidacijsko konferenco pa bosta delegata iz skupine delegatov za zbor združenega dela in zbor občin republiške skupščine.

J. PRIMC

USPEŠNA SINDIKALNA ŠOLA

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini se zavedajo, da je zaradi težjih gospodarskih in političnih razmer v naši družbi še kako pomembno angažiranje subjektivnih sil. V organizacijah združenega dela to pomeni čim večje uveljavljanje sindikata, ki pa mora biti v teh zaostrenih časih toliko bolj usposobljen. Vse to so imeli pred očmi črnomaljski sindikalni delavci, ko so pripravljali letošnjo občinsko sindikalno šolo, ki poteka že ves februar, ter temu primerno pripravili tudi program. Očitno je, da so se potreb po znanju začeli zavedati tudi v osnovnih organizacijah, saj je letošnji odziv v šoli zadovoljiv, kajti 80-urni program redno obiskuje skoraj 40 članov sindikata.

JOŽE PRIMC

Ribniški zobotrebci

NA OLIMPIADO — Ribniška poslovalnica Kompassa, ki deluje za območje vse zahodne Dolenjske, se pravi tudi za občino Kočevje, je organizirala tudi večdnevne izlete z vlakom (iz Ljubljane) na olimpiado v Sarajevo. Že prvi teden se je za izlete prijavilo okoli 100 Kočevčev. Prijave iz Ribnice pa so bile zelo redke.

LOKARJI NEZADOVOLJNI — Tudi na območju Dolenje vasi niso zadovoljni s pluzenjem cest. Delegat te KS je na zadnji občinski seji vprašal, zakaj Cestno podjetje ne pluzi vsaj približno tako dobro, kot je prej Komunalna. Dejal je, da je bilo posebno slabo pluzeno proti Grčarici, na Golnik, pred pošto v Dolenji vasi in da tudi drugod s pluzenjem niso zadovoljni. Zdj čakajo na odgovor SIS za komunalno in cestno dejavnost.

Drobne iz Kočevja

MLADI BREZ RAZVEDRILA — Kočevska mladina je brez zdravega in koristnega razvedrila, če izvzememo tiste, ki delajo v kulturnih in telesno-vezgajnih organizacijah ter šahovskem klubu. Teh pa je malo. Občinsko vodstvo ZSM si zama prizadeva že preko 20 let, da bi dobila mladina primerne klubske prostore.

NIKAD VIŠE SA SLOVENCEM — Snežni metej in zameti so ovirali tudi promet na cesti Kočevje—Delnice—Reka. Potniki so morali večkrat izstopati iz avtobusa, da se je lahko prebil po neizpluzeni cesti. Neko mlado dekle pa je vseskozi sedelo v avtobusu in se jezilo: „Nikad više se neću voziti sa slovencem“. Slovence pravijo na Hrvaškem namreč slovenskemu avtobusu. Na pripombo dekleta se je oglašil starejši možakar, češ naj pogleda, kje smo „zaglavljeni“. Avtobus je bil namreč na hrvaški strani, kjer so bile ceste slabo spluzene.

— Zakaj za nobeno odgovorno dolžnost nista predlagana za prihodnje volitve niti dva kandidata, ampak le po en?

— Ker se oblikovalci predloga očitno boje, da bi dobil protikandidat — pa čeprav bi bil to moj znanec medved Jaka iz živalskega vrta — daleč več glasov kot njihov „uradni“ kandidat.

Trebanjske iveri

RESNO JEMLEJO ZELEN! PLAN — Kdor bi sodil samo po cesti med Dobrničem in Vrbovcem, bi lahko rekel, da Dobrničani hudo resno jemljejo zeleni plan. Na cesti namreč rastejo smreke pa tudi koruza (četudi v tem času, bi bila to revolucionarna novost za naše kmetijske). V resnici pa so tega krivi cestarji, ali kdor pač upravlja z njimi, in ne prizadevnost trebanjske kmetijske pospeševalne skupnosti.

PREDOLGA ASFALTNA PREPROGA — Zaradi predolge asfaltne preproge, ki so jo Mirenčani položili v preteklih letih, je zmanjkalo denarja za kulturo. No, rentabilni so menda samo pevcji, ki „nastopajo“ na pogrebih, ostali kulturniki pa so brez denarja. Prav lahko bi se s podobnimi posli ukvarjala tudi recitacijska skupina KUD Svoboda Mirna, saj so v občini zmeraj v stiski za govornike na pogrebih. Kot je bilo slišati na izrednem običnem zboru KUD, bi lahko recitatorji postali celo tozdr pogrebnega podjetja.

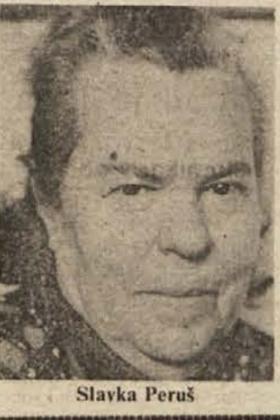
Vedra upokojenka

Slavka Peruš je že šestnajst let v pokoju, a še vedno dejavna

DOLGA NJIVA — „Zdaj se z močim kratkočasiva s spremljanjem olimpijskih iger. In včeraj, ko je osvojil srebrno kolajno Jure Franko, sva z možem skoraj zaplesala po kuhinji. Od sreče nisem mogla zadržati solz, mož pa tudi ne. Veste, je kar prav, da smo dobili tole kolajno, ko pa nas tarjejo tako hudi problemi,“ je pripovedovala Slavka Peruš.

Slavka je vedra ženska in na tekočem z dogodki po svetu, čeprav je že šestnajst let v pokoju. Pravi, da mora biti človek skromen ter odprtih oči in srca za svet in ljudi. In prav to prepričanje ji je pomagalo skozi mnoge hude preizkušnje. Pred vojno je bila dekla na Lavrici pri Ljubljani. Sodelovala je z osvobodilnim gibanjem. Zajeli so jo s pošto za Vido Janežič, s katero je bila potem zaprta tri mesece. Sedemnajst mesecev je bila tudi v taborišču v Breslavu. Dva njena brata sta padla kot partizana. Starejšega so ubili črnorokci, mlajši je padel skupaj z Majdo Šile kot načelnik štaba desete brigade. Skupaj z očetom ga je na vse svete leta 1945 prekopala in prenesla na domače pokopališče. Se zdaj hrani njegovo ogledalce in zepni nož kot spomin na tiste težke čase.

J. S.

Slavka Peruš

Občan kaj malo vpliva na to, kdo bo izvoljen

Ljudje se — vsaj na videz — strinjajo s predlogi „od zgoraj“ — Evidentirati že za naslednje obdobje

KOČEVJE — Delovni ljudje in občani bolj malo vplivajo na to, kdo bo predlagan oz. kandidiran za najodgovornejše dolžnosti v občini in zunaj nje. To se je dalo razbrati iz razprave o pripravah na drugo občinsko kandidacijsko konferenco na zadnji seji predsedstva občinske konference SZDL in predsedstva občinskega sveta ZS, ki je bila minuli četrtek.

Razpravljali so poročevalci so ugotovljali, da bistvenih pripomb na posamezne predlagane možne kandidate na temeljnih kandidacijskih konferencah ni bilo. Zato pa je bilo nekaj načelnih pripomb. Predstavnik ZSM je poročal, da je bila načelna pripomba mladim, da „se pri volitvah vrte skoraj vedno isti ljudje, le funkcije si menjajo.“ razen tega pa so na listah

●Kandidacijski zbori ne delajo v sklopu z zahtevami predsednikov ZK in SZDL. Ob predlogih novih kandidatov za odgovorne dolžnosti ne vzmemo, kako so doslej opravljali zaupane naloge. Tako je spet zamenjana odgovornost in načelo „prave ljudi na pravo mesto“. Tako je začel razpravo na drugi občinski kandidacijski konferenci, ki je bila 17. februarja v Kočevju, delegat Stare cerkve Jože Košir. Zatem je poudaril, da je treba posameznike oceniti glede na to, koliko so prispevali k stvarnemu izboljšanju življenjske in kulturne ravni občanov in ne le, kako so birokratsko izpolnjevali razne naloge.

predvsem starejši. Dodal je, da „vpliva na vse to ne moremo imeti“.

Predsednik občinskega sveta Zveze sindikatov Cveto Lipovec je med drugim dejal, da je volilni sistem pač tak, da „pridejo predlogi od zgoraj na-

Spet malo besed o bistvenem

Stabilizacijski program in resolucija ostala brez večjega odmeva

RIBNICA — „Žal naš izvršni svet ni dobil iz delovnih organizacij nobenih priporočil in dopolnil na predlog občinskega dolgoročnega plana gospodarske stabilizacije in tudi ne na občinsko resolucijo o izvajanju plana za letošnje. Iz tega sklepamo, da se je ponovila škodljiva praksa iz prejšnjih let, ko razprave v bazi niso bile dovolj široke,“ je na zadnji seji zborov občinske skupščine Ribnica poudaril predsednik izvršnega sveta Franc Lapajne.

Stabilizacijski program je po razpravi doživel v glavnem le eno pomembnejšo dopolnitev, in sicer za področje energetike. Za čim boljše izkoriščanje domače energije (lesnih odpadkov) je treba proučiti možnost, da bi iz osrednje toplotne ogrevalne prostore največjih potrošnikov v Ribnici. Pri novih gradnjah in prenovah starih objektov pa je potrebno izboljšati izolacijo.

Pri resoluciji za letošnje dopolnitev več. Večletno zaostajanje

stopnje rasti sreštev za družbene dejavnosti in visoka stopnja inflacije sta prispevala, da se je realni dohodek teh dejavnosti močno zmanjšal, njihov obseg dela pa je ostal enak. Nadalje padanje standarda v teh dejavnostih je treba zaustaviti. To bo možno, če bo gospodarstvo doseglo načrtovano rast. Praktično pa to pomeni, da bodo letos sredstva za izobraževanje in socialno skrbstvo porasla nekoliko nad stopnjo inflacije (doslej sta ti dve dejavnosti najbolj zaostajali), za ostale SIS pa bo znašala rast nekoliko pod stopnjo inflacije. Pri osebnih dohodkih pa bodo v izjemnih primerih poskrbeli tudi za odpravo očitnih neskladij posameznih kategorij zaposlenih, in to tako na področju gospodarstva kot tudi negospodarstva.

Ob zaključku svoje razprave je predsednik Lapajne opozoril, naj

ZA ZAMENJAVO OSEBNIH IZKAZNIK NI VEČ DOSTI ČASA

TREBNJE — Vsi doseđani pozivi, naj občani čimprej zamenjajo osebne izkaznice, niso zalegli. Zato sekretariat za notranje zadeve pri trebanjski občinski skupščini ponovno opozarja, naj občani to čimprej opravijo. Kot je znano, je osebna izkaznica javni dokument, ki ga morajo občani predložiti pri vseh uradnih opravilih. Na novih osebnih izkaznicah pa bo tudi nova matična številka, ki se uporablja za vse sedaj veljavne uradne listine. Torej brez nove osebne izkaznice ne bo mogoče dobiti potnega ali orožnega lista niti drugih dokumentov. Ker stara osebna izkaznica velja samo do oktobra, naj občani ne čakajo do zadnjega roka.

J. SIMČIČ

Kam je šla krava?

Kmetje ne zaupajo Klavnici in obračunu klavnosti

RIBNICA — „Kmetje so na zborih občanov, na sestankih vaških odborov in drugod že večkrat izrazili nezaupanje v pravilnost izračuna odstotka klavnosti za njihovo prodano živino,“ je začel svoje vprašanje na zadnji seji občinske skupščine Ribnica delegat iz Dolenje vasi. Potem je povedal zadnji čudni primer, ko je kmet prodal kočevski Klavnici kravo, potrdila zanjo pa mu niso dali, češ da ga ne potrebuje. Kmet je odšel domov, čez teden dni pa so prišli iz Klavnice k njemu na dom po kravo, prav po tisto, ki jim jo je že pred tednom dni pustil.

Zaradi takega postopka v Klavnici ljudje menijo, da so pri prodaji živine ogoljufani. Pravijo namreč: kako naj zaupamo, da so v Klavnici odstotek klavnosti naše živine pravilno izračunali, če pridejo mesarji po kravo, ki so jo ubili že pred tednom dni in je njeno meso že zdavnaj prodano in pojedeno,“ je zaključil delegat svoje vprašanje in dodal, da to ni osamljen primer čudnega poslovanja Klavnice.

Iz neuradni virov smo zvedeli, da se je vse okoli te krave zapletlo menda, ker je odšel odkupovalec na bolniški dopust. Krava torej ni izginila, pač pa se je zapletlo le nekaj v papirju.

Kljub vsemu je nezaupanje kmetov razumljivo.

J. PRIMC

Velikopotezni telefonski načrti

V nerazvitih območjih Posavja do 1985 še 684 telefonskih priključkov

BREŽICE — Živimo v času, ko si ljudje težko privoščijo vsak večji izdelek, vendar jih stiska ne odvrača od soudeležbe za razvoj telefonije. Želja po boljših zvezah se prebija na plan predvsem na obrobju, v krajevnih skupnostih manj razvitih območjih

Ljudje tam občutijo, da so prikrajšani in da telefon danes za kmeta ni več razkošje, ampak gospodarska potreba. Odras takih ugotovitev je velikopotezna akcija za gradnjo krajevne telefonske centrale v Zgornji Pohanci in za razpeljavo telefonskega omrežja do naročnikov na Zdolah, v Dolenji vasi, v Artičah in na Sromljah ter tja do Pečic in Osredka na Kozjanskem. Vrednost te investicije je 45 milijonov dinarjev. Kra-

300 na 904 priključke. Oktobra lani so jih našli 520. Prvotni plan bo do konca srednjeročnega obdobja presežen, saj napovedujejo še 684 priključkov, odkar so krajevne skupnosti v nerazvitih območjih povečale zanimanje za telefonsko povezavo s svetom. Po podatkih iz lanskega novembra bo vse skupaj veljalo 25 milijonov dinarjev. PTT podjetje računa pri tem na izdatno finančno sodelovanje bodočih naročnikov oziroma krajevnih skupnosti. Na potrebo po telefonu ta čas glasno opozarjajo tudi onkraj Save in Krke. Upajo, da bo PTT pokazala dovolj poslušna za izpeljavo najbolj racionalnih zamisli, upoštevajoč gospodarski položaj tega dolgo zapostavljenega gorjanskega predela.

J. TEPPEY

Sam zbral več kot 200 novih naročnikov

Jože Jankovič, pismo-
noša s Senovega, je
pred leti zmagal v naši
nagradni akciji

SENOVO — Pismo-
noša Jože Jankovič s Senovega, ki se je prav te dni srečal z Abrahamom, junija letos pa bo minilo 30 let, odkar se je zapisal težkemu, a zanimivemu delu pri pošti, je eden tistih vrlih prijateljev našega in vašega tednika, ki je veliko pomagal pri njegovi razširjenosti med ljudmi v krajih pod Bohorjem.

Pred leti je Jože v naši nagradni akciji zbiranja novih naročnikov sam pridobil več kot 200 novih naročnikov, skupaj s sodelavci senovske pošte pa kar okoli 400.

Jožetov uspeh je bil še večji, saj je bilo delo zanj vse od otroških let, ko je kmalu po osvoboditvi z gručo otrok v rojstnem Dovškem „preizkušal“ bombe in mu je ob nevarni igri eksplodirana bomba odtrgala desno roko, mnogo težje. „Okoli sedemdesetih let je bil

J. JANKOVIČ

moped zelo lepa nagrada, kot danes manjši avto. Takrat so bile take naročniške nagradne akcije pogoste. Vedno smo tekmovali z brestaniško pošto. Pri prvi akciji so nas premagali, ker so vse do zadnjega zadrževali večje število naročnikov pred zadnjo objavo vrstnega reda v časopisu. Podobno taktiko smo tudi sami ubrali in tako je kar 150 imen novih naročnikov odnesel naš kolega v Novo mesto le nekaj dni pred iztekom akcije. Dolenjski list so ljudje brž vzeli za svojega, tudi tisti, ki sem jim nameraval iz svojega žepa plačati naročnino, da bi s čim večjim številom novih naročnikov zmagal, a mi tega niso dovolili.“

P. P.

OCENA DIREKTORJEV

SEVNICA — Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je na seji minuli petek sprejelo stališče, da osnovne organizacije ob ključnih računih ocenijo delo svojih vodilnih. Proučili so tudi poročilo posavskega družbenega pravobranilca samoupravljanja. Menili so, da lahko njegovi zaključki v marsičem služijo sindikalnim organizacijam pri nadaljnjem delu.

BLAGAJNE NE ZA VSE

SEVNICA — Občinski izvršni svet je na zadnji seji proučil predlog obrtnega združenja, da nekatere zsebne gostince oprostiti obveznosti poslovanja z registrskimi blagajnami. To so, demimo, gostilne in bifeji z manjšim prometom, tako imenovani pavšalisti ali gostinci, ki so tik pred upokojitvijo.

DVAINDVAJSET PRIJAV

SEVNICA — Do roka so na sevniški davčni upravi prejeli 21 prijav za davek od skupnega dohodka občanov, eno pa še pričakujejo. Največ je prijavil direktor — 804.990 dinarjev, drugi je zdravnik — 783.084 dinarjev.

OBNAVLJAJO ŽIČNICO

KOMPOLJE — V lanski ujmi s točo so bile podrtje hmeljske žičnice na Kompoljskem polju. Tisto na površini petih hektarov obnavljajo. Postavljeni so že novi leseni stebri na obodu, postaviti je treba le še betonske stebre med vrstami. Hmelj bo na tej površini letos rodil naprej. Na sosednjem polju, kjer je bila povsem uničena žičnica na 9 hektarih, so v jeseni posejali ozimno pšenico. Seveda bodo, ko bo čas, ponovno tudi tod zasadili hmelj in postavili nazaj žičnico.

Obrtniki niso 'nebodigatreba'

S problemske konference SZDL o drobnem gospodarstvu v sevniški občini

SEVNICA — V sevniški občini je obrtno združenje pripravilo pogovor s predstavniki občinskega izvršnega sveta, v ponedeljek, 13. februarja pa je občinska konferenca SZDL o teh vprašanjih pripravila posebno konferenco.

Člani obrtnega združenja so uvodoma zapovrstvo navajali težave; nepravilno določeni osebni dohodki za lastnika obratovnice, davčno politiko, delavce pri zasebnikih, kjer usmerjeno izobraževanje ne izpolnjuje pričakovanj, posojila za obrtnike, sodelovanje z obrtno zadrugo Bohor.

Tudi posavska medobčinska zbornica ima širok seznam pripomb, ki ovirajo zasebno delo. Izdvojimo, (kar je za obrtnike še posebno zanimivo), besede prisotnih predstavnikov Beogradske in Ljubljanske banke iz Krškega. Prva bo verjetno že marca znižala polog za posojila obrtnikom od sedanjih 40 na 30 odst., druga pa

že sedaj zaračunava ugodnejše obresti za deficitarno obrt.

Na konferenci je sodelovala večina predstavnikov delovnih kolektivov v občini. Resda se jih je bolj malo priključilo k besedi, vendar so razveselili nekateri primeri povsem določenega sodelovanja z obrtniki, predvsem s strani Kopitarne. V obrtni zadrugi Bohor imajo tudi nekatere vzorce iz Lisce, katere je le-ta vrtno posredovala obrtnemu združenju. V „Bohorju“ vseno proučujejo možnost sodelovanja svojih kooperantov z „Lisco“, čeprav opozarjajo na težave s surovino za te polizdelke, bojijo se tuči, da ne bodo prišli skozi s ceno.

In kako naprej, so nekateri želeli povsem določne odgovore. Po poslovniku traja „mandat“ problemski konferenci, dokler sklepi niso uresničeni. O posameznih vprašanjih se bodo torej še dogovarjali.

A. ŽELEZNIK

● Tudi na tej konferenci se je pokazalo, da ne znamo vedno slediti prvim delegatskim potem. Obrtno združenje ima, denimo svoje delegate v zboru združenega dela občinske skupščine. Dvostopenjsko so pred koncem leta v skupščini obravnavali odlok in družbeni dogovor o davkih, vendar je delegat obrtnikov na seji skupščine govoril le o prometnem davku pri preprodaji vozil. Ravno tako še po dveh letih v republiko ni zagledal dneva pravi družbeni dogovor o osebnih dohodkih za zasebno delo.

Izkušnja za volitve 1986

BREŽICE — Delegati občinske kandidacijske konference so 17. februarja sprejeli predloženo listo kandidatov za ključne funkcije v skupščini občine in silih, vendar s to spremembo, da so namesto Jožice Salamun, ki je bila evidentirana za predsednico občinske skupščine, na predlog koordinacijskega odbora pri SZDL ponovno kandidiral Mirka Kambača. Iz razgovora s predsednikom OK SZDL Stankom Cerjakom objavljamo njegovo pojasnilo o načinu evidentiranja in stališčih temeljnih kandidacijskih konferenc:

„Letos smo imeli prve volitve po dveh letih mandatnega obdobja, zato smo težili, da ne bi zamenjali celotnega vodstva. Za bizhodisce smo imeli oceno dela najodgovornejših nosilcev dolžnosti, ki so nam jo posredovali iz organov skupščine in sisov. Ta je bila za večino sisov in tudi za sedanje predsedstvo občinske skupščine zelo dobra. Za predsednico občinske skupščine smo evidentirali Salamunovo zato, ker se je nameraval Mirko Kambača upokojiti. Potem pa smo prisluhnili mnenju kandidacijskih konferenc, na katerih Salamunova ni dobila dovolj podpore. V 15 tozidih in v 8 KS so predlagali Mirka Kambača, v dveh KS kandidate zunaj liste, v eni pa nobenega. V razpravah so nasploh veliko poudarjali, da bi morali za to funkcijo evidentirati predvsem gospodarstvenike in po možnosti mlajše ljudi. Tretje rešitve oziroma tretjega kandidata nismo imeli, zato smo ponovno predlagali Kambača. Podpredsednika ostajata še naprej Salamunova in Ferdo Šepetavc, menjata se pa predsednika in podpredsednika dveh zborov. Žal moram povedati, da ljudje še vedno pojmujejo predsednika v funkciji župana, zato so bile razprave osredotočene skoraj samo nanj.“

J. T.

Na vrhu so delavci JE in steklar

Lestvica davčnih napovedi občanov

KRŠKO — Občinska uprava za družbene prihodke v Krškem je prejela letos 62 napovedi občanov, ki so presegli cenaz za obdavčitev. To je približno četrtina napovedi več kot prejšnje leto. Na seznamu desetih najvišjih napovedi je kar sedem delavcev iz krške jedrske elektrarne (JE): 1. diplomirani elektroinženir (JE) 743.123 dinarjev, 2. profesor fizike (JE) 741.777, 3. vodilni delavec („Djuro Salaj“) 698.880 (všet tudi manjši honorar), 4. fotograf (JE) 686.502 (tudi honorar in najemina), 5. vodja izmene (JE) 666.492 dinarjev, 6. inženir kemije (JE) 648.369; 7. zdravnik 641.000 (s honorarjem in dežurstvi), 8. vodilni delavec (JE) 639.804, 9. inženir strojništva (SOP) 631.772, 10. vodja nslužbe (JE) 616.268 dinarjev.

Oglejmo si še, kakšna je bivša davčna osnova za obrtnike, ki se po novem zakonu deli na kosmati osebni dohodek in ostanek čistega dohodka: 1. steklar — 5.182.049 dinarjev, 2. izdelava, servis in montaža aparatov 4.853.264, 3. klobučarstvo 3.127.700, 4. zidar 2.693.881, 5. splošna gradbena dejavnost 2.493.783, 6. pieskar 2.519.413, 7. pieskar 2.447.768, 8. krovstvo 2.030.014, 9. kovinska galerija 2.017.869 in 10. cementnine 1.863.641 dinarjev. 17 napovedi je bilo nad enim milijonom dinarjev, kar je le nekaj več kot lani. Velik vpliv na manjši ostanek dohodka obrtnikov ima povečana amortizacija. Pri nekaterih obrtnikih znaša amortizacija tudi čez milijon dinarjev.

P. P.

1. MARCA IZIDEJO 23. PUSTNE NOVICE

KRŠKO — Glasilo pustnih veseljakov Krško, pisane družine, ki že več kot 20 let izdaja in pripravlja Pustne novice, naj bi letos izšlo že 1. marca. Pustni veseljaki imajo še vedno na stečaj odprta vrata za duhovite prispevke, toda treba je zelo pohiteti. Sicer se utegne primeriti, da bo imela 23. številka Pustnih novic doslej skoraj najmanj iskrih in bodičastih prispevkov v svoji ne tako kratki zgodovini.

SANACIJSKI ODBOR ZA RUDNIK

SEVNICA — Občinski izvršni svet je na seji minuli petek imenoval svojega zastopnika — Alojza Motoreta v sanacijski odbor rudnika Blanca. Pričakujejo, da bo ta rudnik nekovino po zaključnem računu izkaval okrog 30 milijonov dinarjev izgube.

ZIDATI ŽELIJO DOM

ZABUKOVJE — Na občnem zboru gasilskega društva, kot gost se ga je udeležil tudi predsednik občinskega izvršnega sveta Janko Rebernik — so sprejeli delovni načrt, kjer je navedena tudi zahtevna naloga in velika želja tukajšnjih gasilcev, da bi namreč slednji prišli še do lastnega gasilskega doma. Sprva desetina v sklopu sevniških gasilcev, sedaj pa samostojno društvo, ima spravo orodje pri Martinu Pakju. Računajo na širo pomoč.

A. Ž.

UČINKOVITA NEGA NA DOMU — „Če boste še nadaljevali tako uspešno delo, boste ena najuspešnejših, ne le najmlajša krajevna organizacija Rdečega križa v občini.“ je prejšnjo soboto zvečer pohvalila članice KO RK v Velikem Podlogu predsednica občinskega odbora RK Meta Habicht. Namreč kar 21 žena iz te majhne krajevne skupnosti, kjer je precej starostnikov in invalidov potrebnih pomoči, je pokazalo, kaj so pridobile med 18-urnim tečajem nege na domu. Kmetice in delavke so redno obiskovale tečaj, zato so pridobile precej znanja. Tak tečaj pa je v celotni občini v zadnjih štirih letih končalo skupaj z zadnjim v Velikem Podlogu 70 članov Rdečega križa. (Foto: P. Perc)

Zgovorna govorica kart

Ob 40-letnici geodetske službe v Sloveniji v Krškem prikazali tudi velik pomen kartografije

KRŠKO — Posavski geodeti podobno kot njihovi kolegi v drugih slovenskih krajih te dni praznujejo 40-letnico geodetske službe v Sloveniji. Prejšnji četrtek so se v Krškem spomnili odredbe Glavnega štaba NOV in POS, s katero so 20. januarja 1944 ustanovili geodetsko sekcijo.

Ta je najprej pripravljala za potrebe naše armade karte, skice, načrte in nujno potrebne podatke za pripravo topniškega streljanja. V povojni obnovi porušene domovine so se geodeti zelo izkazali, med drugim je posebna skupina trasirala 100-kilometrski odsek Cesta bratstva in enotnosti od Nove Gradiške do Slavonskega Broda.

V Krškem je bil 1. junija 1945 ustanovljen katastrski urad pri okrajnem izvršnem ljudskem odboru, leta 1956 pa sta ob mačnem katastrskem uradu v Krškem bila ustanovljena še katastrska urada v Brežicah in Sevnici, leta 1961 pa so vsi trije uradi postali sestavni del občinskih služb.

„Značilnost preteklih let ni v tem, da so se naše službe poimenoval v občinske geodetske uprave, temveč, da smo pričeli novo obdobje organizacije in vsebine.“

P. PERC

Da ne bo kasno

Nujno opozorilo

SEVNICA — Občinska zdravstvena skupnost je bila prisiljena izdati posebno pojasnilo, nanašajoče se predvsem na obrtnike in kmete.

Pojavljajo se namreč težave pri poravnavanju obveznosti do občinske zdravstvene skupnosti. Obrtniki, kmetje in zdomci, ki iz kakršnihkoli razlogov zdravstveni skupnosti ne poravnajo prispevkov, imajo zase in za družinske člane zagotovljene le tiste pravice iz zdravstvenega varstva, določene z republiškimimi predpisi.

In katere so to? Zdravljenje boleznih, kot so rak, sladkorna bolezen, zvišan krvni pritisk, multipla skleroza, mišična in živčna obolenja ter hemofilija, zdravstvene storitve in zdravila za duševne bolnike, zdravstveno varstvo dojenčkov, predšolskih otrok, varstvo mladine do 19. leta, varstvo žena v nosečnosti, varstvo starostnikov borec, invalidov in podobnega.

Kakorkoli že, jamstvo za zanesljivo zdravstveno varstvo so le poravnani prispevki. To seveda ne pomeni, da je treba, če te obveznosti niso poravnane, le-te plačati kar pri zdravniku. Tega v zdravstvenih domovih nimajo pravice obračunavati (razen participacij!), pač pa bo to od takih ljudi izterjala zdravstvena skupnost.

A. Ž.

PRIZNANJA ZA ČLOVEKOLJUBNOST

BREŽICE — Občinska organizacija Rdečega križa se vsako leto oddolži krvodajalcem za njihovo požrtvovalnost, še posebej pa jim občinski odbor izkaže hvalečnost z organizacijo srečanja na skupnem izletu. Lani je dobilo priznanje za večkratno darovanje (od 5-krat do 50-krat) 114 krvodajalcev. Z jubilejnimi plaketami so izkazali pozornost tudi občinskemu svetu Zveze sindikatov in lokalni radijski postaji. Od posameznikov so prejeli plaketo dr. Slavko Sušin (dolgoletni predsednik občinske organizacije RK), Mirko Kambač (veletni predsednik komisije za krvodajalstvo) ter Josip Dorič, svojevrstni rekorder krvodajalstva, ki je doslej že 99-krat daroval kri za zdravje soljudi.

Krške novice

SMUČARSKI PLES — Smučarski klub Krško prireja v soboto, 25. februarja, ob 20. uri tradicionalni smučarski ples. Tisti, ki so na zadnjih tekmah večkrat zgrešili vrata, se bodo lahko v hotelu Sremič izkazali v plesnih veščinah, če pa jim bo spodrsnilo še tam, jim bo v tolažbo srečelov z bogatimi nagradami...

KDAJ BOLJŠE OZVOČENJE — Kostak načrtuje izboljšanje šibkega ozvočenja na mestnem pokopališču. Krajanje upajo, da bo to kmalu urejeno. Najbrž ni nevarnosti, da bi premočno ozvočenje lahko skalilo mir v tolikšni meri, da bi bili prisiljeni poslušati „pokopališki program“ še stanovalci Griča...

KOTICEK ZA POBRATENE — Že nekaj let traja prepričevanje trgovcev, da bi v Nakupovalnem centru M-Preškbe našli nekaj prostora za izdelke dokaj močne tekstilne industrije iz pobratene srbske občine Bajina Bašta. Zdaj, ko je že prepoteno, pa se trgovci jezijo, ker je Taratek odprl poslovalnico v Krškem in bo kmalu v štirikrat večjih prostorih nove tržnice gotovo še izdatneje povečal promet. Tudi s cenejšimi izdelki konfekarjev se da očitno zelo dobro zaslužiti...

Sevniški paberki

ZANIMIV VEČER — Danes ob 17.30 uri bodo v galeriji na sevniškem gradu odprli zanimivo razstavo o delu izobrazovalnih društev v letih 1868 do 1941. Ob 18. uri bo v Lutrovski kleti dr. Janko Prunk govoril o vlogi Sevnice in Posavja v slovenski reformaciji, sledil pa bo koncert okteta Boštanj-ski fantje.

RAZOČARANJE — Med potekom olimpijskega slaloma je potekalo smučarsko tekmovaljevanje tudi na Lisici. Kajpak so bili smučarji „oboroženi“ s tranzistorji, na startu pa celo s prenosnim televizorjem. Ko je postajalo jasno, da s novo medaljo ne bo nič, olimpijski cirkus ni vzbujal več zanimanja. Tako je pač v športu.

POTUJOČA PISARNA — V domu upokoencev so si omislili svoje-stveno evidenco za zaposlene, če morajo okrog po opravkih. V poseben zvezek morajo vpisati, kam in kdaj so morali iti. To novost hudomušno imenujejo potujoča pisarna.

SPET UVOŽENI KARNEVAL? — Bolj ko se bliža pust, bolj postaja jasno, da so domači veseljaki vrgli puško v koruzo. Zakaj tako, skomigajo z rameni, češ zakaj bi se izpostavljali vedno eni in isti.

OKROGLA MIZA O KLUBIH

NOVO MESTO — Jutri ob 18. uri bo v Krkinem klubu okrogla miza, na kateri bo govor o položaju, vlogi in problematiki mladinskega kluba v Novem mestu in tovrstnih klubov v Sloveniji. K sodelovanju so med drugim povabili predstavnike klubov iz Maribora, Ljubljane in Metlike.

RAZSTAVA GLASIL

NOVO MESTO — Na osnovni šoli Milke Šobar — Nataše v Novem mestu so članice literarnega krožka ob slovenskem kulturnem prazniku in 15-letnici izhajanja „Prvih poganjkov“ pripravile razstavo vseh števil tega šolskega glasila. Prva številka je izšla leta 1969, do zdaj pa se je nabralo 42 rednih in šest izrednih števil. Na razstavi si je bilo moč ogledati tudi glasila sosednjih šol in glasila Doma starejših občanov. Nekaj izvodov je bilo pripravljeno za branje obiskovalcev. Največ zanimanja za razstavo so pokazali učenci sedmih in osmih razredov.

MATEJA RAVBAR

Igor Pleško: MASKA KOVAČA, olje, 1973

Odprte karte rešile šolsko mrežo

Novo mesto le v vztrajnim dokazovanjem dobilo odobritev za nekatere dislocirane oddelke — V prihodnje obstoj takih oddelkov in manjših šol še bolj ogrožen

NOVO MESTO — Jeseni, v novem šolskem letu, bodo tukajšnje srednje šole sprejele v svoje prve letnike 1.170 učencev, ki bodo junija zapustili osnovnošolske klopi. Njim se bo pridružilo še 300 prvošolcev na oddelkih za odrasle, tako da bo usmerjeno izobraževanje dejansko sprejelo 1.470 novincev. Število je precej večje zaradi dislociranih oddelkov šol od drugod, ki jih bodo v šolskem letu 1984/85 prvič odprli v Novem mestu.

Preden so načrtovalci lahko naredili črto pod skupnim številom oddelkov za nove prve letnike in v številom učencev v njih, je bilo potrebno nemalo truda, prepričevanja in dokazovanja, da dolenjsko združeno delo toliko šolanov ljudi v resnici potrebuje. Razprave z bolj ali manj povečano temperaturo so tekle v občini, dolenjski regiji in republikli tako rekoč od samega začetka priprav za razpis in izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov novih prvih letnikov.

Še posebej tiste razprave ki so tekle na republiški ravni, dolenjskim in novomeškimi načrtovalcem usmerjenega izobraževanja dolgo niso hotele biti naklonjene. Razvzemale so se ob ugotovitvah, da je preprosto zmanjkovalo učencev za zasedbo razpisanih mest, zato je bila sprva zelo močna težnja, da bi skrčili šolsko mrežo. Opozarjali so zlasti na dejstvo, da so ostajale nezasedene proizvodne smeri, za katere so bila, kot so poudarjali, zagotovljena tako delovna mesta kot tudi stipendije.

Resnici na ljubo je treba povedati tudi to, da je mreža šol usmerjenega izobraževanja v Sloveniji silno razdrobljena, kar nedvomno povečuje stroške za opremo šol in izvajanje programov. Na splošno so slabši pogoji za izvajanje programov na dislociranih oddelkih, zato so republiški samoupravni in politični organi sprejeli stališče, naj bi z novim šolskim letom te oddelke kar ukinito. Tako stališče za Novo mesto nikakor ni bilo sprejemljivo, saj bi se problemi vpisa, če bi obveljalo, še bolj zapletli. Izgubili bi predvsem lesarsko in kemijsko usmeritev, za kateri so načrtovalci vpis na dislociranih oddelkih.

Kot rečeno, se je Novomeščanom šele s tehtnimi analizami posrečilo prepričati pristojne posebne izobraževalne skupnosti, da so odobrili vpis na dislocirane oddelke v Novem mestu, in sicer na oddelke za kemijo in lesarstvo ter za avtoličarje in prešivalce obutve. Ozdi oziroma tozdi, ki potrebujejo delavce takih usmeritev, bodo morali še kako pomagati iz-

Že marca pevski reviji

V trebanjski občini letos glasbenih prireditev ne bo manjkalo — Poseben program za osnovnošolce

TREBNJE — Letos se v raznih krajih trebanjske občine spet obeta več glasbenih oziroma pevskih prireditev. Iz programa ZKO je razvidno, da bosta že marca dve tradicionalni pevski manifestaciji. Gre za revijo otroških in mladinskih ter revijo odraslih pevskih zborov. Zbori se bodo poleg tega udeležili srečanj v drugih krajih, predvsem šentvitskega pevskega tabora. Nonet Carmen in Trebanjski oktet bosta pela na šentjernejem srečanju okteta.

Občinski pihalni orkester bo sedeloval na prireditvah v domači občini in na srečanjih pihalcev. Tako sreča-

nje bo v Straži, kjer se poleti zbera orkestri, člani Združenja pihalnih orkestror Dolenjske, pa v Artičah in še kje.

Občinska ZKO bo tudi poskrbela za glasbene prireditve na šolah. Za učence osnovnih šol v Velikem Gabru, na Mirni, v Šentrupertu, Mokronogu in v Trebnjem bodo nastopili vrhunski izvajalci.

GOSTUJEJO S „KLOBČIČEM“

BLANCA — Domače kulturno prostorno društvo je za slovenski kulturni praznik postavilo na oder Budakovo komedijo „Klobčič“. V igralški skupini sodelujejo od najmlajših do članov. Igro je režiral dijakinja Nada Prah. V nedeljo so gostovali v Boštanju.

KAJUHOVI NAGRAJENCI

LJUBLJANA — Letošnje Kajuhovo nagrado, ki jo podeljujeta založbi Partizanska knjiga in Borec za najboljša izvorna dela, izšla leto poprej pri teh založbah, je dobilo osem avtorjev: Lado Ambrožič za knjigo „Petnajsta divizija“ in dosedanji tovrstni „Petnajsta divizija“ in dosedanji tovrstni „Petnajsta divizija“, dr. Tone Ferenc za knjigo „Primorska pred vseljudsko vstajo 1943“, Božidar Jezernik za delo „Boj za obstanek“, Niko Grafenauer za pesniško zbirko „Skrivnosti“, Ciril Cvetko za monografijo „Marjan Kozina“, Janez J. Švajncer za roman „Čuden dan v Bukevi“ in Mija Vipotnik za likovno oblikovanje in ilustracije v knjigah obeh založb.

Zalogaj, kakršnega še ni bilo

Program praznovanja slovenskega kulturnega praznika v Novem mestu gre h koncu — Umno ravnanje prirediteljev, da so združili organizacijske napore

NOVO MESTO — Program celomesečnega praznovanja slovenskega kulturnega praznika v novomeški občini, ki so ga pripravili Dolenjski muzej, Študijska knjižnica Mirana Jarca, Zveza kulturnih organizacij in Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, se počasi izteka.

Ta čas se v Domu kulture vrstijo predstave v okviru tradicionalnega tedna slovenskega filma. Na ogled so starejše in mlajše stvaritve naše kinematografije. V torek, 28. februarja ob 18. uri, vabijo prireditelji v malo dvorano oddelka NOB Dolenjskega muzeja, kjer bo Meta Matijević s predavanjem opravila kulturni sprehod po Novem mestu. V sredo, zadnji februarjski dan, bo spet filmsko gledališče. Obiskovalci si bodo lahko ob 17. ali 19. uri ogledali film „Jovana Lukina“, ki ga je režiral Živko Nikolić. Zadnja prireditev iz tega programa bo premiera Frischeve groteske „Dobrih in požgalci“ v izvedbi gledališke skupine KD Dušan Jereb. Predvidena je za 12. marec, medtem ko naj bi bila repriza naslednji dan.

Že bežen vpogled v ta program pove, da se je samo v Novem mestu

zvrstilo nad petindvajset najrazličnejših prireditev, pri čemer šolskih in drugih proslav niti ne štejemo. Na kratko bi dejali, da Novo mesto še nikoli ni bilo za kulturni praznik tako zusto z manifestacijami različnih oblik kulturnega ustvarjanja in postvarjanja.

Posebno kulturni maraton oziroma „Kulturni dan v mestu Gogi“, na katerem se je zgostilo in se manifestiralo tako rekoč vse, kar je v tem mestu moč spraviti pod skupni kulturni imenovalec, bo še dolgo odmevalo. Ni se sicer posrečil natančno tako, kakor so si ga bili zamislili, marsikaj, kar je bilo pripravljeno, je moralo zaradi časovne stiske celo odpasti, vendar pa se zdi, da je ponudil dovolj vsega in različnega, s tem pa opozoril, da bo treba poslej tudi kulturno (izvajalsko) politiko zastavljati nekoliko drugače.

Iz programa praznovanja je razvidno, da je bilo obiskovalcem ta mesec na voljo vse, kar premore tako imenovana kulturna ponudba tega dolenjskega središča. Če so se le malce potrudili do kulturnih ustanov, so si lahko ogledali likovne, knjižne in druge razstave, gledališke predstave, uživali na koncertu, bili navzoči na predstavah novit dolenjskih literatov, prisluhnili pesniški besedi za zanimivim predavanjem o arheologiji, kulturni dediščini, restavracijskim postopkom na kulturnem spomeniku, in še bi lahko naštevali. Lahko pa so se zadovoljili samo s tem, da so si ogledali dragotine in druge zanimivosti, ki jih hranijo te ustanove. Kajti, kot smo v enem prejšnjih prispevkov že napisali, so novomeške kulturne ustanove na priporočilo republiškega komiteja za kulturo v dnešni letošnje praznovanja na široko odprle vrata vsakomur, kdor si je zaželel ogleda.

Na koncu naj zapišemo še misel, ki se ves čas, od objave programa dalje, vsiljuje pod pero. Pravzaprav je precej

RAZSTAVA FOTOGRAFIJ

NOVO MESTO — Od jutri do točka, 28. februarja, bo v mali telovadnici osnovne šole Katje Rupena odprta razstava, s katero se bodo predstavili člani foto krožka, ki deluje na tej šoli. S to prireditvijo bodo počastili slovenski kulturni praznik.

KRKINI PEVCI PELI NA ŠVEDSKEM

NOVO MESTO — Malone pred zaključkom redakcije so se s prvega gostovanja na Švedskem vrnil člani mešanega pevskega zbora Krke, tovarne zdravil. Kot gostje Slovenskega kulturnega društva France Prešeren, delujočega v Goeteborgu, so nastopili na dveh koncertih: v soboto, 18. februarja, v Goeteborgu skupaj z gostitelji in švedskim zborom Odinkoeren, naslednji dan pa so koncertirali v Kungelvu, nedaleč od Goeteborga. (Več prihodnjic.)

„Natisnjeni, nastop dveh klubov

V Krškem izdali tretji snopič Literarnih listov, v Novem mestu pa prvič Pesniški list — Dostojna predstavitev dejavnosti dveh literarnih klubov

KRŠKO, NOVO MESTO — Letošnji slovenski kulturni praznik nam je postregel z dokajšnjo literarno žetvijo dolenjskih besednih ustvarjalcev. Poleg samostojnih pesniških in proznih knjig, ki so minule dni doživele javno predstavitev in o čemer smo že poročali, so izšle še nekatere edicije, čisto literarne ali literarno obarvane. V mislih imamo predvsem krške Literarne liste in novomeški Pesniški list, ob tem pa morda še metliška Razmerja, ki prinašajo med obilnim gradivom tudi nekaj malega literarnih zapisov izpod peres mladih Belokranjcev. Večjo pozornost zaslužijo vsekakor krški in novomeški literarni listi, zato se nekoliko dlje pomudimo ob njih.

Literarni listi, ki jih izdaja Literarni klub Beno Zupančič v Krškem, so 8. februarja zagledali luč sveta že tretjič. Prinašajo šestinindeset prispevkov štirinajstih avtorjev, članov kluba. Med prispevki prevladujejo pesmi, saj je prozni zapis samo eden. Osrednja avtorica je vsekakor Asta Malavašič s Senovega, ki je predstavljena z izborom sedemnajstih pesmi. Uredništvo se je namreč odločilo, da odmeri več prostora enemu od ustvarjalcev, ki lahko pripravi večji kvalitetnejši izbor. Prihodnje leto bo take pozornosti deležen kdo drug. Ob omenjeni pesnici objavljajo svoje verze še: Črt Curg, Ivan Dušak—Jimmy, Vida Friz—Česnovar, Franci Jevševar (tudi avtor edine ertice), Maja Malavašič, Silvo Mavsar, Matjaž Mirt, Marija Kalčič—Mirtič, Nana Požun, Ana Rostohar, Jože Saje, Miro Tičar in Jožica Vogrinč. Literarne liste je ure-

paradoksalno, da se je toliko kulture pojavilo prav v času, ko se ta dejavnost duši od finančnih stisk in leze vase zavoljo najrazličnejših omejitev, in teže umljivo zlasti, če vemo, da ni bilo skoraj ničesar v letih, ko kulturi za denar ni tako trda predla.

Ali je potem to, čemur smo bili in smo letos še pričla, znamenje, da kulturi, če to le hoče, ne more do živega nikakršna zagata, niti denarna ne? Nekaj resnice je nemara v tem, ne pa vsa. Da se je sploh lahko posrečil tako obsežen program, gre v glavnem pripisati dejstvu, da je bil pripravljen z združenimi močmi, še posebej pa, da je bilo pri izvajanju opravljenega obilo zastojnega dela.

To je prav gotovo ena najzanimivejših ugotovitev, ki naj bi bila kažipot tudi pri načrtovanju za naprej. Načrtovati pa bi morali začeti že kmalu in ne delati tega zadnji hip, kot je bilo tako dolgo v navadi.

I. ZORAN

BATEMANOVE GRAFIKE

LJUBLJANA — V likovnem razstavišču Riharda Jakopiča je na ogled 21 barvnih grafik z motivi iz živalskega sveta kanadskega umetnika Roberta Batemana. Razstavo so odprli predvčerajšnjim.

PO SKUPŠČINI BO OGLED FILMA

LJUBLJANA — V dvorani Viba filma bo v soboto, 25. februarja, dopoldne seja skupščine Združenja filmskovzgojnih delavcev Slovenije. Po razpravi o delu v minulem in programu v letošnjem letu ter po volitvah si bodo udeleženci ogledali slovenski filmski omnibus „Trije prispevki k slovenski blaznosti“ režiserjev Žareta Lužnika, Borisa Jurjaševiča in Mitje Milavca.

Nagradni natečaj za kmečki roman

Obogatitev Kmečke knjižne zbirke ČZP Kmečki glas

LJUBLJANA — Pri ČZP Kmečki glas so razpisali že peti nagradni natečaj za literarna dela s kmečko tematiko. Tokrat želijo pridobiti predvsem dela (roman, daljšo povest in drugo prozo), ki bi bila po tematiki in slogu sodobna. Pisatelji naj bi pri upodabljanju kmečkega življenja poudarjali zlasti vrednote, ki so dvigovale kmečkega človeka, da se je ohranil in kljuoval negativnim posledicam industrijske civilizacije. Najboljša dela bo tričlanska žirija nagradila. Prva nagrada bo 50.000, druga 40.000 in tretja 30.000 dinarjev. Tipkopis s po 30 vrstami na eni strani ne sme biti krajši od 150 strani. Upoštevali bodo samo rokopies, ki jih bodo avtorji poslali do 31. decembra letos. V poštev bodo seveda prišla samo neobjavljena dela. V razpisu je določeno, da bodo nagradjena dela izšla kot samostojne knjige v Kmečki knjižni zbirki, ki jo izdaja ČZP Kmečki glas.

kultura in izobraževanje

MLADI UMETNIK Jovan Kolundžija se je z igranjem na 230 let stari Guarnerijevi violini proslavil doma in v tujini.

Ob koncertu J. Kolundžije

Priznani mladi violinist nastopil v Novem mestu

NOVO MESTO — 14. februarja smo v Domu kulture doživeli enkratno srečanje z violinistom Jovanom Kolundžijo. Mladi umetnik, poznan ne samo na jugoslovanskih koncertnih odrih, temveč tudi v svetu, se nam je predstavil s štirimi skladbami. V prvem delu koncerta smo slišali virtuozno Tartinijevo sonato, imenovano Vražji trilček. Uvodnemu počasnemu stavku sledi bogato okrašeni hitri del, pri katerem je prišla do veljave violinistova sijajna tehnika. Občuten Grave zaključil sonato z iskričastimi staccato figurami in trilčki.

Beethovenova Pomladna sonata št. 5 v F-duru sodi gotovo med tista skladateljeva dela, pri kateri se zlijeata violina in klavir v eno samo umetniško celoto. To sta potrdila oba umetnika: J. Kolundžija in njegov spremljevalec italijanski pianist Riccardo Caramella. V skladbi zaznamo že pridih romantičnosti, posebno v počasnem drugem stavku, medtem ko se igrivi, živahni scherzo neopazno preljuje v zaključni rondo.

Drugi del koncerta sta izpolnili dve Brahmsovi deli: Scherzo in Sonata št. 3. Medtem ko se v Scherzu prepletajo lirični deli z eruptivnimi, je Sonata kljub romantičnemu vzdušju klasično zasnovana: uvodnemu energičnemu stavku sledi počasi in se zaključil z zvočno bogatim, malce razvlečenim hitrim stavkom.

Lahkotnost violinistove igre nas je navdala z občudovanjem in hkrati vzbudila razmišljanje, da je mogoče živeti v glasbo in to njej predajati le, kadar tako mojstrsko obvladaš instrument, kot ga Jovan Kolundžija. Umetnik je svoj nastop izvedel na Guarnerijevi violini iz l. 1754, instrumentu neprecenljive vrednosti bogatega in toplega zvona.

TEA MARN

Ivan Zoran, Marjanca Kočevar, Milan Stjepanović, Miro Gutman, Iztok Mrazek in Filip Robar. Za drugo številko so pesmi prispevali: Ivan Zoran, Janja Kastelic, Janez Kolenc, Filip Robar, Iztok Mrazek, Milan Markelj, Marjanca Kočevar, Milena Medie in Jože Gutman.

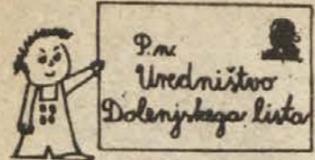
Novomeški Pesniški list naj bi poslej izšel vsak mesec. Sodelavce utegne biti dovolj, denarja za natis pa tudi ne bi smelo zmanjkati. Lahko upamo, da bo Literarni klub Dragotin Kette dal od sebe še kaj drugega kot te liste. Člani med drugim že zbirajo gradivo za literarni zbornik.

I. Z.

FILM O RIBNICI

RIBNICA — Delovna organizacija RIKO Ribnica je dala pobudo, naj bi letos posneli propagandni film o Ribnici, in sicer po monografiji, ki je izšla ob 900-letnici Ribnice. Seveda je potrebno, da bi se razen RIKO znašel še kdo, ki bi bil pripravljen film sofinancirati. Letos bodo posneli tudi film o RIKO, ki bo namenjen za propagando te delovne organizacije.

M. G—C

BILI SMO V OPERI

Učenci sedmega in osmega razreda smo se nedavno z vlakom odpeljali v Ljubljano, kjer smo si v operi ogledali uprizoritve Smetanove „Prodane neveste“.

Kulturni izlet je omogočila Glasbena mladina, med nami pa so bili tudi taki, ki so šli v opero le zato, da jim je odpadel pouk. Ob izvršni predstavi bodo zdaj morda spremenili mnenje o tej vrstni umetnosti.

NATAŠA ŠPEHAR
novin, krožek
OŠ Črnomelj

SMUČARSKO TEKMOVANJE V ČRMOŠNJICAH

Pred kratkim smo se v Črmošnjicah pomerili smučarji iz osnovnih šol v črnomaljski občini. Četudi je bilo megleno in je snežilo, smo se smučarji pogumno poganjali po hribu navzdol. Zmagali so semiški šolarji, mi pa smo bili drugi. Območno tekmovanje bo 25. februarja na Gačah.

MATEJA ŠPEHAR
novin, krožek
OŠ Črnomelj

KONCERT V SEMIČU

Semičani smo 8. februarja svečano poslavili. Pevski zbor KUD je pod vodstvom Braneta Podgornika pripravil pester koncert narodnih in partizanskih pesmi, učenci pa so deklamirali Prešernove pesmi. Polna dvorana je bila dokaz, da Semičani pogrešajo takšnih prireditev. Nastopajoče so nagradili z burnim aplavzom in cvetjem.

Literarni krožek
OŠ Semič

Klic bolnikov

Poziv bolnišnice vsem organizacijam združenega dela dolenjske regije

Pri Splošni bolnišnici Novo mesto deluje že od leta 1979 oddelek za hemodializo. Tu se zdravijo bolniki, katerim so odpovedale ledvice in je to zdravljenje za njih življenjsko nujno. Vsak bolnik mora priti na dializo 2 do 3 krat tedensko. Na enem dializnem aparatu se dnevno lahko dializirajo trije bolniki (v treh izmenah). Skupno imamo v bolnišnici šest dializnih mest, na katerih se trenutno dializira 32 bolnikov. Število teh bolnikov vsako leto narasča znatno hitreje, kot smo predvidevali. Ocenjujemo, da bo to število letos naraslo na 40 ali celo več.

Porast bolnikov je tolikšen, da obstoječe kapacitete ne bodo zmožne obdelati vseh bolnikov, saj oddelek že danes dela vse dni v tednu, v treh izmenah. Ker je zdravljenje življenjsko nujno, bo povečano število bolnikov presegalo možnosti zdravljenja na tem oddelku. Bolnike bomo morali pošiljati drugam, sicer bo ogroženo njihovo življenje. Poleg precejšnje odnosa finančnih sredstev obstaja še problem, da so tudi drugi tovrstni oddelki preobremenjeni.

Z ozirom na navedeno, je naša delovna organizacija že lani sprožila in predlagala, da se naš dializni center razširi od šest na deset dializnih mest. Investicija in oprema bi po lanskoletnih cenah zahtevala osem milijonov dinarjev. Ta denar naj bi zbrale občinske zdravstvene skupnosti v naši regiji, vendar smo na zadnji seji koordinacijskega odbora ugotovili, da te skupnosti za enkrat teh sredstev nimajo. Glede na zaostrene razmere in omejitve v skupni porabi je vprašljivo, ali bomo ta denar lahko zbrali v kratkem času, ki je potreben za rešitev problema.

Iz navedenih razlogov in na predlog delegatov uporabnikov smo se odločili za akcijo zbiranja sredstev v delovnih organizacijah dolenjske regije.

V prepričanju, da vam je kritičen položaj teh bolnikov razumljiv, prosimo, da se tudi vaša delovna organizacija vključi v to humanitarno akcijo zbiranja sredstev za širitev dializnega centra.

●Sredstva, ki jih boste namenili v te namene, nakažite na račun združenih sredstev Zdravstvenega centra Dolenjske Novo mesto — za dializo št. 52100—606—6062.

V imenu vseh bolnikov, ki jim je potrebna hemodializa, se vam pristožno zahvaljujemo za razumevanje in sodelovanje!

SLAVKO ČIRKELBACH
predsednik KPO ZCD,
prim. dr. **TONE ŠAVELJ**
vodja strokovno-medicinske službe ZCD Novo mesto

Zavajanje ljudi

Netočno poročilo odbora za izvajanje del samoprispevka v kočevski občini

Odbor za izvajanje del samoprispevka pri občini Kočevje je v drugi polovici lanskega leta razposlal poročilo o zbranih in porabljenih sredstvih po krajevnih skupnostih oziroma po krajevnih konferencah SZDL, da so krajani na svojih shodih in pripravah na volitve SZDL lahko o tem razpravljali. Ker sem od septembra 1975 do decembra 1982 delal v KS Draga, sem si to poročilo, ki na ključku pravi: „Poročilo je izdelano na osnovi podatkov ustreznih služb SO Kočevje in poročil organov posameznih KS in obeh SIS“, podrobneje ogledal in ugotovil, da poročilo KS ni bilo točno. V poročilu odbora za samoprispevek je na 2. strani v zadnjem odstavku pod „a“ rečeno: „Pri izvajanju del se je pojavljala problematika predvsem v tem, da so se v teku zbiranja sredstev močno podražile gradbene storitve in material, zato tudi ni bil začeti vodovod Lazec, ker namenjena sredstva ne bi zadostovala za izvedbo del in so ta sredstva porabili pri gradnji ceste Lazec—Stari kot—Novi kot.“ To pa ni res. 80 milijonov starih dinarjev, namenjenih za vodovod Lazec so ostala neokrnjena na skladu samoprispevka, kar je razvidno iz navedenega občinskega poročila, in sicer na drugi strani v drugem odstavku, ki pravi, da je KS Draga v letu 1983 koristila iz samoprispevka 82 starih milijonov. Ta sredstva pa so bila tudi s srednjeročnim planom KS Draga 1981/85 predvidena za vodovod Lazec.

ALOJZ PANTAR
Podpredseda 5

pisma in odmevi

„Prekoračitelji“

Pojasnilo o zaslužkih

V 6. številki Dolenjskega lista z dne 9. 2. 1984 so bili na 5. strani pod naslovom „Prekoračitelji“ objavljeni osebni dohodki delavcev črnomaljske občine, ki so v letu 1983 presegli vsoto 500.670 din. Za nekatere delavce, ki so imeli najvišji OD v občini, višina ni bila objavljena, za ostale, med katerimi je tudi pet zdravnikov, pa so bili zneski navedeni. Ker je v občini Črnomelj splošno znano, da Zdravstveni dom posluje v velikih finančnih težavah, je občanom visok osebni dohodek zdravnikov nerazumljiv, zato dajemo naslednje pojasnilo:

V letu 1983 je bila zaradi specializacije ves čas odsotna ena zdravnica, drug zdravnik pa vsak mesec po en teden, zaradi porodniškega staleža pa sta bili odsotni izmenoma dve zdravnici. Če k tem odsotnostim prištejemo še bolniške in druge odsotnosti (letni dopust), potem ugotovimo, da je bilo v celem letu povprečno odsotnih 3,5 zdravnikov od skupno 10 zaposlenih. Ker je moralo biti delo kljub temu opravljeno, so bili drugi zdravniki bolj obremenjeni in so delali v podaljšanem delovnem času in tudi za dežurstvo so prišli večkrat na vrsto, zato je bil njihov osebni dohodek višji, kot če bi delali samo redni delovni čas.

Neto osebni dohodek zdravnika znaša mesečno brez minulega dela 24.750,88 din, zdravnik specialista pa 27.251,84 din. V povprečju je vsak od petih navedenih zdravnikov opravil v letu 1983 3.082 ur, kar je 898 ur več, kot je predpisano za redno delo, zato je tudi njihov osebni dohodek v lanskem letu v povprečju za 14.612 din višji od osebne dohodke, doseženega v rednem delovnem času.

Mislimo, da je s tem pojasnilom informacija o osebnem dohodku zdravnikov v ZD Črnomelj popolnejša in daje bralcem Dolenjskega lista realen prikaz o zaslužkih zdravnikov v Črnomlju.

Zdravniški kolegij
ZD Črnomelj

Nepotrebno mučenje šolarjev

Prevoz šolarjev iz Kočevja do kmetijske šole v Novem mestu bi se dalo bolje in hitreje urediti

KOČEVJE, NOVO MESTO — Starši učencev iz Kočevja, ki se šolajo na kmetijski šoli v Novem mestu, so že lani predlagali SAP in šoli, naj bi redni avtobus peljal učence ob ponedeljkih jutraj iz Kočevja vse do šole (ki je na Bajnofo, na vznožju Trške gore), ob petkih popoldne pa naj bi tja prihajal tudi ponje in jih odpeljal v Kočevje.

Za to uslugo so zaprosili zato, ker ima Kočevje z Novim mestom le eno avtobusno zvezo na (delovni) dan. Avtobus jih zdaj odpelje iz Novega mesta v Kočevje in tudi iz Kočevja pripelje le do Novega mesta. Učenci pa se morajo sami znajti, kako naj pridejo

od Novega mesta do šole oz. v obratni smeri. Avtobus za Kočevje so pogosto zamujali in se vozili domov v Kočevje preko Ljubljane, kar je pomenilo še enkrat več časa in stroškov.

Vodstvo šole, internata in SAP so se s predlogom staršev strinjali, do uresničitve te zamisli pa tudi po počitnicah še ni prišlo. Menda je potreben za tak prevoz pristanek „Gorjancev“, ki imajo posebne pravice pri organizaciji prevozov na tem območju. Starši pa so prepričani, da tudi Gorjanci ne bodo imeli ničesar proti, zaradi tega upajo, da bo zadeva končno rešena.

J. PRIMC
Kočevje

Umrla je Čopičeva mama

Prejšnji teden je v Velikih Brusnicah po dolgotrajni bolezni umrla Marija Čopič.

Rodila se je 1912 v revni kmečki družini v Brusnicah, kjer je preživela

DEKLETA IN VOJAŠKA SUKNJA

RIBNICA — Lani sta se iz ribniške občine prijavili za prostovoljno usposabljanje v JLA dve kandidatki. Do 30. marca bodo spet zbirali prijave prostovoljk, ki se bodo šolale v juliju in oktobru letos ter v januarju in aprilu prihodnje leto. Prijave zbirajo krajevne skupnosti, organizacije združenega dela in oddelek za ljudsko obrambo pri občinski skupščini. Predstavniki oddelka za ljudsko obrambo so pripravljene priti tudi na razgovore s kandidatkami v posamezne krajevne skupnosti in OZD, če jih bodo te povabile.

TELEVIZIJSKI SPORED

24. II. petek 1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Kaj delaš, kako delaš. Ruščina, Odmor, Čtivo, Poročila
10.35 TV V ŠOLI
17.05 POROČILA
17.10 GLASBENA PARADA RADIŠIČI, glasbena oddaja
17.55 MODRO POLETJE, oddaja iz španske nanizanke za mladino
18.25 OBZORNİK LJUBLJANSKEGA OBMOČJA
18.40 TURIZEM, MOŽNOST IN PRILOŽNOST: TURISTIČNA SLOVENIJA, izobraževalna oddaja
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA

19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 NASELBINSKA KULTURA NA SLOVENSKEM, dokumentarna oddaja
20.50 NE PREZRITE, kulturna oddaja
21.05 TELEVIZIJSKI KVIZ
22.15 DNEVNIK
22.30 KLARA LUST, švedski film
Film, ki ga je posnel Kjell Grede, govori o mladem fantu, ki išče ljubezen. Na videz je to povsem navadna človeška zadeva, a film jo podaja z vrsto teže razločljivimi pomeni. Teže za nas, kajti gre za severnjaško mišljenje in pojmovanje življenja, ki je za slovenskega gledalca lahko v marsičem velika uganika. Nekateri ji bodo kos, drugi pa bodo zamahnili z roko, izklopili televizor... Igrajo Lars Brannstrom, Annika Olson, Agnes Prysz, Carl Gustav Lynstedt in še kdo.

2
17.10 Test — 17.25 Dnevnik — 17.45 Pisani svet — 18.15 Izobraževalna oddaja — 18.45 Radenci 83: Plesni orkester RTV Sarajevo — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasbeni magazin — 20.45 Zagrebška panorama — 21.00 Porota — 22.05 Nočni kino: Konstanta (poljski film)

ZAGREB 1
16.30 Video strani — 16.40 TV v šoli: Ruščina, Čtivo — 17.40 Poročila — 17.45 Pisani svet — 18.15 Koledar — 18.25 Kronika občine Reka — 18.45 Aktualnosti — 19.30 Dnevnik — 20.00 Marčo Polo (oddaja iz italijanske nadaljevanke) — 21.35 Zabavnoglasbena oddaja — 22.20 Dnevnik — 22.35 Kulturni mozaik

25. II. sobota 1

8.00 POROČILA
8.05 ŠKATLICA Z GODOBO
8.25 CICIBAN, DOBER DAN: DA BO MEDVEDEK LEPSI
8.35 MESEČEK, otroška oddaja
9.05 MALI SVET: PRIJATELJI VETRA
9.25 GLASBA ZA KITARO
9.50 ČLOVEK IN ZEMLJA: KOZOROG, španska dokumentarna oddaja
10.15 PRED IZBIRO POKLICA: POKLICI V SADJARSTVU IN VINOGRADNIŠTVU, izobraževalna oddaja
10.45 LJUDJE IN ZEMLJA
11.45 IN 16.05 POROČILA
16.10 V PUŠČAVI IN GOŠČAVI, oddaja iz poljske nadaljevanke za

mladino
17.00 OLIMPIJA: CRVENA ZVEZDA, prenos košarkarske tekme
18.30 SKRIVNOSTNI SVET ARHURJA CLARKA: STARODAVNA MODROST, angleška dokumentarna oddaja
19.00 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 PLAVI MAX, ameriški film
Film, ki ga je režiral John Guillermin, bo prikazal nekaj zanimivih podob iz življenja legendarnega nemškega pilota iz prve svetovne vojne. Posebno izvrstni so prizori zračnih bitk iz časa, ko je bilo letalstvo še v povojih, med nasprotniki pa tudi nekakšno viteštvo in pravcati športni fair-play nista bila neznana. Igrajo George Peppard, Jame Mason, Ursula Jeremy Kemp in drugi.
22.30 ZRCALO TEDNA, pregled političnih in drugih dogodkov
22.50 MIRIAM MAKEBA, zabavnoglasbena oddaja
23.15 POROČILA

2
15.45 Rdeča nogavica (nemški film) — 17.15 Diči diči diča (otroška predstava) — 18.00 K. Klarič: Izjava (televizijska drama) — 19.00 Glasbena oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Kva-kva-top (zabavnoglasbena oddaja) — 20.30 Feljton — 21.15 Poročila — 21.20 Športna sobota — 21.45 Verdijevo življenje (oddaja iz italijanske nadaljevanke) — 22.30 Poezija

ZAGREB 1
8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Poštni nabiralnik, TV gledališče, Otroci ustvarjajo, Likovna umetnost, Poročila — 14.00 Sedem dni TV — 14.30 Olimpijske bakle — 15.15 Poročila — 15.20 Koledar — 15.30 Metaloplastika: Honved (prenos rokometne tekme) — 17.00 Olimpija: Crvena zvezda (prenos košarkarske tekme) — 18.30 To je to (dokumentarna oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Ni imena na naboju (ameriški film) — 21.45 Dnevnik — 22.00 Kako se zabavajo velika mesta

26. II. nedelja 1

9.30 POROČILA
9.35 ŽIVZAV, otroška matineja
10.20 MODRO POLETJE, oddaja iz španske nanizanke za mladino
10.50 O. Davico: PESEM, oddaja iz beograjske nadaljevanke
1.40 625, oddaja za stik z gledalci
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 POROČILA
14.50 PRISLUHNI MO TIŠINI, oddaja za slušno prizadete gledalce

15.20 ČEZ TRI GORE: VOKALNI KVARTET SPEV
15.50 POROČILA
15.55 LETNIKI 1960—1970, dokumentarna oddaja
16.55 ŠPORTNA POROČILA
17.10 TARAS BULJBA, ameriški film
V filmu, posnetem po romanu N. V. Gogolja, igrajo Tony Curtis, Yul Brynner, Christine Kaufman, Sam Wanemaker, režiserske posle pa je opravil J. Lee Thompson.
19.10 RISANKA
19.25 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.00 S. Stojanović: IGMANCI, oddaja iz sarajevske nadaljevanke
21.05 ŠPORTNI PREGLED
21.35 ŽIVETI Z NARAVO, sarajevska dokumentarna oddaja
22.20 POROČILA

2
15.00 Boksarski dvoboji za zmagovalca Beograda — 17.25 Glasbeno popoldne — 18.40 Dokumentarna oddaja — 19.10 Turistični vodič — 19.30 Dnevnik — 20.00 Dokumentarna oddaja — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Nicholas Nickleby (oddaja iz angleške nadaljevanke)

27. II. ponedeljek 1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Pesmi in zgodbe za vas, Makedonščina, Modro kolo, Strossmayerjeva galerija, Poročila
10.35 TV V ŠOLI
17.20 POROČILA
17.25 MESEČEK, otroška oddaja

17.55 UKREPI CIVILNE ZAŠČITE: SKUPNA AKCIJA, izobraževalna oddaja
18.30 PODRAVSKI OBZORNİK
18.45 GLASBA ZA MLADE
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 A. Šenoa — E. Tomičič: TUROPOLJSKI TOP, zagrebška televizijska drama
21.20 PREPOVEDANI SADEŽ DOKTORJA FAUSTA ALI BER-

GANTOVA POLNOKRVNOST, dokumentarec meseca
22.00 DNEVNIK

2
17.25 Dnevnik — 17.45 Prehodna postaja — 18.00 Ilustrirane zgodbe — 18.45 Glasbeni album — 19.00 Športna oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Znanost — 20.50 Zagrebška panorama — 21.10 Borjenci (oddaja iz angleške nadaljevanke)

28. II. torek 1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Panonska nižina, Za učitelje, Otroci ustvarjajo, Predstavljamo vam, Gana, Zanimivo potovanje, Poročila
10.35 TV V ŠOLI
17.35 POROČILA
17.40 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: GOSLAČ
17.55 MEŠANI MLADINSKI ZBO-

RI, oddaja z mednarodnega pevskega festivala v Celju
18.25 SEVERNOPRIMORSKI OBZORNİK
18.40 MRAVLJE, jugoslovanski kratki film
18.55 KNJIGA, kulturna oddaja
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 Ch. Dickens: ŽIVLJENJE IN DOGODIVŠČINE NICHOLASA NISKELBIRJA oddaja iz angleške nadaljevanke

21.00 AKTUALNA ODDAJA
22.00 DNEVNIK

2
17.25 Dnevnik — 17.45 Kdor hoče, ta zmore — 18.15 Branje — 18.45 Na drugačen način (zabavnoglasbena oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Pesem današnjega trenutka — 20.45 Žrebanje lota — 20.50 Liki revolucije (dokumentarna oddaja) — 21.35 Zagrebška panorama — 21.50 Zakaj imam rad jazz

29. II. sreda 1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Majhna delavnica, Od cveta do ploda, Odmor, Sļavonija v NOB, Vonj in okus, Poročila
10.35 TV V ŠOLI

18.00 POROČILA
18.05 CICIBAN, DOBER DAN: MODNA REVİJA
18.25 GORENJSKI OBZORNİK
18.40 SAVA, REKA, KI ŽIVLJENJE DAJE, izobraževalna oddaja
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 FILM TEDNA: SORODNIKI, sovjetski film

21.35 KULTURNE DIAGONALE
22.05 DNEVNIK

2
17.25 Dnevnik — 17.45 Beli kamen (švedska oddaja za otroke) — 18.15 Zdravi zobje (izobraževalna oddaja) — 18.45 Od vsakega jutra raste dan — 19.30 Dnevnik — 20.00 Lov za zakladom (francoski kviz) — 21.00 Zagrebška panorama — 21.15 Glasbenoduaganja

1. III. četrtek 1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Obiščimo pošto, Zvezde, Otroci ustvarjajo, Izliv Save, Poročila
10.35 TV V ŠOLI
17.50 POROČILA

17.55 S. Pregl: ODPRAVA ZELENEGA ZMAJA, oddaja iz nadaljevanke za mladino
18.25 ZASAVSKI OBZORNİK
18.40 OBRAMBA IN SAMOZAŠČITVA, izobraževalna oddaja
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

2
20.00 TEDNIK
21.05 DIAMANTI NA NEBU, oddaja iz angleške dokumentarne nanizanke
21.55 DNEVNIK

BELA ARENA PRED DOMAČIM PRAGOM

V drugi polovici januarja je bil narejen tehnični pregled in prevzem smučišč, vlečnice in drugih objektov rekreacijsko-smučarskega središča Črmošnjice—Rog na Gačah, s čimer so Dolenjci in Belokranjci prišli do smučišč, ki so od Novega mesta kot iz Metlike in Črnomlja oddaljena le 25 kilometrov. Ob dobro vzdrževanih in pluženih cestah (makadama je le 3,5 km) to pomeni, da se je smuka prebivalcem treh občinskih središč približala na pol ure vožnje z avtobusom ali avtom.

Pređen so na smučiščih zastavili prvo lopato, je bila narejena predlokacijska presoja, ki vsebuje tudi analizo klimatskih in snežnih razmer v zadnjih 25 letih. Center se nahaja na višini med 700 in 1000 m absolutne nadmorske višine, povprečne zelo ugodne snežne razmere za smučarsko rekreacijo trajajo po statistiki od štirideset do petindevetdeset dni v letu, pri čemer je debelina snežne odeje nad 15 cm.

Strokovnjaki menijo, da bo glede na razgibanost terena in izključno severno lego mogoče na Gačah trasirati in zgraditi smučarske proge za vse alpske discipline kot tudi

proge za tek in smučarske skakalnice. Po dolžini in višini bi te proge in objekti bili primerni tudi za izpeljavo mednarodnih tekmovanj.

Smučarsko središče Črmošnjice—Rog na Gačah bo zgrajeno v treh fazah. Javnosti je zdaj na voljo prva faza, ki je stala nekaj več kot 48.000.000 din. Največ denarja je bilo izdanega za vlečnico (27 milijonov), teptalni stroj je veljal 12 milijonov, brunarica dobrih 5 milijonov, ureditev smučišča pa je stala slabe 3 milijone dinarjev.

Na čelu gradnje smučišč na Gačah je izvršilni odbor, v katerem so predstavniki izvršnih svetov in telesnokulturnih skupnosti občin Črnomelj, Metlika in Novo mesto, Gozdnega gospodarstva iz Novega mesta, tovarne zdravil Krka kot investitorja in bodočega upravljalca središča, smučarskega društva Rog, Zavoda za družbeno planiranje iz Novega mesta, v izvršnem odboru centra pa so seveda tudi zastopniki večjih delovnih organizacij vseh treh občin.

Kot je izjavil član izvršilnega odbora za graditev centra Marjan Šonc je občina Novo

mesto prispevala 55 odst. predračunske vrednosti, občina Metlika 13, Črnomelj pa 32 odst. Sredstva so se zbirala v obliki denarja ali z odplačilom deleža v obliki obveznic fonda federacije za nerazvita območja republik in Avtonomne pokrajine Kosovo. Pomemben delež so tudi dela, ki so jih posamezne delovne organizacije opravile na objektih in napravah. S prostovoljnim delom sta pomagali tudi JLA in mladina.

Ob tej priložnosti je Marjan Šonc odločno zavrnil govorice, da je devize za teptalni stroj (več kot 180.000 DM) dala tovarna zdravil Krka in s tem nekoliko izpraznila ne predebelo mošnjo deviz, ki jih ta delovna organizacija potrebuje za nakup repromateriala iz uvoza in plačilo deviznih obveznosti. Šonc je povedal, da je nakup teptalnega stroja omogočila Ljubljanska banka—Temeljna dolenjska banka iz odkupa deviz občanov. Krka je po Šončevih besedah izpolnila samo tiste obveznosti, ki jih je sprejel centralni delavski svet. To pa je za 6 milijonov obveznic fonda federacije za nerazvita območja republik, investitorstvo in upravljanje bodočega smučarskega središča.

Dolenjska in Bela krajina sta kljub ne najbolj srečnemu začetku obratovanja rekreacijsko-smučarskega središča Črmošnjice—Rog na Gačah — pokvarila se je vlečnica, prevrnil teptalni stroj in tudi dostop v začetku ni bil najboljše splužen — bogatejši za smučišča, ki lahko že v prvi fazi dograditve sprejmejo do 600 ljudi. Ureditev smučišč na Gačah je narokovalo iz leta v leto večje zanimanje Dolenjcev za šport in rekreacijo na smučeh. Po podatkih telesnokulturnih organizacij se s smučanjem in rekreacijo na snegu ukvarja že četrtina Dolenjcev in Belokranjcev. Zanimiv je tudi podatek, da naglo narašča število delavcev, ki dele letni dopust na dva dela: poletnega in zimskega.

Ce upoštevamo omejeno porabo bencina, depozit za prestop državne meje in življenjski standard, ki je smučanju in rekreaciji vse manj naklonjen, se obetajo smučiščem pred domačim pragom lepi časi. Smučarsko središče na Gačah, ki je od 20. januarja del dolenjske stvarnosti, potrebuje torej le malo razumevanja za začetne zagonske težave in dovolj snega.

M. BAUER

23. 2. '84

3 PRILOGA

NAKLJUČJU JE PREPUŠČENA SAMO ŠE SREČA

Geslo „Ni važno zmagati, važno je sodelovati“ bo še dolgo zaščitni znak vsake olimpiade, čeprav je vse več razlogov, zaradi katerih bi ga morali spremeniti v „Ni važno sodelovati, važno je zmagati“.

Najprej nekaj o sodelovanju. Čeprav je misel o sodelovanju naravnost genialna v sporočilu neomejenosti udeležbe, se vsak dan bolj zastavlja vprašanje, kaj in kje je tista meja, ki bi tekmovalcem in državam, ki jih predstavljajo, zagotavljala minimum dostojanstva ali jih celo zaščitila pred posmehom. Vprašanje je torej, ali ima neglede na geslo smisel pošiljati na olimpijske igre tekmovalce, ki

imajo začetniške težave z drsalkami, smučarje, ki peljejo dolgo zaščitni znak vsake olimpiade, čeprav je vse več razlogov, zaradi katerih bi ga morali spremeniti v „Ni važno sodelovati, važno je zmagati“.

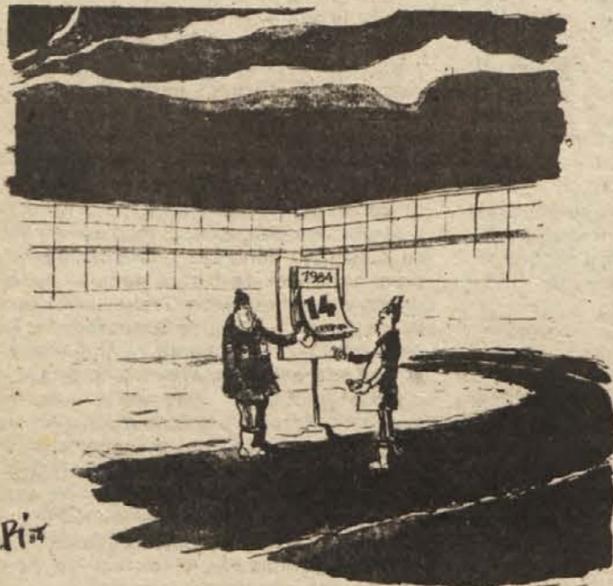
tekmovalca ne spominjamo, kako vneto je sodeloval, ampak kako zelo zelo neroden in zadnji je bil. Prvotna misel o sodelovanju gotovo ni imela namen nikogar osmešiti, danes pa se pogosto dogaja prav to.

Veliko je na ideji izgubil tudi tisti del olimpijskega gesla, ki govori, da ni važno zmagati. Storili smo prav vse, da bi dokazali nasprotno. Vrhunski šport je industrija z neštevilnimi kooperanti. Zmaga lahko samo tisti, ki mu doma in v službi zamiže na obe očesi, med najboljšimi je lahko samo tisti, za katerim je veliko milijonov in odlična organizacija. Reže ne more več zmagati, olimpiade in druga vrhunska športna tekmovanja so parada vrhunske tehnologije, zdravja in kondicije iz bioloških laboratorijev, do skrajnosti izkoriščenih talentov. Naključju je prepuščena samo še sreča.

Je v razmerah, ko je vrhunski tekmovalca tudi najboljši premični reklamni pano na svetu, sploh še logično preprečiti nastop kakega Stenmarka samo zato, ker menda bolj kot drugi za denar prikazuje določene izdelke? Kot da bi drugi tekmovalci naokoli hodili v doma spletenih jopicah in prosjčili denar za hranarino. S tem da Stenmark ni nastopil, je na škodo samo šport, vsi milijoni, ki bi morali zamenjati lastnika, bodo kljub temu podeljeni, vsi izdelki reklamirani. Nihče pa ne ve, kako bi bilo v Sarajevu, če bi nastopil tudi sloviti Šved.

Kako je tekmovalcu mogoče očitati profesionalizem, olimpijskim igram, v katerih se vsakokrat zavrte milijarde dolarjev, pa ne? Veliko tega se je spremenilo od takrat, ko je bil prvič izrečen sloviti Coubertinov stavek.

MARJAN BAUER

Piz

KAJ PA TI ROČENJAŠ?
MERIM ČAS NAŠIM HITROSTNIM DRSAKAM.

mala enciklopedija neverjetnosti

Dolgoletna raziskovanja neke skupine, ki proučuje ptice, so pripeljala do spoznanja, da ptice sploh ne spe v svojih gnezdih, ampak v njihovi bližini. Dognanje je omogočila kamera, ki lovi infrardeče žarke.

Gorila je poleg človeka edini sesalec, ki smrči. Ob ugodnem vremenu se gorilino smrčanje sliši na 3 kilometre. Slavni humorist Mark Twain je o smrčanju izjavil tole: „Ti ljudje samo nekaj centimetrov od svojih ušes proizvajajo zvok, ki prebujata kompleksna stanovanjska naselja.“

Ali morda veste, kaj je to en trilijon? Gotovo vam je to znano, vprašanje pa je, če si to število tudi predstavljate. Če štejete lepo po vrsti 1, 2, 3, 5, in tako naprej, boste do trilijona prešteli po 30.000 letih.

Ameriški kriminolog William Dofeschal je sporočil, da je v ZDA glede na število prebivalstva v zaporih več ljudi kot v katerikoli drugi civilizirani državi. Na

vsakih 100.000 Američanov pride 215 jetnikov. Na Nizozemskem je to število precej manjše, samo 18.

„Pravite, da me čakajo? Kar naj me čakajo. Če ima kdo čas čakati, ga imajo oni!“ To so bile poslednje besede ameriškega pisca Ethana Allena, ko mu je spovednik povedal, da bo treba oditi na drugi svet in da ga tam čakajo angeli.

Če bi imeli ljudje toliko zob kot polži, bi bilo zobozdravstvo najbolj donosen poklic na svetu, kar pa seveda ne pomeni, da zobozdravniki umirajo od gladi. Človek ima 32 zob, polž pa 26.000!

V Bostonu, ki ga imajo nekateri za ameriške Atene, je bila pred 90 leti nogometna tekma med študentskima ekipama Bostona in Baltimora: Najprej so se stekli igralci, nato pa še gledalci. V požaru, ki je izbruhnil med tepežem, so pogorele tribune, za nameček pa še 170 bližnjih poslopij. Brez strehe nad glavo je ostalo 2.000 ljudi.

Robert Kelley, prebivalec mesta Joplin v Missouriju, je imel dolgih osem let težave z grlom, kar se je poznalo tudi po hripavem glasu. Zdravnik, h kateremu se je končno napotil, ga je poslal na rentgen. Slika je pokazala, da je vzrok vseh težav trnek, ki ga je Robert pogoltnil pred nekako osmimi leti.

Po pravkar objavljeni statistiki Lige za prepoved nošenja orožja bo v nekaterih newyorških četrtih od 100 otrok, ki danes še nimajo pet let, eden zanesljivo končal življenje kot žrtev strelnega orožja. Ameriški vojaki, ki so sodelovali v drugi svetovni vojni, so imeli precej manjšo možnost srečanja s smrtjo.

VOJAŠKI KOTIČEK

DOMAČI OKLEPNIKI

V družini oklepnih bojnih vozil je naša armada poleg že znanega oklepnega transporterja BVP-80 (bojno vozilo pehote) dobila še dva: BOV-1 in BOV-3. Najprej osvežimo podatke o bojnem vozilu pehote BVP-80, ki je namenjeno za prevažanje pešcev, ki v boju spremljajo tanke. Posadka vozila šteje 3 može, prevaža pa oddelek 7 mož. Vozilo ima maso 13 ton, opremljeno je z motorjem moči 191 kW, doseže hitrost 56 km na uro, dosej je 500 km. To amfibijsko gosenično vozilo ima 25 mm debel oklep (čelni zid), premaguje pa ovire, kot so 2,2 m širok jarek, 0,8 metra visok zid in 60-stopinjski vzpon. BVP-80 je oborožen s topom kalibra 20 mm in protioklepnimi vodljivimi raketami ter mitraljezom kalibra 7,62 mm. Vozilo lahko deluje tudi ponoči, svojo posadko in „potnike“ ščiti tudi pred bojnimistrupi.

Za razliko od BVP-80 je BOV-1 na kolesih, njegov osnovni namen je protioklepni boj. Zato je oborožen z vodljivimi protioklepnimi

raketami (domače izdelave), na lanserjih ima 6 raket, 14 pa v rezervi. Vozilo ima maso okoli 8 ton, je zelo gibčno, kar je v sodobnem protioklepnem boju še kako pomembno. Iz pričakovalnega rajona je treba v kratkem času doseči območja protioklepnega boja. Z BOV-1 je mogoče v razmeroma kratkem času doseči najbolj ogrožene smeri in tam okrepiti protioklepni boj. To vozilo lahko pride prav tudi v drugih oblikah bojnega dejstevanja: v protidesantnem boju, v protitudarih, zasedah, pri zasledovanju, pregonu itd.

BOV-3 je za razliko od BOV-1 namenjen predvsem za enotovno protizračno obrambo. Gre za skoraj enako vozilo (enake so lastnosti in značilnosti podvozja), oboroženo pa je z že

znanim tricevnim topom kalibra 20 mm. Vozilo naj bi ščitilo enote pred napadom iz zraka, spremljalo naj bi jih na pohodih in ščitilo pri prehodih čez reke, skozi soteske in podobno.

Tudi že prej omenjeni BVP-80 počasi dobiva zamenjavo. Postopno bo začel prihajati v enote BVP-80 A, ki je bil tudi predstavljen na manevrih „Enotnost 83“. Gre za posodobljeno vozilo, izboljšali so mu opremo in tudi ognjeno moč.

Poleg znanih in zelo dobrih tankov T-55 dobivajo naše oklepno-mehanizirane enote v oborožitev tudi srednji tank T-72. Takoj naj zapišemo, da je govor o oklepem bojnem vozilu, ki ga izdelujemo pri nas po licenci znanega sovjetskega tanka T-72. Oborožen je s topom

kalibra 125 mm, kar je pri tankih največji kaliber na svetu. Masa vozila v boju je 41 ton, posadka šteje tri može, top se polni popolnoma avtomatizirano, tank je zaščiten z najmodernejšim sendvič oklepom. Sendvič oklep ima to lastnost, da zadrži hitre nevtrone pri jedrski eksploziji (navaden oklep jih ne), zaradi česar lahko ta tank nadaljuje boj tudi v razmerah, ko je bilo uporabljeno jedrsko, biološko in kemično orožje in celo nevtronska bomba. Oklep ima namreč tudi antinevtronsko plast. Sicer pa sendvič oklep (večplastni oklep iz jekla, aluminija in plastičnih snovi, armiran s steklenimi vlakni in zračnimi medprostori) ščiti tudi pred drugimi projektili. Zaščita s sendvič oklepom je precej boljše kot s klasičnimi oklepi.

Tank T-72 ima dizelski motor moči 574 kW, hitrost pa ima večjo kot katerikoli doslej znani tank. Prištevajo ga v tako imenovano četrto generacijo tankov.

Navajamo še nekaj podatkov o sovjetski verziji tanka T-72, jugoslovska inačica najbrž ni bistveno drugačna. Sovjetski T-72 ima avtonomijo 600 km, oborožen je z mitraljezom kalibra 7,62 mm in protiletalskim mitraljezom kalibra 12,7 mm, vozi lahko do 5 m globoko pod vodo, ima infrardeče naprave za nočno vožnjo in nočno streljanje in posebno opremo za RKB zaščito.

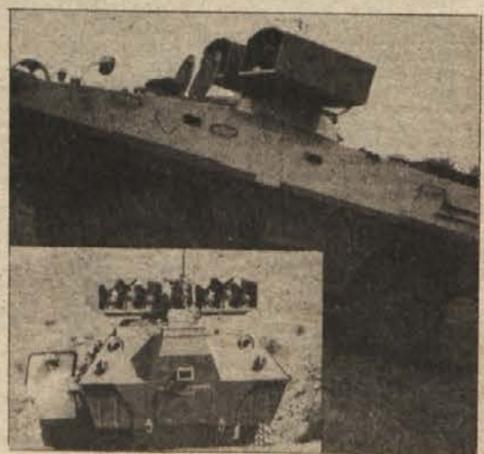
Nekateri trdijo, da ima T-72 številne prednosti pred znanim zahodnonemškim „leopardom 2“ ali ameriškim „abramsom“, tankoma, ki sta vzor, kako se danes naredi oklepnik.

Srednji tank T-72 s topom kal. 125 mm

Bojno vozilo pehote BVP M-80

Bojno vozilo BOV-1 za protioklepni boj

LABOD: VLAGALI BOMO V GLAVO IN ŽEP

Letos praznuje Labod, tovarna oblačil iz Novega mesta, šestdesetletnico. Jubilej sam po sebi ne bi bil nič posebnega, ko ne bi bil Labod že zapisan propadu. Tako se njegova prava zgodovina začne nekako pred dvanajstimi leti, ko je v slovenskem in jugoslovanskem merilu dosegel nadpovprečne proizvodne in ekonomske rezultate. Tudi zdaj je med vodilnimi konfekcijskimi tovarnami, pot do teh uspehov pa ni bila niti najmanj lahka.

Po vojni je bilo v Labodu zaposlenih le 50 delavk. Že leta 1960 je bilo v njem zaposlenih 306 delavk. Dve leti je zaposlenost padala in položaj tovarne je bil tako slab, da so začeli razmišljati o sanaciji. Toda delavke in novo vodstvo se niso vdali v usodo. S skromnimi denarnimi vlogami in novo organizacijo, tehnologijo je tovarna spet globlje zadihala. Število zaposlenih se je povečalo za trikrat, obseg fizične proizvodnje za šestkrat, v Ločni pa je zrasla povsem nova tovarna.

Ker so delavci v Labodu tako uspešno premagali svoje slabosti, so se k njemu priključevale druge bolehe delovne organizacije. Delta iz Ptuja je pod Labodovo streho nekajkrat povečala produktivnost, dohodek, spremenila tehnologijo. Vse to je Labodu uspelo v borih petih letih, leta 1979 pa je na Ptuj zrasla povsem nova tovarna, kjer je zaposlenih 540 šivilj. In Delta je tako postala vzor za reševanje drugih tovarn. Na pobudo poslovnega združenja tekstilne industrije so rešili Tip-top iz Ljubljane, Konfekcijo Rog iz Novega mesta, Krim iz Ljubljane itd. Z uspešno izvedenimi sanacijami in integracijami je postal Labod druga največja delovna organizacija na področju konfekcije v Sloveniji, v njem pa je zaposlenih prek 1900 delavk. Njegov proizvodni program so moške srajce in ženske bluže ter ženska in moška vrhna oblačila. V Sloveniji proda okoli četrtino svojih izdelkov, ostalo pa v drugih republikah. Labod pa je iz leta v leto tudi vse pomembnejši izvoznik. Lani je znašal izvoz pet milijonov dolarjev, izvažali so večinoma na konvertibilne trge.

Tekstilna in konfekcijska industrija sta bili že skoraj odpisani, v dolgoročnem razvoju Slovenije naj bi predano vlogo prevzele druge industrijske veje. Prav v času zaostrenih gospodarskih razmer pa se je ta industrija pokazala kot najbolj vitalna. Produktivnost skoraj praviloma dosega evropsko raven. Slabše je s stroji, katerih večina je hudo zastarela. Nič bolje ni bilo z Labodom, toda po zaslugi boljše organizacije dela, majhne režije, visoke produktivnosti, ali po domače povedano zaradi pridnih delavk, je postal pomemben v jugoslovanskem merilu. Pogovor s štirimi vodilnimi možmi v Labodu je razkril, da skrivnosti uspeha pravzaprav ni. Pogovarjali smo se z direktorjem Laboda Milanom Bratožem in njegovimi sodelavci Mirkom Rupnikom, Božom Verstovškom in Marjanom Vodopivcem.

● **V zadnjih letih vam kar dobro gre, čeprav so razmere vse prej kot rožnate. Kako lahko dosegate take rezultate?**

MIRKO RUPNIK: „Res so zdaj hudi časi, ampak mi smo vajeni še hujših. Reči hočem, da za nas nikoli ni bilo prav lahko, saj nas družba ni nikoli pestovala. In prav odvisnost od lastne pridnosti je veliko pripomogla k uspehom. A produktivnost sama po sebi še ni porok za dobro poslovanje. Našo organizacijo dela in

poslovne odnose smo dogradili do take mere, da zdaj pravzaprav ni bojzani, kako bo naprej.“

MILAN BRATOŽ: „Naše načelo je solidnost. Z našimi dobavitelji materialov smo leta in leta tesno sodelovali. Blago smo kupovali, ko ga je bilo na jugoslovanskem trgu dovolj. Zanj smo združevali tudi devize. Zdaj, ko blaga ni več toliko na voljo, nam ta dolgoročno naravnana politika prinaša prednosti in ko surovin ni, imamo mi blaga dovolj. Torej lahko nemoteno delamo. Lani, na primer, smo v celoti izpolnili plan. Hkrati smo zmanjšali vse izostanke z dela in prepričali delavce, da se lahko tudi s poštenim delom zaslužijo.“

BOŽO VERSTOVŠEK: „Za poslovni uspeh naše tovarne je bila pomembna odločitev, da bomo delali kvalitetno. Zdaj je kvaliteta za nas glavni prodajni adut. Hkrati smo se odločili za specializacijo. V določenih tozidih delamo samo srajce in bluže, v drugih spet samo vrhna oblačila. Tako smo lahko na jugoslovanskem trgu, kjer prodaja pada, med tistimi konfeksionariji, ki jim narašča povpraševanje.“

MARJAN VODOPIVEC: „Za ponazoritev, kaj to pomeni, naj povem, da smo lani predelali za milijon metrov več tkanin kot leto poprej. Ker imamo z dobavitelji dobre poslovne odnose, se ne bojimo, da tudi letos ne bi mogli povečati proizvodnje.“

BOŽO VERSTOVŠEK: „Zal pa je tako, da kvaliteta blaga iz leta v leto pada. Kar je bilo še lani druga kvaliteta, nam danes prodajajo kot prvo. In ker je iz slabega materiala toliko težje delati, so naši rezultati toliko bolj vredni spoštovanja.“

● **Labod je tista dolenjska delovna organizacija, ki ima največ tozidov po Sloveniji, hkrati pa ste te tozide rešili izgub. Kakšni so bili prijemi pri reševanju?**

MILAN BRATOŽ: „Pred leti smo se sami reševali izgub. Morda nam je nekaj spretnosti ostalo še iz tistih časov. Najprej je prišla k nam Delta iz Ptuja. Podatki o njej so več ali manj znani. Ko smo jo prevzemali, je imela enoletno zalogo izdelkov v skladiščih, njihova produktivnost je

daleč zaostajala za našo. Z našo pomočjo pa se je vse to popravilo.“

● **In kako vam je uspelo rešiti Delto?**

MILAN BRATOŽ: „Vsillili smo ji naš način dela, Labodov način proizvodnje.“

● **In kakšen je ta način? Ste ji ponudili novo tehnologijo?**

MILAN BRATOŽ: „S tehnologijo se ravno ne bi mogli hvaliti. Začeli smo od začetka, saj smo jih učili celo zlaganja srajc. Zlasti pa smo postavili realne norme, počistili režijo. Izhajali smo s stališča, da delavci niso nič krivi. In izkazalo se je, da smo imeli prav. Zdaj dela večina istih delavcev, rezultati pa so nekajkrat boljši.“

● **Ali nam lahko poveste, koliko je pri vas zaposlenih v skupnih službah?**

MILAN BRATOŽ: „V Labodu je zaposlenih okoli 2000 delavk, v skupnih službah pa imamo zaposlenih samo 87 ljudi. In tu so vštete tudi kuharice, transportni delavci in drugo osebje. Čeprav je število majhno, si mi ne moremo privoščiti več delavcev v skupnih službah. Pa tudi ne potrebujemo jih.“

● **V zvezi s tekstilno in konfekcijsko industrijo se večkrat omenja, da je njen strojni park zastareli. Vaši izdelki pa so sezonskega značaja, kjer je potrebno hitro prilagajanje trgu. Za to in pa za prodor na zunanje trge pa verjetno potrebujete sodobno tehnologijo. Kako je z vašo opremljenostjo?**

MILAN BRATOŽ: „Slovenska tekstilna industrija ne more porabiti niti 30 odst. sredstev iz amortizacije, ker ni uvoza strojev. Zaradi tega lahko v enem letu izgubimo konkurenčno sposobnost na zunanjem trgu. Za primer naj povem, da smo se za uporabo tujega kredita v višini 300 tisoč mark preekali kar osem mesecev. Temu bi rekel smrtni greh. Nekaj opreme dobimo tudi iz sejmskih kontingentov, a je to za nas premalo. ‚Bagat‘, sicer dela nekaj strojev, a ti ustrezajo samo za lahko konfekcijo. Ob vsem tem pa je strojna oprema v nekaterih oddelkih še kritična. V krojilnici opravljamo delo ročno.“

● **Kljub vsem tem tegobam dosegate spodobne izvozne rezultate. Kakšni so bili vaši lanskil izvozni rezultati in kako bo letos?**

BOŽO VERSTOVŠEK: „Lani smo na tujih trgih za naše izdelke iztržili pet milijonov dolarjev. Večino smo dosegli na konvertibilnih trgih, v Zahodni Nemčiji, Nizozemski. Izvozni načrt smo presegli za 15 odst., v tujino pa smo prodali 1,8 milijona naših izdelkov, od tega več kot milijon srajc.“

MILAN BRATOŽ: „Letos imamo še za petino večji izvojni plan, uvoz pa ne bo dosegel niti polovice izvoza. Izvoz je za nas dohodkovno zmeraj bolj zanimiv, najsi gre za klasičnega ali dodelavne posle. V našem izvozu pa dodelavni posli zavzemajo kar 70 odst. Čeprav bi bilo pričakovati, da ob tolikšnem izvozu ne bi smeli imeti težav, jih imamo, pa še kakšne! Ostane nam samo petina ustvarjenih deviz. Tu ne gre samo za nakup materiala in strojev, ampak tudi za združevanje v reproverigi. Za nameček pa še zdaj ne vemo, kako bo deloval novi devizni sistem. Vse te spremembe nas bolj izčrpavajo kot redno delo. Še zdaj ne vemo, kako bomo z devizami poslovali marca, posle sklepamo pa že za november.“

● **Cene so trenutno prvi problem, kako pri vas občutite ukrep zveznega izvršnega sveta o zamrznitvi cen?**

MIRKO RUPNIK: „Smo že imeli inšpekcijo na obisku in zahtevali so vse mogoče dokumente. Za šalo sem jim dejal, če hočejo še mojo fotografijo. No, ta vprašanja daleč presegajo mero za šaljivost. Mi smo blago naročili že lani avgusta, septembra. Zdaj bodo cene tega blaga višje, ker proizvajalci surovin to lahko počnejo, mi pa ne smemo. In če bi pristali na to — česar pa si sploh ne moremo zamisliti — bi propadli. Zato bo potrebno najti neko rešitev.“

MARJAN VODOPIVEC: „Naj povem še, kako se oblikujejo cene za naše izdelke. Pri srajci pomeni strošek za blago, gumbe, sukanec in drugo več kot polovico. Tretjino vzame trgovina, na izdelek nabijejo še 15 odst. davka, nam pa za vse delo ostane bednih 14 odst.“

● **Ali seznanjate delavce s temi problemi?**

MILAN BRATOŽ: „Moram vam po pravici povedati, da niti ne preveč natančno. Ne znam si predstavljati, za koga bi nas imeli delavci, ko bi jih vsakih štirinajst dni pitali z novimi podatki o vedno novih ukrepih.“

● **Labod je bil dolga leta po višini osebnih dohodkov na repu, v zadnjem času ste menda to izboljšali. Zanima nas, kako stimulirate vaše delavke za take proizvodne rezultate?**

MILAN BRATOŽ: „Poprečni osebni dohodek pri nas znaša 18 tisoč dinarjev. Zdaj smo med vodilnimi v naši panogi.“

● **In koliko prejme delavka za šivalnim strojem?**

MILAN BRATOŽ: „Delavke imajo od 13 do 15 tisoč osebne dohodka.“

● **Ali se vam to zdi dovolj glede na delo, ki je prav gotovo naporno?**

MILAN BRATOŽ: „Premalo je. Vendar so tega krivi družbeni dogovor in sporazumi, ki nas dušijo, da ne moremo izplačati več. Prav tako smo pred sedmimi leti, ko smo pripravljali ta sistem nagrajevanja po delu, previsoko ovrednotili administrativno delo. Zdaj nameravamo to popraviti. Dodam naj, da je delo pri nas naporno. Veliko je obolenj oči, hrbtenice, glavobolov, kar vse je posledica dela za tekočim trakom. S preventivnimi pregledi, zdravljenjem in drugimi ukrepi skušamo te posledice ublažiti.“

● **In koliko mora delavka narediti za tak osebni dohodek?**

MILAN BRATOŽ: „Pri nas imamo vse zmerjeno z minutami. Delavka dela na mesec 10.560 minut in v tem času naredi 422 srajc ali po 20 na dan. Seveda je delo serijsko, toda učinki so vseeno vsega spoštovanja vredni.“

● **Kakšna je strategija nadaljnega razvoja Laboda? Ali se boste še širili z novimi tozidi?**

MILAN BRATOŽ: „Širili se ne bomo več. Večjo pozornost bomo posvetili kadrom, usposabljanju, pridobivanju znanja. Naše programe bomo še dodelali, specializirali se bomo, hkrati pa izboljševali kvaliteto. Vlagati bomo morali tudi v modernizacijo strojev, kar nas čaka v naslednjih petih letih. Izgraditi moramo tudi informacijski sistem. Skratka, vlagali bomo v glavo in žep. Hočemo več znanja in boljše delovne ter življenjske razmere za delavce!“

RIA BAČER
JOŽE SIMČIČ

Mirko Rupnik

Božo Verstovšek

Marjan Vodopivec

Milan Bratož

SARAJEVSKI SIJAJ IMA TUDI NEKAJ SENC

SARAJEVO — Le zastave, ki še vedno vihrajo ob Skenderiji, pa plakati in, seveda, novo zgrajena tekmovališča dajo današnjemu naključnemu in nevednemu obiskovalcu glavnega mesta Bosne in Hercegovine vedeti, da je bilo Sarajevo še štiri dni nazaj prizorišče največje zimske, športne prireditve doslej. Tekmovalci in gostje so odpotovali domov, le delavci znane ameriške televizijske družbe ABC še pospravljajo na tone svoje opreme, s pomočjo katere so 14. zimske olimpijske igre do obisti predstavili ameriškemu televizijskemu gledalcu. Čas je za analize in ocene, vendar te povsem zanesljivo ne bodo prav nič drugačne od tistih, ki smo jih v Sarajevu poslušali vseh trinajst dni iger. Celo Juan Antonio Samaranch, predsednik MOK, ni prav nič spremenil svojega mnenja, saj je na sklepni tiskovni konferenci predzadnji dan iger izjavil: „Sarajevske olimpijske igre so bile najbolje organizirane doslej.“

Laskavih ocen in pohval torej ne manjka, in vsakdo, ki je te dni obiskal Sarajevo, se bo z njimi strinjal. Toda: ali je sarajevska olimpiada enako uspešno zaključena tudi finančno, kaj bo s številnimi novo zgrajenimi objekti in naselji sedaj po igrah, kako bo Sarajevo živelo poslej, so vprašanja, ki jih v jugoslovanski javnosti ne manjka.

VSTOPNICE PO 9 TISOČAKOV

Dejstvo je, da so si organizatorji že pred pričetkom iger s številnimi komercialnimi pogodbami pa pogodbo z ameriško družbo ABC, ki je odkupila pravice snemanja in televizijskih prenosov za Evropo in Ameriko, pokrili lep del stroškov. Če k temu prištejemo še izredno zanimanje turistov, predvsem iz ZDA, saj jih je bilo dnevno po najmanj 11 tisoč, pa izredno zanimanje za ogled posameznih prireditev (skoki, veleslalom, smuk, slalom, bob, drsanje), zasluzek, ki ga je prinesla prodaja spominkov, potem za finančno uspešnost iger resnično ni skrbi. Konec koncev le malokdo ve, da so vstopnice za posamezne prireditve za naše razmere dosegale res astronomsko ceno, medtem ko je bil to za tuje goste zgolj običajen, še zmeraj dokaj nizek strošek. Tako so, denimo, v olimpijskem naselju Mojnilo prodajali vstopnice za ogled posameznih tekem in prireditev, katerih cena je bila med 4 tisočaki za hokej pa vse do 8.700 din za nedeljsko zaključno drsalno revijo. Vsaka ekipa je namreč od organizatorja dobila le določeno število prostih kart, če pa je bilo zanimanje večje, so si morali vstopnice seveda dokupiti. Tujcem v olimpijski vasi se takšna cena ni zdelala prav nič posebnega. Kako zelo so šli organizatorji na roko domačim novinarjem, kaže tudi podatek, da so le-ti plačali za prenočišče z zajtrkom vsega 700 dinarjev, medtem ko je dvoposteljna soba z zajtrkom stala tujega časnikarja 35 dolarjev, enoposteljna pa 5 dolarjev več. Tudi precej nenačrtovanih bankovcev je padlo v žepe iznajdljivih organizatorjev. Pogledimo le nekaj primerov.

Čeprav je imela vsaka reprezentanca v bloku, kjer je stanovala, na voljo dovolj barvnih televizorjev, se je vendarle našlo nekaj ekip, ki so želele zbirko TV sprejemnikov še povečati. Tako so pričeli v olimpijskem naselju Mojnilo izposojati televizorje, najemnina pa je znašala 200 dolarjev. Američani ne bi bili Američani, če si ne bi še istega dne najeli kar 51 barvnih televizorjev. Zaslužek je lahko izračunati. Za dodaten zaslužek domačinov so poskrbeli tudi Vzhodni Nemci. Ugotovili so namreč, da njihovi tekmovalci v sankanju tehtajo več, kot je dovoljeno, in potrebno je bilo kar najhitreje poskrbeti za odvečne kilograme. Za lep kupček deviz so si v Sarajevu najeli svojo dvorano in celo bazen. Za ceno sploh niso spraševali. Tako bi lahko naštevali še precej časa.

VEČERJA ZA 54.000 DIN

Toda to je le ena plat medalje. Nikakor se namreč ne moremo znebiti vtisa, da organizatorji le niso izkoristili vseh možnosti za zaslužek. V času „hladnega vala“, ki je zamrznil vse cene v Jugoslaviji, tudi Sarajevo ni bilo izjema. Tako se je dogajalo, da so bile nekatere cene v delu mesta na desni strani Miljacke smešno nizke celo za nas Slovence. Jasno, da so to odkrili tudi tujci. Sarajevski lokali in gostilne, ki so bili polnoštevilno zasedeni tako rekoč vseh štiriindvajset ur, so gostom ponujali telečji zrezek z gobami za vsega 160 din, buteljka vina ni bila dosti dražja, tako da pravzaprav ni nič čudnega, če so se prej redni gostje restavracij v olimpijskih naseljih in press centrih, kjer pa so bile cene vsaj dva do trikrat višje, preselili semkaj. Tarnali so tudi taksi. Pet kilometrov vožnje je, če si seveda pozorno spremljal taksimeter in za nameček

zahteval še račun, veljalo, reci in piši, vsega 73 din.

Pravzaprav nič čudnega potemtakem, če so nekateri hoteli priti do zaslužka mimo vseh veljavnih in odobrenih cen. Taksisti so poskušali po svoje, vendar skoraj praviloma v poskusih z za tovrstne primere dobro izučeni in izkušeni Američani niso imeli sreče. Tudi gostinci so največkrat potegnili krajši konec. Kot na primer Fahrudin Šehić, lastnik gostilne Una na znameniti sarajevski Baščaršiji. Primer je vzbudil veliko pozornost, žal ne le pri nas.

Znani ameriški filmski igralec Kirk Douglas, ki je bil nekaj dni gost Sarajeva, si je nekega večera zaželel poskusiti pravo domačo bosansko hrano. Prijatelji in znanci so mu svetovali prav gostilno Una na Baščaršiji. Po prijetnem večeru s prijatelji je lastnik lokala izstavil mnogo manj prijeten račun: 54.000 dinarjev. Poleg tega je zahteval, da Douglas znesek poravnava v zelenih ameriških bankovcih. Ta je to storil brez odvečnih besed, zato pa se je znesek zdel čuden hostesi, ki je družbo spremljala. Zavrtela je telefonsko številko sarajevskih tržnih inšpektorjev, ki so hitro ukrepali. Že naslednjega jutra so ob pregledu dokumentacije ugotovili, da se je lastnik pri računanju „zmotil“ za eno ničlo in

je torej račun znašal le 5.400 din. Seveda so Douglasu denar vrnili, lokal tisto minuto zaprli vse do 1. marca, lastnika Fahrudina Šehića pa predali javnemu tožilcu. Nasploh velja, da so imeli tržni inšpektorji položaj trdno v svojih rokah in da so vsak, še tako majhen poskus goljufije hitro odkrili in kaznovali.

KAJ PO OLIMPIJSKIH IGRAH?

Veliko je bilo ugibanj, kaj bo s sarajevskim turizmom po olimpijskih igrah. Reči je treba, da so organizatorji pripravili odgovor tudi na to vprašanje, saj je „Zoitours“, agencija, ki je v času iger skrbela za tovrstno dogajanje, pripravil zadnje dni olimpiade tiskovno konferenco o poolimpijski ponudbi. Žal, ta ni bila kdove kako prepričljiva.

Povsem jasno je le, kaj bo z obema olimpijskima naseljema, Dobrinjo in Mojnilom. Grajeni sta bili tako, da ju je moč z zares minimalnimi dodatnimi stroški spremeniti v čudovito stanovanjsko naselje. Tudi to je že bolj ali manj znano, da so stanovanja, v naselju Dobrinja jih je kar 1.500, v Mojnilu pa 650, prodana, cena za kvadratni meter stanovanjske površine, bodisi v garsonjeri, eno-, dvo- ali celo štirisobnem

Olimpijsko naselje Mojnilo bo že v nekaj naslednjih dneh na voljo kakim tri tisoč Sarajevčanom, ki so danes brez stanovanja.

Tudi organizatorji so bili izredno presenečeni nad zanimanjem Sarajevčanov za tekme, kar dokazuje tudi gneča pred prodajnimi mesti v prikolicah novomeške IMV.

Prostor v Mojnilu, namenjen športnikom za družabne in kulturne prireditve ter zabavo, bo v najkrajšem času postal eden najmodernejših vrtcev. Projektanti resnično zaslužijo vso pohvalo. (Vsi posnetki: B. Budja)

stanovanju pa je znašala 41.500 din. Veliko težje pa je odgovoriti na to, kaj bo z novo zgrajenimi športnimi objekti.

Po napovedih turističnih delavcev Bjelašnica z izredno neugodnimi vremenskimi razmerami za turiste in rekreacijske smučarje ni vabljiva, in to navzlic novemu hotelu in restavraciji. Da seveda vlaganj v ureditev novih prog, vlečnice, ceste in še česa ne omenjamo. Nekoliko drugače je na Jahorini. Ne le, da je bližje mestu, pač pa ima tudi povsem drugačne (beri: ugodnejše) vremenske razmere, poleg tega pa še nekaj smučarske tradicije.

Poglavje zase je kakih 10 kilometrov od Sarajeva oddaljena bob in sankaska steza na Trebeviću. Čeprav je konstrukcijsko res izredno grajena in ji po tej plati verjetno ni para v svetu, je njena izkoriščenost po olimpijskih igrah zagotovo vprašljiva. Vedeti je namreč treba, da se pod ledeno skorjo steze skriva v bistvu zelo preprost mehanizem, ki jo bo s sila enostavnim posegom razdelil v tri celote, vsaka od prog pa bo tedaj primerna za rekreacijsko sankanje. S te plati seveda ni nikakršne za mere, kvečjemu pohvale graditeljem, toda resnica je tudi ta, da sankaski šport, kaj šele bob, v Jugoslaviji nimajo nikakršne tradicije. Edina tolažba za organizatorje je izredno velik obisk na bob in sankaskih tekmah, kar daje upanje, da bo kdo zbral tudi toliko moči in poguma, da se bo po taisti progji poskušal še sam spustiti. Toda ekonomsko upravičenost, kajti vzdrževanje takšne proge je izredno drago, bo potrebo najti v drugih prijemih, morebiti tudi v pogodbah o zakupu s tujimi reprezentancami.

Prav izredno visoki stroški vzdrževanja ledenih površin so pred resen problem postavili tudi graditelje in projektante stadiona za hitrostno drsanje, ki stoji stisnjen med stadion Koševo in novo dvorano Zetra. Le malokdo ve, da se pod kupi snega na stadionu za hitrostno drsanje skriva pet ali šest izredno lepih igrišč za tenis, ki jim manjka le še toplo vreme in zaščitna ograja. Tudi drsalnice je večnamensko. Betonska površina pod ledom je namreč v toplejših časih namenjena kotalkarjem. Večji problem bo, kako izkoristiti ledeno dvorano Zetra, v kateri smo v nedeljo gledali svečan zaključek iger. Ob dejstvu, da ima Sarajevo drsalnice v Skenderiji in da nima niti enega kvalitetnejšega hokejskega kluba, niti drsalca ali drsalke, bo to sila težko ali, bolje rečeno, izredno drago.

Zdi se, da bodo razvoju jugoslovanskega zimskega športa še najbolj služili res edinstveni objekti na Malem polju in Velikem polju. Tako obe skakalnici pa izredno urejene in asfaltirane tekaške steze na Velikem polju se lahko postavijo ob bok najmoderneje urejenim skandinavskim zimskošportnim središčem. Konec koncev smo se o tem lahko prek televizije prepričali sami.

ZAKAJ AVSTRIJSKA NENAKLONJENOST?

Ko smo že pri televiziji: res prava škoda, da je z njeno pomočjo šla svet tudi tista edina vidna senčna plat olimpiade, ki so jo z nešportnim vedenjem prispevali številni gledalci ob vznožju skakalnic na Malem polju pa tudi na veleslalomski in slalomski tekmi na Bjelašnici. Popolnoma prav je imel Križaj, ko je po svojem slalomskem neuspehu dovolj objektivno ocenil, da takšno občinstvo sodi na nogometne ali košarkarske tekme. Smučar, bodisi alpinec ali skakalec, pa potrebuje ob svojem nastopu koncentracijo. Toda, ne le, da je zvižganje in vpitje kalilo vzdružje med tekmovalci na startu, pač pa je imelo negotovanje ob nastopih avstrijskih tekmovalcev veliko širše obeležje. S svojim nešportnim vedenjem so gledalci, bodisi nevede ali namenoma, še prilili olja na ogenj, ki je nastal ob incidentu, do katerega je prišlo že prejšnji ponedeljek. Znani avstrijski smučarski skakalec Hans Wallner je namreč hotel priti brez akreditacije v olimpijsko vas B na Igmanu, kar mu je seveda preprečil miličnik Vaso Kujundžić, in prišlo je celo do fizičnega spopada med obema. Ob pomoči organizatorjev so ta dogodek hitro zgladili, oba nasprotnika sta se kasneje na Igmanu pobotala, vendar to, kot je izjavil tudi predstavnik MOK za informiranje Miroslav Jančić, ni bil edini incident avstrijskih športnikov. Nekaj dni poprej so namreč ob stezi za bob na Trebeviću s skandiranjem žalili sarajevsko olimpiado in Jugoslavijo. Vse kaže, da je avstrijska ekipa, oziroma njen del prišel pod vpliv negativne psihoze, ki jo je proti sarajevski olimpiadi tendenciozno ustvarjal večji del avstrijskega tiska že od vsega začetka iger. Sicer pa nič čudnega, da so v avstrijskem taboru tako nervozni. Ob samo eni osvojeni bronasti medalji („rezervist“ Steiner v smuku) jim je šlo po zlu ničkoliko zaslužka, saj je imel tisti, ki si, denimo, prismoča zlato medaljo v smuku, v hipu zagotovljenih kar milijon šilingov. Polovico tega zneska bi prispevala avstrijska smučarska zveza, polovico pa proizvajalci zimskošportne opreme.

In morda je tudi zategadelj Miroslav Jančić dejal: „da se pisanje avstrijskih sredstev javnega obveščanja v tolikšni meri razlikuje od pisanja tiska vseh ostalih držav, da lahko sklepamo, da večina avstrijskih kolegov ni pripravljena storiti tistega skupnega prijateljskega napa, ki ga od vseh udeležencev iger zahteva olimpijska listina.“

Brez pomislekov pa lahko zatrdimo, da sta Sarajevo in Jugoslavija ne le potrdila načela te listine, pač pa, kot smo zapisali že prejšnji teden, duhu olimpijskih iger dodala še marsikaj novega. Prav nič čudnega potemtakem, če je predstavnik organizacijskega odbora naslednje zimske olimpiade v kanadskem Calgaryju skromno priznal, da bi se osmrarmotili, če si sarajevskih iger ne bi vzeli za vzor.

VRNITEV NOVOMEŠKEGA OLIMPIJSKEGA PRVAKA

Lovro Klemenčič (v Rusiji je kot vojni ujetnik doživel oktobrsko revolucijo, po vrnitvi domov pa je bil izvoljen za poslanca na volilni listi Komunistične stranke), v tretji številki 9. 8. 1924 zapisale takole:

„Olimpijska tekma v Parizu. — Letošnjega julija so se vršile v Parizu tekme v vseh vrstah telesnega gibanja, v teku, skoku, plavanju, kolesarjenju, jahanju, nogometu, tennis-igri, sabljanju, streljanju itd. V teku je bil najboljši Finec, po imenu Nurmi, ki je v dveh urah in pol pretekel 42 kilometrov, to je proga od Novega mesta do Brežic. Če bi bili vsi Dolenjci tako urni v nogah kot Finec Nurmi, potem jim ne bi bilo treba ne

konj, niti avtomobila, niti železnice, ki je toliko potrebna in ometana za to dolensko stran. V drugih panogah športa in v skoku so bili prvi Angleži, Avstralci in Amerikanci, čemur se ni čuditi, če pomislimo, da živi danes večina Amerikancev v nebotočnih palačah in potuje po zraku z letali ter da tam malo ljudi trga podplate po cestah kot pri nas.

„Novo mesto je v Sloveniji zibelka umetnosti in telesne vzgoje...“

Za nas je zanimivo, da je pri telovadbi na orodju dosegla med 8 vrstami jugoslovanska vrsta

četrto mesto, in še zanimivejša, da sta v tej vrsti kot najboljša telovadca tekmovala dva Novomeščana, Miha Osvald in Leo Štukelj.

Najzanimivejše pa je, da je v tekmi posameznikov na orodju dosegel prvenstvo Novomeščan Leo Štukelj, ki je s tem zavzel mesto prvega svetovnega telovadca na orodju. Francoski časopisi, ki pišejo o Štuklju nadvse laskavo in pohvalno, poročajo, da so se razsodniki, ki so ocenjevali tekmovalce, od začudenja nad njegovo telovadbo praskali za ušesi in se povpraševali, kje leži in kakšno je to Novo mesto, ki rodi tako odlične telovadce. Navzoči dr. Ivan Vašič, odvetnik v Novem mestu in telovadni učitelj Leona Štuklja, je radovednim tujcem pojasnil, da je Novo mesto v Sloveniji zibelka umetnosti in telesne vzgoje kakor Atene in Sparta v starogrški državi.

Novomeščanom sta na vest o Štukljevi zmagi zrasla ponos in navdušenje, ki so jima dali duška s tem, da so razobesili zastave in rajali pozno v noč, kar je sicer prepovedano, a vendar v navadi. Novomeški policaji namreč kaj neradi gledajo, kako si meščani gase žejo po gostilnah in kavarnah, in so v tem oziru vedno pripravljene bližnjemu na pomoč.

Dne 26. julija zvečer se je Leo Štukelj vrnil v Novo mesto. Na kolodvoru ga je sprejela veličanska množica meščanov in sokolov z godbo in ga je neodrešeni brat Mozetič pozdravil z ganljivo tihim govorom, da ne bi motil prometa in nočnega miru. Nato so Štuklja ovenčanega ponesli telovadci v mesto, ki je bilo vse v zastavah in razsvetljeno. Pred mestno hišo ga je z ognjevitim nagovorom pozdravil župan dr. Režek, ki se mu je Štukelj ginjen in že precej izmučen zahvalil za sprejem.

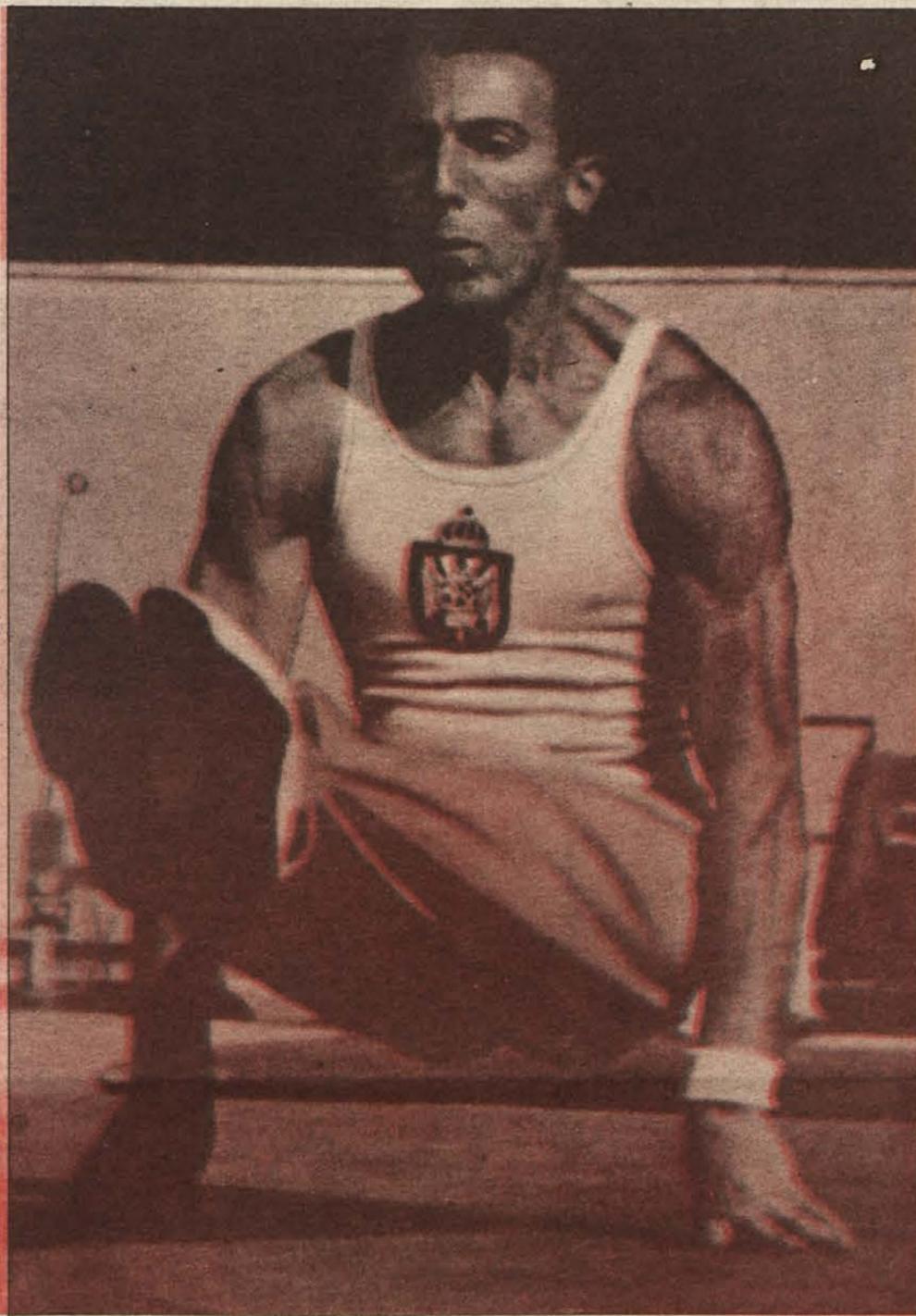
Telovadci vdrejo v dvorano

Nato je izbrana gospoda in boljše narodne dame, znane še iz predvojnih časov, privedle Štuklja ob okrašeni mizi slavnostno večerjo z orkestralno godbo. Vendar pa meščani s to slavnostjo v „Narodnem domu“ niso bili zadovoljni, ker je pri veliki mizi sedela okrog Štuklja samo boljše gospoda, zagrajena z vrvmi, dočim so navadni narod in zlasti telovadci, ki so edini prijatelji Štuklja, morali izza ograje pri nepogrnjenih mizah gledati v dvorano kakor v menezarijo in iskati stole v podstrešju in pritličju.

Telovadci si niso dali dvakrat reči in so potrgali vrvi ter udrli v dvorano, nakar se je boljše gospoda užaljena izgubila iz dvorane. Na račun te prireditve boljše gospode, ki ji je sicer Štukelj, deveta briga, je bilo v mestu precej razburjenja in tudi smeha.

Kolegi Leona Štuklja, ki je sodnopripravni mučenik tuk. okrožnega sodišča, so sprejeli mladega zmagovalca z odprtimi rokami in so mu poklonili venec iskrenih želja, da bi se njemu in njim po 18 letnih študijah za nelahki pravosodni tabrh zvišale mesečne plače vsaj na 4000 kron, ker ima dvakrat ali pa vsaj toliko že vsak ročni delavec brez vsake visoke, srednje in če treba tudi brez ljudske šole.“

Pripravil: T. GOŠNIK

Skoraj bo minilo 60 let, kar so obnovljene DOLENJSKE NOVICE 9. avgusta 1924 objavile poročilo o „Olimpijskih tekmah v Parizu“. In ko se je zdaj ves športni svet preselil v olimpijsko Sarajevo, bo nemara zanimivo, kaj so v Novem mestu zapisali o vrnitvi svojega rojaka — telovadca Leona Štuklja. Za razliko od drugih poročil v takratnem dnevnem tisku je zapis v DOLENJSKIH NOVICAH zlasti proti koncu kar nekam grenak in skoraj boleč, saj razkriva socialne razlike med meščani in „navadnim narodom“, iz katerega je izšel tudi mladi svetovni olimpijski prvak, ki je prvi športno ozlatil Novo mesto.

V rubriki „Domače vesti“ so DOLENJSKE NOVICE, ki jih je leta 1924 urejeval in pisal

Pri starih Novomeščanih

ŽELEZNICA JE BILA NAJBOLJ ZANESLJIV KRUH

tem kraju, rojen 15. oktobra 1899, se tega spominja.

„Rodil sem se v Bršljinu, v hiši, ki je zdaj Zagorčeva. Moj oče je bil kamnosek, imel je „španovijo“, ker pa je prišlo do spora, je obrt pustil in se zaposlil pri železnici. Ta služba je torej že v rodu. V družini je bilo 7 živih otrok, nekaj pa jih je pomrlo. V osnovno šolo sem hodil prvo leto v Prečno, ker smo spadali pod prečensko faro in ker me v mestu niso hoteli pri patrih spréjeti. Rekli so, da je prepolno. Naslednje leto sem začel hoditi v mestno šolo, vendar je moral oče plačati šolnino, ker nisem bil meščan.

Bršljin je bil tedaj vas, v kateri so pri vsaki hiši redili pujske, skoro vsaka hiša pa je imela tudi

konje ali krave. Ljudje so vso hrano zase sami pridelali pa še v mesto so jo prodajali. Tudi Langer, bršljinški graščak, se je bavil s kmetijstvom. Ženske iz vasi so hodile tja pomagat na njive, pa tudi na spolovino je nekaterim dajal

zemljo. Dobivale so po 40 krajcarjev dne in dan, pripadal pa jim je tudi polič vina. Posestvo je imel tudi na Trški gori in drugod. Langerjevi so redili vsaj 15 krav. Njihovo mleko so vsak dan razvažali v mesto stalnim strankam, delali pa so tudi sir in surovo maslo. Stari graščak je bil bolj šef, vse račune in delo s posli pa je vodil njegov sin Pavle.

Mi, bršljinški fantiči, smo radi hodili okrog graščine, posebno tisti dan v tednu, ko so redno igrali tenis z gosti iz drugih gradov. Tudi jaz sem bil med tistimi, ki smo na teniškem igrišču pobirali žoge. V roke nam je padel kak krajcar, pa tudi kakšna frajla, ki je igro le gledala, nam je kdaj pa kdaj stisnila v roke piškot. Drugače takih sladkarij nismo videli.“

Iz fantiča je zrasel fant, ki se je začel ozirati za službo in delom. Srečo je imel, da so ga že 1. julija 1917 vzeli k železnici. Za tiste čase je služba pri železnici veljala za najbolj gotovo in tudi dobro plačano v primerjavi z drugimi.

Kadar človeku seže spomin v čase, ko so v Langerjevi bršljinški graščini vsak teden igrali tenis, že mora biti dolgo na svetu. Alojz Kuncič, upokojeni železničar iz Bršljina, tudi domačin v

„Za kurjača sem bil do leta 1920, potem sem šel služiti vojaški rok v Slavonki Brod in Subotico. Ko sem se vrnil, sem se takoj javil na železnici. Dali so me v skladišče in tam sem ostal vse do upokojitve. Nazadnje sem vrsto let skladišče vodil sam. Ves-premog in ves material za popravilo strojev in proge je šel skozi moje roke. Bilo je dokaj odgovorno delo, ampak sem ga rad opravil.“

Alojz Kuncič, še danes povsem čil možakar, k mu nagaja edinole sluh, ima tudi zelo dobe spomin za plače in nekdanje cene, sploh pa za razmere na železnici vsa leta, ki jih je tam prebil

„Ker ni bilo avtobusov, se je ves potniški promet prve čase odvijal samo po železnici. Novomeščani smo imeli vsak dan le en vlak do Ljubljane, štiri vlake pa smo odpremjali in vozili proti Karlovcu. Zraven je sodilo še precej tovornega prometa. Še pod Avstrijo sem imel 1.30 goldinarja na dan, v stari Jugoslaviji sem zaslužil 4.20 din na uro, ko pa sem šel v pokoj sem imel 11.000 dinarjev plače. S pokojnino sem kar zadovoljen. Sprva je bila majhna, pa sem še nekaj časa honorarno delal pri Elektru.“

Po 36 letih železničarske službe je Kuncič izpregel. Hišica ob progi in vrtiček sta že od nekdanj njegovo veselje. Bolezni ga tudi nikdar niso dajale, da bi za dlje in resno obležal. Spominja se le kakega prehlada. Z daj je še tako krepak, da gre vsak teden najmanj enkrat v mesto. Peš, kot je bil vedno vajen; če le ni preslabo vreme, celo v obe smeri pešači. Rad zavije v klub upokojenčev, kjer se ob klepetu malce razvedri.

Ko pa je beseda nanese na današnje čase, je Kuncič dejal: „V Bršljinu smo imeli že precej pred zadnjo vojno dve trgovini, dve gostilni, krojača, čevljarja in stalno mesnico. Zdaj, ko je naselje nekajkrat večje, sta le gostilna in zadružna trgovina. Življenje pa se mi danes zdí veliko bolj brezskrbno. Kdor hoče delati, ne bo lačen. Do kruha lahko prav vsakdo pride in še na preveč lahek način. O ja, včasih pa je bilo drugače...“

HIŠASTE ŽARE LATOBIKOV NA DOLENJSKEM

skav vseh do takrat znanih primerkov in njihovih najdiščnih okoliščin je prišel do spoznanja, da so te posode plod samonikle ustvarjalnosti in določenih verskih predstav domorodnih prebivalcev keltskega porekla, Latobikov, ki so v rimskem času živeli na območju današnje Dolenjske. O svojih dognanjih je napisal knjigo z naslovom: Hišaste žare Latobikov, ki je izšla leta 1971 in ki je temeljno delo o tem problemu in izhodišče za vse nadaljnje raziskave. Ime Latobiki nam je znano iz del antičnih piscev Plinija in Ptolemeja in nekaterih rimskih napisnih kamnov, pa tudi dve največji rimski naselbini na Dolenjskem sta nosili njihovo ime: Drnovo (s celim imenom: Municipium Flavium Latobiorum Neviudunum) in Trebnje (Praetorium Latobiorum). Preden se povrnemo k hišastim žaram, še nekaj besed o teh dveh največjih rimskih naselbinah na Dolenjskem, ki ju poznamo tudi po njihovih imenih.

Neviodunum, kar v keltskem jeziku pomeni Novo mesto, je imel status mesta (municipium), ki ga je leta 70 našega štetja ustanovil cesar Vespazijan, ki je bil iz rodu Flavijcev (zato Flavium), na ozemlju Latobikov (zato Latobiorum), da bi ga razlikovali od drugih Neviudunumov v rimskem imperiju, ki jih je bilo še več. Neviudu-

num in področje Dolenjske sta bila v okviru rimske države v provinci Zgornja Panonija (Pannonia Superior), mesto pa je bilo upravno in trgovsko središče večjega dela Dolenjske in Spodnjega Posavja. Neviudunum je imel rečno pristanišče ob Savi in je bil križišče več rimskih cest. Mesto ni bilo utrjeno z obzidjem in ni imelo stalne vojaške posadke, torej je bilo izrazita civilna naselbina. Grobišče rimskega Neviudunuma je bilo skoraj v celoti izkopano že v letih pred prvo svetovno vojno in odtod izvira največje število hišastih žar (nad 30 primerkov), ki so jih od začetka imenovali kar neviudunske žare.

PREMOŽNO ANTIČNO TREBNJE

Praetorium Latobiorum (po naše: pretorij Latobikov) se je imenovala rimska naselbina na mestu današnjega Trebnjega ob glavni rimski cesti med Emono (Ljubljano) in Siscio (Sisak), ki je povezovala Italijo s Panonijo. V kraju je bila poštna preprežna postaja ter reprezentativno poslopje (praetorium) kot uradno bivališče za potujoče člane cesarske hiše, za cesarskega namestnika in najvišje cesarske uradnike. V Trebnjem je bila tudi postojanka vojaških varnostnih sil, imenovanih beneficiarii consula-

ris, ki so skrbeli za javni red in varnost prometa. Iz rimskih napisnih kamnov izvemo, da so v Trebnjem stala svetišča, posvečena bogovom: Jupitru Kapitolinskemu, Jupitru Dolihenskemu in sončnemu bogu Mitri. Obsežno rimsko grobišče pretorija Latobikov je bilo delno raziskano zahodno od Trebnjega v Pristavi, kjer so pokopavali od 1. do 4. stoletja našega štetja. Številni kamnoseški izdelki in vrednejši dodatki v grobovih govore o premožnosti prebivalcev antičnega Trebnjega. Zanimivo je dejstvo, da v trebnjskih grobovih doslej še ni bila najdena nobena hišasta žara, kljub temu da je bil to izrazito latobiški kraj.

Od izida Petrujevega dela leta 1971 pa do današnjih dni, se je z arheološkimi raziskovanji število hišastih žar močno povečalo in znana so nova najdišča teh enkratnih posod. Kot izrazita grobna lončevina predstavljajo hišaste žare poslednji dom upepeljenih zemeljskih ostankov staroseleških prebivalcev Dolenjske pod rimsko nadvlado. Ob študiju teh izredno zanimivih žar, ki na območju, kjer so nastale in bile v uporabi, niso imele oblikovanih vzorov v starejših obdobjih niti kasnejših posnemovalcev, se nam postavljajo vprašanja, ki še niso bila do kraja razjasnjena. Nekoliko nejasno ostaja vprašanje etnične pripadnosti nosilcev in uporabnikov hišastih žar. P. Petru je dognal, da se najdišča hišastih žar ujemajo z območjem, ki so ga v tistem času naseljevali ljudje iz plemena Latobikov. Naraščajoče število na novo odkritih hišastih žar v Beli krajini, predvsem ob Kolpi in v Žumberku, pa kaže na to, da so jih uporabljali tudi zunaj latobiškega naselitvenega območja. Danes prevladuje mnenje, da so jih vsaj delno uporabljali tudi Japodi v Beli krajini in Kolapijani, ki so prebivali v Obkolpju med Belo krajino in Karlovcem.

HIŠASTE ŽARE, GROBOVI PREMOŽNIH?

Nadalje se zdi zanimivo vprašanje, kateremu družbenemu sloju so pripadali tisti pokojniki, katerih sežgane kosti so shranili v hišaste žare? Doslej znane ohranjene grobne celote s hišastimi žarami kažejo po številu in vrednosti grobnega inventarja na to, da so bili to očitno grobovi premožnejših oseb. In ne nazadnje: že sama hišasta žara je zaradi bolj zahtevne izdelave in poslikave sodila nedvomno med dražje in imenitnejše izdelke antičnih lončarjev.

Ali smemo domnevati, da so v hišastih žarah pokopane osebe bile pripadniki neke verske ločine s posebnim pogrebnim obredom? Ponuja se misel, da so ljudje z „obredom hišastih žar“ bili posebna verska sekta, ki so pokopavali svoje pripadnike na vnaprej določenem in izbranem mestu v okviru pokopališča. Zanesljiv odgovor na to vprašanje nam bo dalo edino večje, v celoti in strokovno raziskano rimskodobno grobišče z območja, kjer se nahajajo hišaste žare.

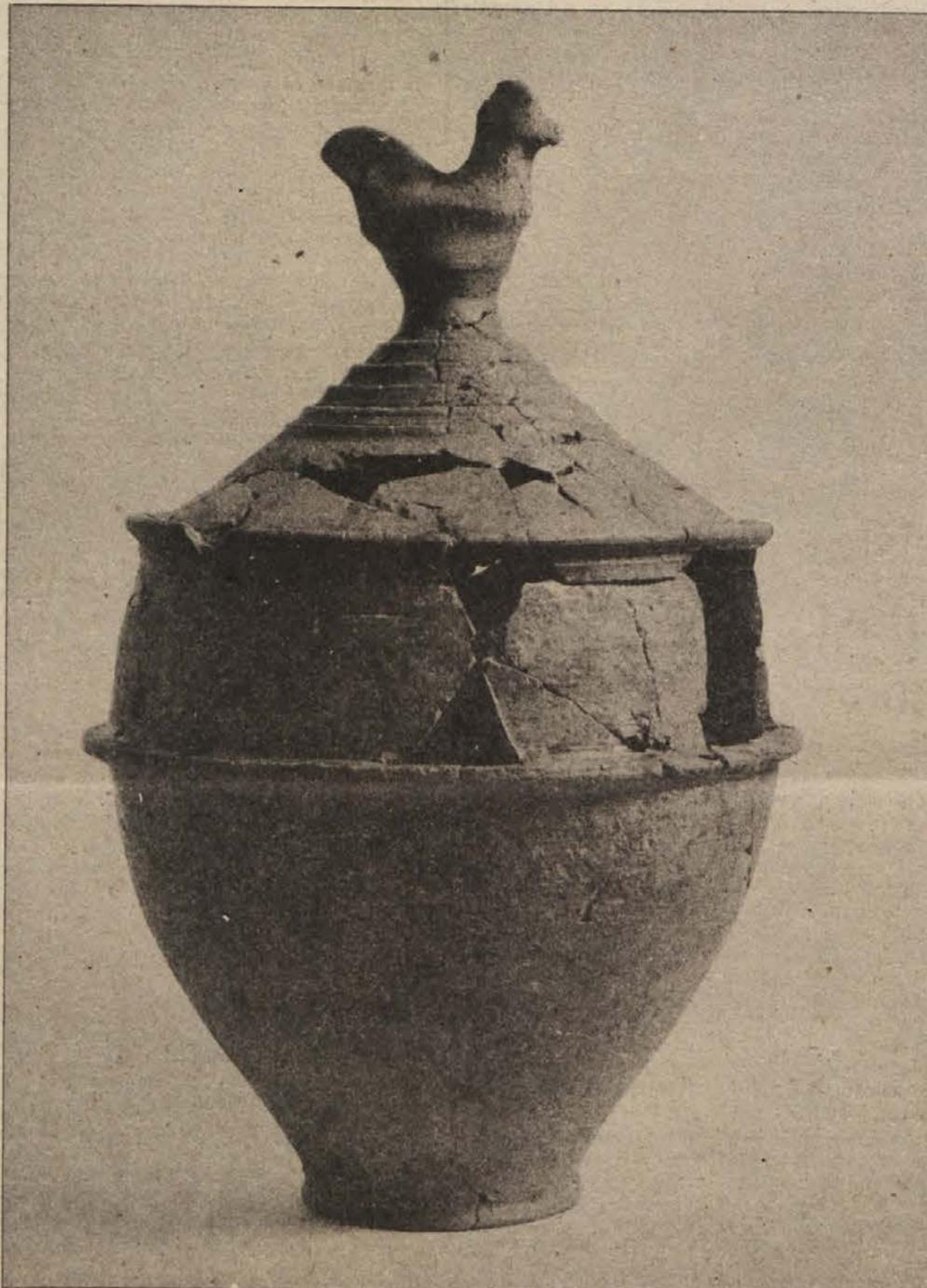
Preostane nam še odgovoriti na vprašanje, kdaj in koliko časa so uporabljali hišaste žare kot posode v pogrebnem obredu? Petru je menil, da se prve hišaste žare pojavijo že v drugi polovici 1. stoletja pred n. št., še pred rimsko okupacijo Dolenjske leta 33 pred n. št., torej v času iztekajoče se mlajše železne dobe, ko so južno Slovenijo naselili keltski Latobiki. Novejše raziskave pa kažejo, da so hišaste žare začeli uporabljati nekoliko kasneje, vsekakor šele v letih in prvih desetletjih novega štetja. Po doslej znanih podatkih vemo, da so jih uporabljali določeni sloji prebivalstva skozi vse 1. in 2. stoletje in deloma še na začetku 3. stoletja n. št. Z drugimi besedami: te pepelnice so antični prebivalci v jugovzhodni Sloveniji uporabljali dobrih dvesto let. Nato jih niso izdelovali več in v grobovih pozne antike jih ni več najti. Kaj je bilo temu vzrok, ne vemo, lahko samo ugibamo. Je bilo to širjenje in uveljavljanje novih verstev, predvsem krščanstva, ki je krepilo svoj vpliv v provincah rimske države in postopen prehod od sežiganja umrlih k nesežganemu pokopu? Morda.

ELEGANCA V PREPROSTOSTI

Na tridesetih mestih je bilo doslej odkritih skoraj 120 hišastih žar. Največ jih je bilo odkritih v krajih med reko Mirno in Krko ter ob Kolpi v širši okolici Metlike. Zemljevid najdišč nam kaže očitno koncentracijo le-teh ob spodnjem toku reke Krke. Največ primerkov hišastih žar je bilo izkopanih v Drnovem (33), Novem mestu (16), na Velikem Kamnu pri Senovem (10), v Rosalnicih (5) in Otoku pri Podzemlju (5). Navseh drugih najdiščih pa so znani le po eden ali dva primerka.

Hišaste žare so posebna in izjemna oblika grobne lončevine v celotnem rimskem imperiju. Služile so kot posode za shranjevanje kosti in pepela sežganih pokojnikov v 1. in 2. stoletju našega štetja v jugovzhodnem delu Slovenije in v Žumberku. Po svoji obliki in okrasu kažejo na kletski izvor in vpliv. Izdelovalna središča hišastih žar so bila na ozemlju keltskih Latobikov na širšem območju ob spodnjem toku Krke: uporabljali pa so jih tudi sosednji Japodi v Beli krajini in Kolapijani na južnih pobočjih Žumberka. Hišaste žare najdemo v bogato opremljenih grobovih, iz česar sklepamo na določen višji družbeni položaj njihovih uporabnikov oz. nosilcev. Preprostota eleganca njihovih oblik in funkcionalnost so odlike teh obrednih posod v skladu z njihovo vlogo v pogrebnem ritualu in pri čaščenju mrtvih.

TONE KNEZ

Hišasta žara s petelinom na vrhu, iz rimskega groba v Zloganju pri Škocjanu

Rdeče barvani hišasti žari iz groba v Novem mestu

Med bogatim arheološkim gradivom, ki ga hranijo naši muzeji, zavzemajo tako imenovane hišaste žare, odkrite v grobovih iz rimskega časa v jugovzhodni Sloveniji, prav posebno mesto. Te svojsko oblikovane posode iz žgane gline v obliki okrogle hiše — odtod tudi ime za te posode — z eno ali več odprtini, ki ponazarjajo vrata in okna, so najprej odkrili že v prejšnjem stoletju v grobovih rimskega mesta Neviudunum (danes Drnovo pri Krškem).

Kaj so hišaste žare? S tem imenom označujemo v arheologiji določeno obliko lončenih posod, ki so izdelane v obliki hiše, ki imajo vedno eno široko pravokotno odprtino na sprednji strani — vrata, ponavadi pa še več ozkih pokončnih rež ob strani, ki ponazarjajo okenske odprtine. Hišaste žare se v zgornjem, strehastem delu ponavadi končujejo z gumbastim ali stolčastim zaključkom, včasih pa tudi s podobo plastično oblikovanega petelina. Podoba petelina na vrhu žare ima dvojen magičen pomen: je budni in zlo odvrtačoči čuvar zemeljskih ostankov pokojnega in znanilec novega dne, kar v prenesenem smislu pomeni nesmrtnost pokojnikove duše v zagrobnem življenju. Hišaste žare so uporabljali samo kot posodo za shranjevanje sežganih kosti oziroma pepela na grmadi sežganih pokojnikov. Osnovna oblika hišastih žar je vsem enaka: ozek spodnji del, najširši srednji del; kjer so izrezane odprtine, in stožčasto oblikovan zgornji del, ki se zaključuje z gumbom ali petelinom na vrhu. V veliki večini so hišaste žare rdeče barvane, nekatere tudi s sivočrno barvo. Rdeče barvane žare imajo včasih tudi geometrijski okras križajočih se pasov, ki naj bi ponazarjal način gradnje tedanjih hiš, kot na primer v tehniki tako imenovane predalčne stene (kombinacija lesenih tramov in ilovnatnega zidu). Velikost hišastih žar je sicer različna, toda v določenih mejah. Njihova srednja višina je okoli 30 do 35 cm.

Že ob prvih odkritjih so te nenavadne grobne posode vzbudile pozornost, ob naraščajočem številu odkritih primerkov pa se je izkazalo, da so te hišaste žare po svoji obliki zares edinstven grobni inventar v celotnem rimskem imperiju, osredotočen na ozko omejenem zemljepisnem področju. Njihova domovina je skrajni jugovzhodni prostor današnje Slovenije: vzhodna Dolenjska in Spodnje Posavje ter severovzhodni del Bele krajine in Žumberak. Najdemo jih torej od Mirenske doline na severu do Kolpe na jugu ter od Dobrnica na zahodu do Zagreba na vzhodu.

PLOD SAMONIKLE USTVARJALNOSTI

Prvi, ki se je lotil načrtnega in vsestranskega proučevanja teh nenavadnih grobnih posod, je bil dr. Peter Petru, danes že pokojni ravnatelj Narodnega muzeja. Na podlagi temeljitih razi-

obzorja

iz izložbe

prebrali smo

slovenske legende

„To ni znanstveno delo. To ni berilo za strokovnjake. Knjiga je namenjena ljudem...“ S temi besedami je označil svoje delo Rado Radešček, ko je v uvodu opredeljeval knjigo „Slovenske legende“, ki je nedolgo tega zagledala beli dan pri Cankarjevi založbi. In lahko mu že po bežnem listanju po knjigi damo prav: res ni znanstveno delo, čeprav bralec le pričakuje, da ga bo razkošna knjiga vpeljala v bogati svet ljudskega izročila kolikor toliko neposredno, se pravi, da bo v nji našel vsaj tisto najboljše, kar je t. o. goče ponuditi pod obetavnim naslovom „Slovenske legende“. Toda v tem pričakovanju bralec najbrž ne bo zadovoljen. Knjiga je namreč nekakšen hibrid, v katerem se mešajo elementi potopisa, zgodovinskega, etnografskega in novinarstva, vse skupaj nadihnjeno z nekaj literarnosti, kot se za reportažno novinarstvo tudi spodobi.

Avtor je v petnajstih letih novinarjenja med slovenskim ljudstvom, kot piše sam, slišal prenekatere pripovedi, zvedel za prenekatere stare zgodbe, legende, izročila. In iz bogatega zbranih gradiva je oblikoval vsebino knjige „Slovenske

vensko ozemlje, razumljivo pa je, da je dal nekaterim predelom več poudarka (od naših devetih občin so vse tri regije zastopane z nekaj zapisi). Pri obdelavi posameznih zapisov se avtor drži bolj ali manj ustaljenega vzorca: novinarsko poda oris kraja, naravnega pojava ali podobnega, nato vplete v svojo pripoved ali polži na jezik komu drugemu legendo, nakaj oriše še možno zgodovinsko ozadje in poišče zrno resnice v davnem ljudskem izročilu. Legend torej ne navaja kot samostojne celote niti ne navaja več različic iste legende. Zapiše jo bodisi s svojimi besedami, nekaj tudi v prejemnem govoru pripovedovalca (vir?), tako da je ta bistvena enota vsakega zapisa pretopljena z vsem ostalim. Lahko, da bo to komu všeč, ocenjevalcu se zdi prav to precejšnja pomanjkljivost knjige, čeprav je res, da s tem ni izgubila nič na bralnosti.

Omenimo naj še, da je knjiga bogato ilustrirana. Avtor ilustracij je Milan Bizovičar. Pa še cena: 1.100 dinarjev.

M. MARKELJ

založniška podjetnost pa taka

Marco Polo se je na malih zaslonih že iztekel, in kolikor poznamo televizije, bodo kmalu „na željo številnih gledalcev“ v drugič prikazali dogodivščine popotnika iz 13. stoletja. Zadržimo se omeniti, da je Državna založba izdala osem knjžic, ki z besedilom in slikami pozemajo televizijsko nadaljevanje. Težadevščini smo počitali nepreglednost in povedno revščino, kaže pa opozoriti, da sta pri isti založbi izšli še dve knjigi na temo televizijskega Marca Pola.

Prva z opombo, da je za mlade bralce, je glede besedila (prispeval ga je Sandro Rosso, poslovenil pa Jaša Zlobec) še

siromašnejša od omenjenih osmih, za razliko od slednjih pa vendarle prinaša približno pravo mero slik, ki kolikor toliko smiselno dopolnjujejo napisano.

Slab občutek okoli besednoslikovnega posnemanja televizijske stvaritve deloma popravlja knjiga Renata Caporalija. Šele v tej je Polova zgodba podana z glavo in repom, celo z dopolnili iz Rustichellovega dnevnika, slike pa so skrbno izbrane, niso moteče, prej narobe.

Če z dokajšnjo mero prizanesljivosti potegnemo črto pod tokratno založniško podjetnost ob televizijski nadaljevalki, se zdi, da bi bila več ko dovolj Caporalijeva knjiga, na preostale pa kaže čimprej pozabiti.

D. R.

knjige

življenjepisi

Slovenska prevodna življenjskost je spet zajetnejša na tistem koncu, kjer se nabirajo knjige o življenju in delu velikih ljudi iz svetovne zgodovine. Z Wilhelma Strubeja delom o Koperniku se je število knjig v življenjepisni zbirki založbe Obzorja povečalo že na 49. Zanimanje za tovrstne knjige ni majhno, mnoge so že razprodane, pri Obzorjih so zdaj poskrbeli za ponatis „Napoleona“ izpod peresa Emila Ludwiga. Pri Državni založbi Slovenije pa sta izšli dve knjigi spominov Arthura Rubinsteina.

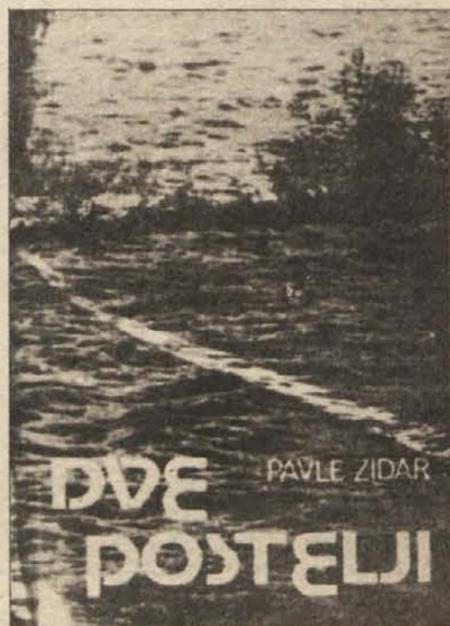
O velikem poljskem astronomu je spisanih veliko knjig, pričujoča, ki jo je poslovenil Branko Avenak, je ena zadnjih in ko nalašč za širok krog bralcev, saj Strube z domala romanopisnimi prijemi podaja vse bistveno, kar so o Koperniku in njegovih odkritjih dognali drugi. Pisatelj zlagoma sledi življenjski poti človeka, ki je najprej študiral matematiko in slikarstvo, nato zdravstvo in kanonsko pravo, dokler se ni začel zanimati tudi za zvezdoznanstvo in na začetku 16. stoletja spoznal, kako zapleten

dve postelji

Kot zadnja v dolgi vrsti Zidarjevih knjig stoji novost „Dve postelji“, ki je nedolgo tega izšla v sodelovanju med Cankarjevo založbo in Državno založbo Slovenije. V nji se pisateljsko izjemno plodoviti Pavle Zidar predstavlja z dvema kratkima romanoma, sicer zanj zelo značilno zvrstjo, „Matkurja“ in „Dve postelji“.

Prvi govori o življenjski zgodbi dolenskega fanta, ki ga je iz ustaljenih tirnic in mladosti iztrgala partizanska mobilizacija, nato pa ga je splet okoliščin, na katere sam ni imel kaj dosti vpliva, spravljal v najrazličnejše življenjske položaje: postal je dezerter, vojni ujetnik, „sovražnik ljudstva“, nato vohiljač in agitator, nesrečen družinski oče in nazadnje uradni pisec nagrobnih govorov, s katerimi se z župnikom bori za „duše umrlih“.

Druga pripoved ima močnejše avtobiografske črte in govori o prelomnem obdobju življenja učitelja, ki kazensko poučuje na neki podgorski vaški šoli na Gorjancih. Ob prelomu z uradno partijsko linijo, izključitvi iz ZK in sploh mišljenjskim zalomom, ko išče resnico in skladnost življenja z načeli, se pripovedovalcu lomi tudi v osebnem čustvenem življenju, ljubezni. Življenje mu na obeh ravneh razpade, ker pač človek ne more postati čisto načelo in ker „hrepenenje po čistosti načel vedno zahteva žrtvovanje. Omenimo naj, da je Zidar v tem drugem romanu napisal izjemno močno in pisateljsko dognano epizodo o otroku, ki pride v največjem snegu v šolo po malo človečnosti, ljubezni.

Pavle Zidar se s to knjigo vrača k fabularanju in zgodbi, ki pa sta še vedno dokaj prežeta z miselnimi poudarki, razmišljanji, vendar je ta miselna plast tesneje povezana s tkivom zgodbe. Značilno je tudi, da sta obe pripovedi prelitni z grenko-sladko smetano izvrstnega humorja, polni „bridke smešnosti ali smešne bridkosti“. Posebno v drugem romanu je izrazita tudi družbenokritična ost, ki jo je pisatelj uprl v odklone našega družbenega življenja, posebno na oblastruveni ravni.

Za našega bralca je knjiga zanimiva tudi zaradi tega, ker dogajanje teče v precejšnji meri na Dolenjskem (Mirenska dolina, Gorjanci, Novo mesto).

M. MARKELJ

je sestav svetovja, ki je v središču postavljala Zemljo. Kopernik je za središče vesolja „določil“ Sonce, svoj sistem, ki ga je podkrepil z natančnimi matematičnimi izračuni, pa je opisal v knjigi. Kopernikov sistem ni bil povsem brez napak, vseeno pa je v tistem času predstavljala neznansko novotarijo, saj je na glavo postavil pojmovanje vesolja, kakršno je zagovarjala katoliška Cerkev.

Ker je tvegala, da bi ga proglasili za krivoverca, je Kopernik objavo knjige zadrževal do malo pred smrtjo, njegova dognanja pa so že dolgo prej krožila med znanstveniki. Med temi tudi nasprotnikov ni manjkalo, in tako je eden od njih brez astronomove vednosti za prvo izdajo knjige napisal spremno besedo, v kateri Kopernikovemu nauku odreka razlago resničnih dejstev in ga prikaže le kot pripomoček za lažje izračunavanje planetnih tablic.

Kljub temu je Kopernikov sistem dobil dovolj pristašev, ki

so tudi za ceno življenja razglašali znanstveno resnico o ustroju vesolja. Ko osvetljuje Kopernikovo odkritje, Strube kaže tudi takratne družbene razmere v Evropi, kajpak s posebnim ozirom na Poljsko, kjer je veliki astronom služboval kot kanonik stolnice, čeprav ni nikoli postal duhovnik, opravljal pa je še vrsto upravnih dolžnosti.

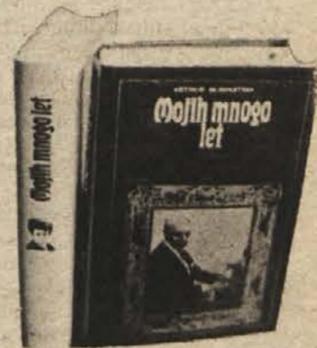
O Ludwigovi knjigi o znamenitem Korzičanu smo že rekli, da je ponatis, torej jo mnogi že poznajo. Prevedel jo je Josip Vidmar, pisatelj pa v zaključni opombi pravi, da ni želel opisati pojavnosti človeka v določeni dobi, pazil je, da ne bi zašel „v pogubonosno mešanico zgodovinskih romanov“. Njegov glavni namen je bil napisati Napoleonovo notranjo zgodovino, se pravi: čimpodrobneje izrisati osebnost, „nenehoma opazovati notranjost tega moža, razlagati njegove sklepe in zadržke, dejanja in trpljenje, fantazije in račune iz razpolo-

ženj srca“, da bi postala razvidna „tragedija, kakršno je naredil iz svojega življenja“. Pri taki

zasnovi knjige je seveda nepomemben potek bitk, položaj nasprotnih si evropskih držav, v ospredju so Napoleonove ideje in „velika veriga čustev“.

Arthur Rubinstein, nedavno umrli pianist velikega svetovnega slovesa, ni nikoli delal dnevnikiških zapisov, obdarjen pa je bil poleg glasbenega talenta z izrednim spominom. In zato na stara leta, ko se je lotil lastnega življenjepisa, ni bil v zadregi niti pri podajanju doživljenjskega izročila, podobno svojega življenja, prežetega z nenehnim stikom z glasbo in številnimi osebami, pa je izrisal

tako podrobno, ko da bi ga imel pred seboj na dlani. V prvi knjigi sledimo Rubinsteinovemu otroštvu na Poljskem, odraščanju v Berlinu, dvigu iz brezimnosti in doživljanju prve svetovne vojne, v drugi pa so enako živopisno podani glasbenikova koncertna dejavnost in raznovrstni doživljaji do pozne starosti. „Mojih mnogo let“ je poslovenil Jože Stabej.

M. BEZEK

D. RUSTJA

s slikanjem do zadovoljstva, notranjega miru

Mladi Črnomaljec Janez Rajmer je na Dolenjskem sicer manj znan, zato pa ga toliko bolj poznajo domačini, ki so si njegova slikarska dela ogledali na vrsti razstav, mnoga med njimi pa krajšo tuzi njihove domove.

Rajmer se je začel ukvarjati s slikarstvom razmeroma zgodaj, v osmem razredu osnovne šole. Prizna, da je nekoliko slikarske žilice podedoval po mami, ki ga je navdušila za slikarstvo in je bila njegova prva učiteljica. „Dolgo sem odkrival tisto, kar mi najbolj leži. Najprej sem se navdušil za grafiko, potem me je pritegnil akvarel, končno pa sem pristal pri olju in pastelu,“ pravi Janez, ki jemlje motive najraje v naravi. Privlači ga namreč prelivanje barv v poznem poletju in jeseni, a tudi stara kmečka arhitektura. „Včasih naslikam celo portret, seveda pa je to največ odvisno od razpoloženja. Večino navdihov pa dobim prav v naravi, in ne v zaprtem prostoru,“ pripoveduje 27-letni kontrolor kvalitete materiala v črnomaljskem Gorenju. Zato nosi vedno s seboj skicirko, pa najsaj gre na dolge ali krajše izlete. Če odkrije zanimiv motiv, zmeraj najde dovolj časa, da ga prenese vsaj na papir.

Rajmer je popoln samouk, edino znanje o slikarstvu je izbrskal iz knjig,

ki si jih je sposodil v črnomaljski knjižnici. Zato mu je toliko več pomenila udeležba na izobraževalni slikarski koloniji v Novem mestu 1980 in leto pozneje, kjer so jih, po njegovih besedah, dobro teoretično, a še bolj praktično podkovali. Poleg tega zanj sicer zadostnega, a za slikarja pičlega znanja, ki ga je moč čutiti tudi v njegovih delih, pa odseva iz njegovih slik tudi vpliv vzornikov, zlasti pri tehniki in slogu izražanja. Mnogo zglednikov ima, na prvo mesto pa vedno postavlja Božidarja Jakca.

Čeprav slika iz veselja, Janez prizna, da marsikdaj naredi kakšno delo tudi po naročilu. V glavnem se obračajo nanj znanci, ki žele njegovo sliko podariti za poroko, rojstni dan, a tudi takšni, ki so ga spoznali na razstavah. „Res, da tako kane tudi kakšen dinar, sicer pa se s slikarstvom ne da zaslužiti, kajti to ni stalen, ampak le priložnosten zaslužek, takole dvakrat do trikrat na leto, ugotavlja Rajmer, ki se zelo težko odloči za prodajo svojih del, nekaterih med njimi, pravi, pa ne bi nikoli prodal. Kajti v vsaki sliki je pustil tudi del sebe, to pa je tisto, česar ne bo imel nikoli več pri sebi, in prav v tem vidi vrednost svojih stvaritev.“

Mladi črnomaljski slikar je imel doslej v domačem kraju štiri razstave,

tri so bile samostojne. Ko se spominja teh predstavitev, pravi, da sicer razstavna prostora v kulturnem domu in ljudski knjižnici, kjer so bila dela na ogled, nista ravno najbolj primerna za tovrstne prireditve, a za njihove, črnomaljske razmere sprejemljiva. „Ni namreč pomembno, kakšen je prostor, važnejše je, kaj je na ogled, zlasti pa, da so ljudje z razstavljenim zadovoljni.“ In Rajmerja, čeprav mladega po letih, a s štirinajstletnim slikarskim stažem, so domačini dobro sprejeli.

Četudi najde v slikarstvu največje zadovoljstvo in svoj mir, ga nekaj le moti: „V Črnomlju, zlasti pa v okoliških vaseh, imam nekaj znancev, ljubiteljskih slikarjev, ki tako kot jaz delajo vsak zase, životarijo, se znajdejo, kakor vedo in znajo. Zato že dolgo razmišljam o tem, da bi morali imeti sekcijo, ki bi nas združevala, kakor jih imajo organizirane po drugih večjih mestih. Vendar pri teh fantih, čeprav so mnogi med njimi nadarjeni, ni moč iskati pobude, saj so v glavnem kmetje, preobremenjeni z delom. Prepričan pa sem, da bi bili pripravljeni sodelovati v sekciji, če bi delo steklo. A do tega bo gotovo še dolgo pot, saj je že samo ideja o združenju črnomaljskih slikarjev stara nekaj let.“

OBRAZI

GUSTELJ IMA SVOJ MOST

Pridne človeške roke so že stoletja in tisočletja spreminjale podobo sveta. Nešteto mojstrov, spretnih v teh ali onih veščinah, je potomcem zapustilo rodovitna polja, kjer so bile prej strupene močvirnate površine, udobne ceste, kjer je bilo prej nepreohodno skalovje, mostove, kjer so prej hudourniki in široke reke ločevali ljudi na dva bregova, in udobna nova mesta, v katerih so se lahko posvetili svojem delu in kulturnemu snovanju. Nekateri od teh mojstrov so pustili za sabo imena, vklesana v marmornate podstavke, večina pa jih je ostala svetu neznan, a njihova dela so ostala koristna, vendar anonimna del vsakdanjega življenja. Čeprav so mojstri ostali anonimni, pa je njihovo mojstrstvo še vedno med nami — posredovali so znanje svojim sodelavcem in svojim učencem, ki ga uporabljajo in razvijajo naprej.

Eden takih mojstrov je tudi Gustelj Klobčar iz Regrče vasi. S prvimi udarci sekire, ki je oblikovala mehki les, se je Gustelj srečal že v zgodnji mladosti na Boričevem pri Novem mestu, kjer si je njegov oče s tesarsko plenkačo služil kruh, da bi preživel številno družino. Osem otrok je bilo pri hiši: sedem fantov in eno dekle. Zato je bilo vsem jasno, da bodo morali drug za drugim od doma. S petnajstim leti je vzel svojo culo tudi Gustelj in krenil v svet, da bi se izučil poklica. Najprej se je v bližnji Vavti vasi pri kolarju Šaliju učil kolarskih spretnosti. Les mu je bil pri srcu, zato je učenje hitro napredovalo. Mojster je lahko kmalu krenil po svojih potih in vajencu brez skrbi prepustil delo in delavnico. Delo pa je bilo slabo plačano, zato je bil vajenec skupaj s številno mojstrov družino večkrat lačen kot sit. Zato pa so bili naročniki z njim toliko bolj zadovoljni. Kmalu so ugotovili, da zna vajenec dobro izbirati materiale in da se njegova kolesa ne sesujejo kar tako, zato so mojstru kar naročili: „Kolesa naj pa vajenec naredi!“

Ko se je Gustelj dovolj usposobil v svojem poklicu in se mu je zdelo, da je tisti dinar in pol, kolikor je dobival na uro, premalo za trud, ki ga je vlagal, se je pričel ozirati za novo zaposlitvijo.

Našel jo je na Gorenjskem pri nekem tesarskem mojstru. Ta je hitro uganil, da ima pred sabo že spretnega in izkušenega delavca, zato se je Gusteljnova plača od začetnih petih dinarjev kmalu dvignila na sedem dinarjev na uro. „Bili so to dobri časi,“ se spominja Gustelj. „pozneje nisem nikoli več zaslužil toliko. Mesečna plača je bila takrat za dve lepi kravi. Pa mi pokaži človeka, ki danes zasluži toliko s takim delom.“ Takrat se je naučil tudi novih stvari: montaže stopnic, vezave ostrešja, opaženja.

Tako je iz kolarja postal gradbenec in temu poklicu, ki ga je vzljubil kljub težavam, ki so bile zlasti nekdanj povezane z njim, je ostal zvest vse do upokojitve.

Leta 1947 se je Gustelj zaposlil pri Novomontaži, ki je pozneje zrasla v največje dolensko gradbeno podjetje Pionir. Rast tega gradbenega kolektiva je bila tudi del življenja Gusteljna Klobčarja. Spominja se prvih podvigov, ki so bili bolj udarniške akcije kot pa strokovne gradbeniške operacije, spominja se začetnega zanosa in veselja nad uspehi. Počasi je rasla v kolektivu tudi strokovna usposobljenost, prišla je mehanizacija, razvila se je poslovnost, ki je duša vsakega gradbenega podjetja. Brez tega je še tak trud posameznih delavcev zaman. Gusteljnova skupina je delala v delavnicah in tudi daleč naokoli po terenu. Biti trideset metrov nad zemljo in zraven še trdo delati, to je bilo njemu in njegovim fantom isto kot tajnici sedeti za pisalnim strojem. Njihov največji sovražnik so bili le veter, sneg in dež, vse drugo so nekako premagali s trdno voljo in znanjem.

Kot verjetno vsak gradbeni mojster ima tudi Gustelj čisto „svoj“ objekt. To je tisti gradbeni dosežek, ki je zahteval od njega največ truda, ki mu je ostal najbolj v spominu in ob katerem mu, ko gre mimo, srce še vedno ponosno vztrepeta. Gustelj ima svoj most. Res ni največji in tudi najlepši na tem svetu ne. Pomeni pa dosežek za Gusteljno skupino, ki se je morala spoprijeti z novo, tehniko za postavitev obokanega mostu. Pionir je sicer že do takrat napravil nekaj manjših mostov, ko pa je sprejel gradbeni mostu čez Lahinjo pri Primostku, je bila tehnika gradnje obokanega mostu zanj nova. Dela naj bi opravili v zadnjih jesenskih mesecih, ko so razmere za gradbenike še zlasti težke. „Ko smo jesni leta 1964 prišli na Primostek, so nas ljudje sprva sprejeli precej nezaupljivo. Spali smo v otavi na podih tudi ob hudem mrazu, hranili pa smo se zdaj tu, zdaj tam. Sedaj imajo gradbeniki s sabo stanovanjske kontejnerje in kuhinje, tako da je zanje veliko lažje. Mi pa smo delali v mrazu in spali v mrazu. No, ljudje so nas kmalu spoznali in nas tudi povabili v tople domove, tako da smo bili ob koncu že pravi prijatelji.“

Tako pripoveduje Gustelj Klobčar o svojem mostu, ki ga še sedaj rad obiše, o njem pa rad poklepeta tudi s sodelavci v Pionirju, saj ga tja, kljub temu da je že dolga leta upokojen, še vedno včasih zanese pot.

TONE JAKŠE

VSAKDANJI KRUH NA TISOČ NAČINOV

SOZVOČJE ČLOVEKA IN TEHNIKE

Že nekaj zadnjih let ponavljamo, da usiha zanimanje mladih Slovencev za vojaške poklice ali pa vsaj še zmeraj ni takšno, da bi ohranili „ravnotežje“ glede na narodnostno pripadnost med našim poveljniškim sestavom v oboroženih silah. JLA pa sploh ne pozna teh zagat, ko med mladimi iščejo kandidate za različne poklice v letalstvu. Seveda bi skoraj sleherni med tisočnimi kandidati, ki se vsako leto odzovejo razpisom, rad postal pilot.

Pred leti je bila prva resnejša preizkušnja za golobrade mladce, ki bi radi leteli kot ptice in se pozneje pridružili branilcem našega sinjega neba, le letalska gimnazija v Mostarju. Zdaj je poleg te gimnazije, ki nosi ime Maršala Tita, ena od „stopnič“ do poklica pilota, lahko tudi katera izmed splošnih srednjih vojaških šol v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu; tistim, ki končajo te šole, se lahko kot kandidati za letalsko akademijo pridružijo še učenci civilnih srednjih šol in mlajši oficirji. Zdravniški pregledi in sploh preverjanje psihofizičnih sposobnosti so izjemno strogi, zato le maloštevilnim uspe prodrati v Zemunik pri Zadru. Ta vojaška akademija je med najbolj cenjenimi v svetu, zato je veliko držav, ki bi rade od tod dobile najboljše pilote. Šolanje le enega podporočnika — pilota nas pa stane dve stari milijardi in 64 milijonov dinarjev, kar verjetno najbolj zgovorno potrjuje, da dobro usposabljanje pilotov ni enostavno in poceni.

Šolanje na zadrski akademiji traja štiri leta, oziroma osem semestrov. Gojenci, med katerimi jih je vendarle večina prišla iz mostarske gimnazije, imajo na akademiji zagotovljeno brezplačno bivanje, prehrano, uniforme za razne priložnosti, letalsko opremo in razno športno opremo. Gojencem pripada tudi popolna zdravstvena zaščita in kompleten pribor za učenje in letalsko usposabljanje, plača glede na čin in letalski dodatek glede na vrsto naprave, na kateri letijo. Gojenci gredo lahko v mesto dvakrat na teden in dodatno še enkrat v mesecu, v zaključnem letu šolanja trikrat na teden, odlični gojenci pa imajo pravico do vsakodnevnega izhoda. Po neparnih semestrih imajo 15 dni počitnic, ob zaključku vsakega šolskega leta pa še oddih po 30 dni. Za vse te priložnosti lahko gojenci oblečejo tudi civilno obleko. Zakaj tudi takšne podrobnosti? Trenutno se namreč šola tudi prva generacija žensk, rezervnih oficirjev — pilotov, dekleta in nežnejši spol nasploh pa ima rad malo več svobode pri oblačenju. Tako lahko tudi med zahtevnim, resnim šolanjem vsaj nekoliko zadostijo svojim modnim muham.

V centru za teoretični pouk letalske vojaške gimnazije v Zemunik pri Zadru pridobijo gojenci v prvih treh semestrih splošna, splošno-politična in letalsko-strokovna znanja, ki jih potrebuje bodoči pilot — oficir vojnega letalstva in protizračne obrambe. Teorija se vse bolj povezuje s prakso in v četrtem semestru se prične letalsko usposabljanje na letalih Galeb-2 in Galeb-4. Gojenci se usposabljujejo za pripravo leta, vadijo na simulatorjih in v letenju, skušajo obvladati tehniko pilotiranja posamično in v skupini, čimveč skušajo pridobiti pri navigaciji v vizualnem, instrumentalnem in nočnem letenju. V zaključnem delu usposabljanja gojenci vadijo streljanje, raketiranje in bombardiranje ciljev v zraku in na zemlji. V četrtem letu študija se piloti specializirajo na nadzvočnih letalih MIG-21 za pilote-lovce, na lovsko-

bombarderskih letalih Jastreb in Orel pa za pilote lovce-bombarderje. Običajno se piloti za pilotiranje helikopterja specializirajo po končani akademiji. Ta naša priznana visokošolska in znanstvena ustanova se bistveno razlikuje od podobnih v svetu po tem, da se gojenec ves čas šola na sodobnih reaktivnih letalih, oziroma je prednost v tem, ker bo dodobra spoznal vse naprave, s katerimi so oborožene naše letalske enote.

„Če bi bil še enkrat mlad, bi se spet odločil za to delo. Pilot sem postal, ker sem se že od nekdaj zanimal za tehniko. Hotel sem postati vsaj avtomehaničar, da bi zadostil temu mojemu konjičku. Moj oče je Cerkljan in pri dedku sem preživel precej lepih trenutkov, čeprav tedaj še nisem pomislil, da bom tudi jaz kdaj v podobnem letalu, do dosežke v letenju, organizaciji letenja in usposabljanju mlajših v operativnih enotah. Veseli ga, ker leti v Cerkljah na naših letalih, kot pravi, pri „prizemni aviaciji“, saj je tu pilot prisiljen sam odločati, prestrežniško letalstvo pa je bolj vođeno.“

„V naših enotah ni lepšega doživljanja kot tedaj, ko prideš s poleta, če nalogo dobro opraviš. Takrat občutiš nekakšno sozvočje letala kot bojnega sredstva, pilota kot upravljalca in vzdrževalnega oseba — mehanikov. Med nami prevladuje zaupanje in tovarštvo. Ravno zato, ker je eden najlepših občutkov, ko se ujameš, zlijeta letalo in pilot, torej tehnika in človek, v celoto, me posebej privlačijo zahtevnejše naloge, na primer v slabem vremenu, ko je to še toliko težje doseči,“ razlaga pilot Miha Butara, postaven mož, ki ga dolenski naglas včasih le izda toliko, da lahko pozornejši sobesednik spozna, da gre za našega rojaka.

Pilot tudi v miru živi skoraj tako, kot da je vojno stanje. To pa pomeni izjemen psihofizični napor. Vsaka ura poleta terja okoli štiri ure priprav. Biti v dobri kondiciji, tudi telesni, pa zahteva od slehernega pilota stalne priprave in dokaj asketsko, zmerno življenje. Podpolkovnik Butara iz Novega mesta se poleti z družino rad odpravi na morje, kjer sta njegova konjička motonavtika in podvodni ribolov. Vsak pilot, še zlasti pa starejši, si prizadevajo, da bi ohranili vrhunsko pripravljenost in sposobnost za lepo, a težaško delo, vse do upokojitve.

PAVEL PERC

Med 60 rečevalci naše male nagradne križanke je žreb izbral VLADIMIRJA PREZLJA iz Dul pri Ortneku. Za nagrado bo prejel napet detektivski roman v dveh knjigah, „Park Gorkega“ pisatelja Martina Cruza Smitha, torej knjigo, kot nalašč za razvedrilo v teh zimskih dnevih. Nagradna igra pa teče naprej. Rešite križanko, pošljite rešitev na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA, in morda boste imeli nekaj sreče!

NAGRADNA KRIŽANKA - NAGRADNA KRIŽANKA

DL	BESEDA BEZ NAGLASA	AZIJSKA KRALJE VIRA	SL. NE- PRIVOD- NA SNOV	PRITOK VISTLE	DL	IVAN TAVČAN	DALN MESTICE	DAVA DOBRA	RADIČEK FLEMENČEK
JANEZ					POSTRE- ŠNA IZBA				
TROJTEV					BAKHOVA PALICA/ ZDRAVIL- NASTILINA				
TAPETA						KING COLE/ JOZNI GADEZ			
IND. MIT. PRINC/ AVSTRAL. MEDVED					VRSTA/ GORAVJE NA KRIMU				

DL	TESTA- STA MAZA	MEBA ZA GLAS- NOST/ LETALO		DL MESTO KONJE/ SINN/ ELEMENT					
KLAPI				RIMA/ H. IME		PARADIZ/ GEOM. TELO			
KAMNINA ZAVALE				IZMESEK VILKARNA KOLODI- NA NAZ. TOPINA			OCET	NADAV	
TO. MO. LILNICA						Z. IME/ ALFI NIPIC			
TUL				DEL VPRIDE		AFR. ONZAVA			
ČESKA PRTIBIL- NICA				OBANJE		AFR. JEZERO			

Edino, kar za gotovo pride, je smrt.

G. G. MARQUEZ

Moder je tisti, ki se čudi vsemu.

A. GIDE

Na področju literature nima sodišče kaj iskati.

O. DAVIČO

„Za pod zob bi nekaj divjega“

Zanimanje za novo „divjo“ kuhinjo — Divjačino redijo na farmah, vendar za sladokusce ostaja prava le tista iz divjine — Bolj zdravo meso

Vam še tako okusno pripravljene jedi iz teletine, govedine, svinine in perutnine ne dišijo več? Ste siti tradicionalne kuhinje in običajnih specialitet? Se vam toži po nečem novem, vam sladokusce ne daje več pravega užitka? Če je tako (o tem pa za nas v sedanjih razmerah resno dvomim), potem je čas, da se pridružite vse večjemu številu ljubiteljev „divje kuhinje“, ki v naskoku osvaja razviti zahod, medtem ko nerazviti del sveta ostaja prej ko slej sestradan. Zahodnjaki naročajo v restavracijah trenutno najbolj zanimivo stvar — divjačino. In v domačih kuhinjah ni nič drugače. Torej namesto govejega zrezka, bivolov, namesto šunke prekajeno meso nilskega konja, namesto piščančje kolbice bedro kivija.

Se svobodni prebivalec prerij in prebivalec živalskih vrst spreminja v pistanca? (Foto: MiM)

jino manj maščob in za tretjino več proteinov kot v govejem mesu ustrezne količine pa tudi energetsko je vrednost manjša za polovico džulov. Ker je v vsem divjačinskem mesu podobno manj maščob in manj džulov, pravijo prehrabni strokov-

njaki, da je divjačina najbolj zdravo meso. Kot piko na i in močan klicaj na koncu še dodajajo, da je skoraj povsem brez holesterola; kaj pomeni ta snov za današnje zdravstveno stanje človeštva, pa je več ali manj že vsem dobro znano.

Toda divjačina le ni za vsakogar, čeprav bi najbrž vsakemu prijalo zaužiti kaj po okusu novega in organizmu zdravega. Cena natančno odmerja, kdo se lahko hrani s takšno hrano, kdo pa ne. Še posebno v zadnjem času, ko je zanimanje za „divjo kuhinjo“ poraslo, so se cene divjačine, v trgovinah ali že pripravljene na pladnjih v restavracijah, visoko dvignile. Pri tem velja pravilo: čim redkejša je žival, ki jo želite uživati, tem dražje je njeno meso, ne glede na to, ali je okusnejša in za prehrano primernejša. Kačo klopotačo si tako Američan privoščiti z manj stroški kot kamelji zrezek, čeprav je — tako vsaj trdijo — mnogo okusnejša, kača namreč.

Druga plat zadeve je, kaj o „divji kuhinji“ mislijo ljudje, ki človekovo dejavnost gledajo zunaj ozkih interesov in dobička. Ekologi so prepričani, da množično podušenje nad divjačino ne more prinesiti divjemu življenju nič dobrega. Povečano povpraševanje in potrošnja pomenita lahko samo večji pritisk na divjad in na okolje. Človek lahko tako v prenesenem pomenu samega sebe pojé.

MiM (Vir: Newsweek)

„Čist“ avtobus

Nedvomno imajo električni avtobusi v javnem mestnem prometu veliko prednost pred ekološko še kako spornimi avtobusi na motor z notranjim izgorevanjem, zato ni nič slučajnega, če raziskovalci skušajo izdelati čim bolj okreten in uporaben elektrobust. Ta čas si precej obetajo od vozila, ki ga praktično preskušajo v kalifornijskem mestu Santa Barbara.

Gre za vozilo, ki ga poganja elektrika, shranjena v posebnih baterijah. Bistvena novost pa je v tem, da se baterije lahko polnijo med vožnjo. Električni tok dobivajo iz kabla, položenega pod cesto na določenih avtobusnih linijah, in to brez kontakta. Tok, ki teče po kablu, ustvarja magnetno polje, iz njega pa prevodnik pod šasijo polni 64 električnih celic.

Novo vozilo torej ni vezano na žice, kot je trolejbus. Lahko krene z linije, ker ima dovolj uskladiščene električne energije, ko pa se vrne nanjo, se izpraznjene baterije napolnijo.

Električni avtobusi na magnetnih linijah so seveda v preskušanju in zaenkrat še predragi za redno uporabo.

Prave žrtve so otroci

Zaradi epidemije genitalnega herpesa v ZDA trpijo najbolj otroci — Usodne okužbe med porodom

„Ljubzenska kuga“, kot novinarji po svetu pravijo sodobnemu zlu, genitalnemu herpesu, ki se je s svobodnejšo ljubenzno razpasel do meja epidemije, ima vse več svojih žrtev tudi med tistimi, ki niso za razširjanje te bolezni prav nič krivi.

Študija v Journal of the American Medical Association navaja, da v ZDA dokaj naglo raste število s herpesom okuženih dojenčkov in otrok. Od 2,6 primera na 100.000 prebivalcev v obdobju do 1969. leta se je statistično poprečje dvignilo na 11,9 v obdobju do 1981. leta, leta 1982 pa je število naraslo že na 17,2 primera. Kot navajajo strokovnjaki, je do infekcij novorojenček se je okužil z genitalnim herpesom matere.

Za odrasle ljudi herpes ne pomeni smrtne nevarnosti, razen v redkih primerih, temveč le zelo nadležno ponavljajočo se bolezen, ki se javlja v mehurjastih izpuščajih in nato v zasušenih krastah. Za dojenčka pa je okužba z virusom herpesa mnogo bolj usodna. Še pred nekaj leti je bila smrtnost s herpesom okuženih novorojenčkov kar 70-odstotna, z novejšimi zdravili so zdravniški smrtnost znižali na 38 odst., še vedno pa polovica preživelih dojenčkov trpi za hudimi posledicami duševnih in fizičnih invalidnosti.

Človek je od vseh stvari najbolj skrivnosten in presenetljiv. P. T. CHARDIN

Če ne verjameš v boga, verjameš v palčke in coprnice. V. OŠLAK

Človek mora biti kar se da vsestranski in celovit. B. ZUPANČIČ

Najlažji radio

60 gramov težak stereo radijski sprejemnik

Odkar je prvi prenosni mali avdio sistem osvojil srca ljubiteljev glasbe, so proizvajalci tekmovali, kdo bo izdelal lažji in manjši prenosni stereo radio ali kasnetnik. V tej tekmi je nedvomni zmagovalc — vsaj ta čas japonski gigant Matsushita, ki je začel pošiljati na tržišče prenosni stereo radijski sprejemnik, ki tehta s slušalkami vred le blizu 60 gramov. Ob izjemno majhni teži je njegova odlika tudi ta, da zavzema zelo malo prostora. Kadar ni v uporabi, se dajo slušalke zložit.

Za to drobno napravo stoji zelo močna tehnologija. Matsushita je uporabila najnovejšo tehniko tridimenzionalnega sestavljanja integriranega vezja. Tako so radijski sprejemnik za stereo tehniko dejansko spravili v slušalke, ki so že same po sebi peresno lahke in tudi lep tehnološki dosežek.

Novo tehnologijo bodo Matsushitini inženirji uporabili za izdelavo novih super lahkih stereo naprav.

Prve generacije otrok, ki so okužbo preživel, se zdaj srečujejo še z dodatnimi težavami: družba jih izloča. Iz strahu pred infekcijo, ki za šolske otroke in odrasle ni osnovan, saj pride do nje le pri tesnejših stikih, herpesnih otrok ne sprejemajo v zasebne vrtnice ameriški časopisi pišejo o primerih, ko vozniki avtobusov otrok s herpesnimi izpuščaji ne pustijo na avtobus, učitelji pa v posebnih šolah, kamor pač hodijo ti nesrečni otroci, pri pouku nosijo kirurške gumijaste rokavice. Ta družbena histerija seveda še raste, kot raste število malih nesrečnežev.

Zdravniki se trinjajo, da je najučinkovitejša rešitev preprečevanje okužbe novorojenčkov, kar pomeni, da bodo poslej v porodnišnicah še temeljiteje nadzorovali, ali je mati v aktivnem stadiju herpesa, in bodo v takem primeru izvedli porod s cesarskim rezom, nasploh pa bodo poskušali okuženost skrbneje beležiti. Sociologom, socialnim delavcem in pedagogom pa preostane dolžnost, da javnost seznanijo z resnico, da okuženi otroci, ki jih bolezen že sama dovolj tepe, niso za šolske otroke in odrasle takšna nevarnost, kot napihuje sedanja histerija.

MiM (Vir: Time)

Iz Zemljinih rojstnih dni

V Avstraliji so našli najstarejše kristale doslej

Na pogled niso drobna kristalna zrnca, ki so jih našli geologi v odmaknjenih gorah Narryer v zahodni Avstraliji, nič posebnega. Toda ti drobni kristalčki iz slojev peščenca so zbudili zanimanje vseh geologov, saj gre za 4,2 milijarde let stare kristalčke, torej najstarejšo rudnino, kar so jih kdaj odkrili na našem planetu.

Avstralski geologi domnevajo, da so kristali ostanki prvobitne Zemljine skorje. Če bodo domnevo lahko potrdili, potem se obeta prava znanstvena senzacija, saj uradna geologija pravi, da je prvobitna skorja izginila v močnem bombardiranju meteorjev v tristo milijonih let po nastanku.

Starost kristalov so izmerili s pomočjo nove metode merjenja starosti majhnih delcev snovi. Znanstveniki ugotovijo dokaj natančno starost z izračunom razmerja svinca in urana. In prav takšen izračun je pokazal, da so avstralski kristalčki stari skoraj toliko, kot je star naš rodni planet.

Najdba pomeni za geologe hkrati tudi upanje, da bodo prišli na sled še kakšnim ostankom prvobitne Zemljine skorje, ta pa je izjemno zanimiva za raziskave in za razumevanje geološke zgodovine Zemlje.

Črtice in povesti iz narodnega življenja

Janez Trdina

KMEČKI IN BERAŠKI ZAKONI

To si je treba za vselej zapomniti, da je Slovenec v besedah hud in tudi hudoben, v dejanju pa krotak in blagodušen. Dolenjec obrekuje grozno rad in strupeno ne le tuja, ampak tudi brata in prijatelja. Če ga pa vidi v zadregi, mu ne bo odrekal lahko svoje podpore; v nesreči se izkazuje zvestega in velikodušnega. In tako je v vseh rečeh. Poznam narod, ki je v svojih knjigah sladak ko med; navdušen za blagor bližnjega, pravičen celemu svetu, v svojih delih pa ljut in krut, zatiralec in morilec drugih narodov, preziralec vseh prirojenih pravic in najpravičnejših želj in trudov. Ni pa tak naš slovenski brat, naša slovenska sestra. Mehko srce bije v koščenih prsih, trda lupina krije sladko in zlahtno jedro. Le poglejmo ta na videz brezčutne, brezdušne matere, kako ravna s svojimi otročki, katerim so pravkar želele kugo in smrt, nad katere so povzdigovale najgršo žival, svoje prasce! Ali ne vidite, kako jih sladko poljubljajo, božajo, branijo muh, jim popravljajo skrbno vsak hip povoj ali srajčico, da jih ne bi tiščalo kaj, kako se jim ljubeznivo smehljajo, milijo, prikupujejo, kako varno jih prenašajo in zibljejo na rokah, da bi jim primamela preljudi spanček na nedolžna očesca? Ali niso mar to znamenja prave

materinske ljubezni? Tudi doma sem dostikrat opazoval naše dolenjske mamice, ko so pretezale zagrinjala čez okna, da se ljubčku ne blešči, izganjale iz kiše kuretino in muhe in nazadnje s trdo besedo tudi družino, da ga ne budi s kakim ropotom in pogovorom, ko so se pogovarjale z njim v tistem čudnem, ne njima dvema razumnem, najlepšem jeziku na svetu, in mu prepevale narodne in svoje pesmi od rane zore do temne noči, utihnivši le za tiste ure, ko je spanček ljubljencek v svoji mali pisani zibki.

Videl sem, kako neutrudno so stregle zdravemu — kako šele bolnemu! Popraševale so vse sosede za dober svet, za dober in obenem prijeten lek, znašale mu vse igračice in sladkarije, ki so se le mogle dobiti doma in v obližju, naročevale zanje celo v mestnih prodajalnicah in so ga pritiskale na užaljeno srce, mu popevale v polglasu svoje najnežnejše popevke in se zaporedoma, gledaje mu v blede ličice, smehljale in plakale. In Kriste pomagaj! — če jim je ugrabila nemila smrt zlatega angelčaka! Dostikrat so jim ga morali iztrgati s silo iz rok, cel dan in celo noč so božale in poljubovale mrtvega in se jokale in ihtele dan za dnem, včasih po več tednov, dokler vir solza ni usahnil. In zato ker sem videl s svojimi očmi stokrat ta in druga taka znamenja najiskrenejše materine ljubezni, pravim in kličem še enkrat: Kdor sodi slovenski narod, naj ga sodi po delih, ne po besedah.

Važna in potrebna pa se mi zdi še tale opomba. V drugi knjigi Vukove zbirke srbskih narodnih pesmi se bere na strani 316: „po grehu stara roditelja“ in Vuk je dodal opazko: „Po grehu roditelj“ pomeni pravega očeta. Tu se pokazuje znak narodnega mišljenja, da

je greh tudi ženiti se. Slišal sem očeta nekega velikega gospoda govoriti o sinu: „On je moj po grehu sin, ali ga moram zdaj poslušati.“ — Hrvat pravijo dostikrat, če pokažejo komu ženo: Ne zamerite, to je moja žena, kakor da se je sramujejo. Ali ta čudna beseda ne izvira iz zaničevanja do nje, marveč jih je pred ljudmi le nekako sram spolnih razmer, v katerih žive s hišno tovarišico. Kdor pazi dobro, bo našel tako misel tudi v našem slovenskem narodu. Oženjeni ljudje še n. pr. v cerkev ne gredo radi skupaj, ampak možje posebej, žene posebej. Zlasti mlade ženske kažejo večidel grozno nerade svojega otroka drugim in še starejše, ki so poštené in pametne, se ne ponašajo z otroki pred ljudmi, marveč jih skrivajo in grajajo, kakor da se sramujejo svojih zakonskih dolžnosti in njihovih nasledkov. Zgubo devištva ima naš narod za največjo nesrečo, za neizbrisljivo madež tudi v postavnem zakonu. Slovenec dobro ve in trdi, če ga vpraša n. pr. kak duhoven, da je zakon svet stan, da je sedmi zakrament, ki ga je postavil sam Bog in zveličar. Tako govori jezik, v srcu pa ga ne smatra nikoli za kako višjo stopnjo popolnosti ali za kako zasluženo in božjo milost, marveč za žalostno potrebo in človeško slabost, za ponižanje in veliko skrivno sramoto. Njegov vzor zemeljske in nebeske čednosti je in ostane le devištvo, brez katerega si ne more misliti ne prave svetosti ne polnega ugodništva božjega.

Čas je, da se vrnemo nazaj v tovarišijo. Od nečednih marnjev so me bolela že ušesa, zato hočem ta pogovor končati in rečem ženam: „Če so vam otroci tako nadležni, po kaj pa ste se omožile in bi se možile v drugič, ko bi vam možje pomrli. Brez „dedcev“ le ne morete živeti.“

POTA IN STRANPOTA

dežurni poročajo

MANJKA ŠEST KOKOŠIJK KLJUNOV — Neznani storilec je v noči na 19. februar odtrgal obešanko iz kokošnjaka Justine Pust iz Gornjega Globodola in odnesel šest že lepo rejnih kokodajsk. Pustova je oškodovana na 5 tisočakov.

POLEG KOKOŠI IZGINILI ŠE ZAJCI — Isto noč je vlomilec obiskal še domačijo Jožeta Smerca v Globodolu. Iz nezaklenjenega kokošnjaka je izginilo kar osem kokoši, iz sosednjega zajčnika pa pet prijaznih kozuharjev. Smercetova je oškodovana za najmanj 12 tisočakov. Za storilcem ta čas še vneto poizvedujejo.

OB MOTORNO ŽAGO IN BRUSILKO — Franc Retelj je prejšnji teden miličnikom prijavil tatvino motorne žage in električne brusilke. Orodje je imel spravljeno na materinem domu, ko pa ga je hotel vzeti, je presenečen ugotovil, da ga je prehitel tat. Retelj je oškodovan za preko 70 tisočakov. Za storilcem še poizvedujejo.

TELEVIZOR SE JE PREGREL

DOLENJSKE TOPLICE — Prejšnji teden je nastal požar v hiši Jožeta Medica v Verdunu pri Dolenjskih Toplicah. Tistega dne, 15. februarja dopoldne, je odšel Medic z otrokoma k zdravniku, že pred tem pa je eden od otrok vključil nad 15 let stari televizor. Zaradi pregretja je najprej pričela tleti lesena obloga televizorja, nato pa še na steno pritrjena omara. Požar se je hitro razširil po stanovanju, vendar so na srečo sosedje še pravočasno posredovali in ogenj pogasili. Škode je bilo za 300 tisoč dinarjev.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Z novomeškimi miličniki je imel prejšnji teden opravka 54-letni Senterječan Anton Hecl. Možakar je na majavih nogah nespretno kolovratil po delikatesi KZ Krke, pri tem razbijal inventar, za nameček pa še vplil in se nedostojno vedel. Bo pri sodniku za prekrške bolj pobleven?

● Minulodni je neznanec vlomil v VVZ na Ljubljanski cesti v Novem mestu. Sodeč po tem, da se je veliko zadrževal v igralnih prostorih, bi sklepali, da je šlo za predšolskega vlomilca. Toda dejstvo, da niso izginile igračke, pač pa štirje otroški hranilniki z dvema tisočakama, kaže, da bo treba storilca iskati med starejšimi občani.

● Za neverjeten podvig se odločil 45-letni Črnomaljščan Ivan Jakovljevič. Po popivanju se je prostovoljno oglašil na tamkajšnjem sodišču v sobi št. 15 in tam sodnici nazorno prikazal vse posledice prekomernega pitja. Kričanje, razgrajanje in vznemirjanje je na sodišče priklicalo tudi miličnike, ki so za vročekrvneža nemudoma poskrbeli. Jakovljevič si sedaj lahko le želi, da mu za ta primer ne bo sodila sodnica, na katero je kričal.

KRONIKA NESREČ

PREHITRA IN NEPAZLJIVA VOZNIJA — Prijedorčan Esad Pidić se je 15. februarja peljal s tovornjakom iz Zagreba proti Ljubljani. Na ravnem in preglednem delu ceste pri Skopcih je dohitel drug tovornjak s priklopnikom, ki ga je vozil Jože Šilc iz Ribnice na Dol. Zaradi neprimerne hitrosti in nepazljivosti je Pidić tresel v Šilcove tovornjak, pri čemer je nastalo kar za 510.000 din materialne škode.

ZANESLO GA JE V LEVO — Grški državljani Apostolos Gonikis se je 17. februarja zjutraj peljal z osebnim avtom proti Ljubljani, nekje pri vasi Podgračeno pa ga je na zasneženem vozišču pričelo zanašati. Prav takrat, ko je bil z vozilom na levi strani,

V bifeju ob denarnico

Anton Venetu ukradli ročno torbico z gotovino in letalsko karto — Jože Jerman imel več sreče

NOVO MESTO — Za Antona Veneta z Bučke pri Sevnici in Novomeščana Jožeta Jermana je bil minul teden zares črn. Medtem ko so Venetu ukradli ročno torbico, v kateri je imel kar 110.000 din gotovine, je imel Jerman vsaj to srečo, da so njegov ukradeni denar našli miličniki in mu ga vrnil.

Poglejmo najprej Venetovo zgodbo. Možakar je 17. februarja okoli 14. ure v Ljubljanski banki dvignil 27.000 din in 2.900 USA dolarjev. Devize je na srečo spravil v žep, dinarje pa v ročno torbico, kjer je imel še 50 tisočakov in letalsko karto za Libijo. Usodno za Veneta je bilo popoldansko popivanje po novomeških lokalih, še posebej tisto med 19. uro in 19.30 v bifeju na novomeški avtobusni postaji. Iz točilnega pulta mu je namreč izginila ročna torbica, z njo pa denar in letalska vozovnica.

Omenili smo že, da je imel več sreče Jože Jerman. Temu je namreč iz pisalne mize v baraki v

Ulici Slavka Gruma izginilo 28 tisočakov. Miličniki so tatvino osumili brata Jožeta in Franca K. iz Brezovice pri Šmarjeti. Enemu od njiju je namreč dal Jerman ključke barake, da jo čuvata, vendar sta to izkoristila in 18. februarja popoldne vlomila v pisalno mizo in iz nje pobrala denar. Na srečo sta ga ob srečanju z miličniki še imela pri sebi, tako da so ti gotovino že vrnil lastniku.

OBVEZNA KRESNIČKA

V ponedeljek, 20. februarja, je pričelo veljati določilo 49. člena republiškega zakona o varnosti cestnega prometa, ki določa, da morajo vsi pešci ponoči, oziroma ob vsaki zmanjšani vidljivosti na cestah izven naselja nositi ustrezno svetlobno odsevno telo — KRESNIČKO. „Osvetljeni“ pešec bo bolj varen, saj ga bo voznik motornega vozila pravočasno opazil in ustrezno ukrepal.

Na tržišču so se pojavili obesi različnih proizvajalcev, ki pa ne ustrezajo predpisom. Edina ustreza kresnička prihaja iz Saturnusa z oznako JUS M. N. 9.525. Ker je brez vrisanih likov, je primerna tudi za odrasle. Na prodaj je pri Sloveniji avtu, Trgoavtu in Agrotehniko po vsej Sloveniji in v Saturnusovi prodajalni v Ljubljani.

V začetnem obdobju bodo miličniki pešce samo opozarjali, kasneje pa tudi kaznovali.

Z NOŽEM NAD GOSTILNICHARJA

MALI KAMEN — 16. februarja okoli 21. ure je prišlo v gostilni Mimi Mozole na Malem Kamnu do prepira in kasneje pretepa, ki se je končal s hudimi poškodbami 22-letnega sina gostilničarke, Vilija Kozoleta. Slednji se je namreč tega večera sprl z gostom, 26-letnim Jozom Barukčićem iz okolice Doboja, in ga celo udaril. Ta je zato odšel v samski dom po nož, se vrnil do gostilne in tam po vnočnem prepiru Kozoleta večkrat zabodel v trebuh. Zaradi hudih poškodb so Kozoleta nemudoma prepeljali v brežiško bolnišnico, od tam pa v Zagreb, kjer je njegovo življenje v času, ko to poročamo, še zmeraj v nevarnosti. Omenimo še, da sta bila laže poškodovana tudi dva, ki sta hotela pretep preprečiti.

ELEKTRIČNA URA KRIVA POŽARA

SREBRNICE — 14. februarja okoli druge ure je prišlo v hiši Jožeta Kiklja iz Srebrnice 9 do požara, ki ga je, kot je ugotovila preiskava, povzročil kratek stik na električni uri. Ogenj se je najprej pojavil v dnevni sobi in uničil sedežno agrnirno, mizo, oblačila, barvni televizor, da ne naštevamo vsega, skupne škode pa je kar za 800.000 din. Pri gašenju požara so najprej pomagali sosedje, nato pa še gasilci.

Padel v 23 metrov globok prepad

Smrtna nesreča v kamnolomu Vrhpeč pri Trebnjem

VRHPEČ — Minulo sredo okoli 14. ure je prišlo v kamnolomu Vrhpeč pri Trebnjem do hude delovne nezgode, v kateri se je smrtno ponesrečil 49-letni domačin Adelbert Brezak.

Omenjeni kamnolom uporablja novomeška ŽTO, delavci zagrebškega geodetskega zavoda pa so tiste dni vrtali luknje za miniranje. Med delavci sta bila tudi Ivan Koretič in Adelbert Brezak, vrtanje pa sta opravljala na poledelem in zasneženem terenu. Prav to je bilo vzrok, da je Brezaku med vrtanjem spodrsnilo in je po sedmih metrih drsenja padel čez rob stene kamnoloma 23 metrov globoko. Padeč in dobljene poškodbe so bile tako hude, da jim je Brezak podlegel na mestu nesreče. Delovišče ni bilo primerno zavarovano in bo zategadelj zoper odgovorne podana kazenska prijava.

Trikrat premagal Franka

Novomeščan Robert Peric premagal olimpijca

NOVO MESTO — Robert Peric, 22-letni študent strojne fakultete v Novem mestu, se v dneih, ko Jugoslavlani slavimo prvo in edino olimpijski medaljo Jureta Franka, lahko pohvali, da je edini Dolenjec, ki je v veleslalomu kar trikrat premagal tega smučarskega asa. Prvič se je to zgodilo pred enajstimi leti v Mežici, ko sta se kot cicibana pomerila za naslov republiškega prvaka. Novomeščan je bil med vsemi najhitrejši, Jure Franko pa je zasedel šele tretje mesto. „To je bil moj največji uspeh. Oba sva bila po tem uspehu uvrščena v državno reprezentanco med mlajšimi pionirji. Ker Dolenjec zaradi nesmučarskih tradicij in pomanjkanja snega niso jemali resno, me na treninge državne vrste niti niso poklicali. Tako sem se potem kalil sam med svojimi Rogovci“, pove in pokaže izrezke iz časopisov, kjer med drugim tudi jasno piše o medsebojnih obračunih takrat najboljših slovenskih cicibanov. Jure Franko se je kar na treh tekmah uvrstil za tedaj najboljšim Dolenjcem.

Robi, pod tem imenom ga poznajo mnogi sovrstniki iz Novega mesta, izhaja iz ene redkih dolenjskih družin smučarskih navdušencev. Posebno oče Andrej — Neno

ima še največ zaslug, da je bil mladi Robi skoraj prej na smučeh kot na nogah. Sin je kmalu postal hitrejši od očeta, zato je na trenersko mesto stopil vadiatelj smučanja Slavko Medle, ki je v najboljših časih popeljal pionirsko vrsto celo v slovenski vrh. „Takrat z vadbo ni bilo težav. Naložili smo se v kombi skupaj s koli in se odpeljali na smučišča Gorenjske, pa tudi v Avstrijo smo šli. Danes to ni mogoče,“ razmišlja o vzrokih, da z Dolenjske ni več vrhunskih smučarskih imen v republiškem vrhu, „zato se vsi sposobni smučarji zadovoljijo z medaljami z manjših tekem, ki jih prirejajo razni smučarski klubi“, konča Robi, ki je danes pri domačem smučarskem društvu Rog vadiatelj in sodnik. Med člani po dolenjskih klubih skorajda nima enakovrednega nasprotnika. V boju za zlato se največkrat poteguje skupaj s klubskim tekmovalcem Alešem Wachterjem in Senterječanom Božom Tratarjem. Odkar tekmuje, se mu je v domači vitrini nabralo za manjši koš medalj, pokalov, priznanj in diplom. V zadnjem času je zmagal kar dve nedelji zapored. Zlato medalji in pokal je prinesel iz Gabrja in z Javorovice. Na lanskem jugoslovanskem tekmovalstvu za nagrado IMV—Re-

ROBERT PERIC med člani dolenjskih smučarskih klubov skorajda nima enakovrednega nasprotnika.

nault na Soriški planini je bil kot finalist treh tekmovalnih izrebran in je za nagrado prejel novo „katro“.

Na koncu zaželimo, da bi novi smučarski centri po Dolenjski, ki rastejo v Gačah, na Gorjancih in Šekje, pomagali, da dolenjski Robiji ne bi več pozabljeni ostajali doma, ampak bi se enakovredno kosali s tekmovalci iz drugih smučarskih središč.

J. PAVLIN

Visok poraz oslavljenih

V zahodni skupini 2. ZKL je Borovo premagalo Novoles 104 : 64 (46 : 28) — Novolesovci brez štirih stalnih

NOVO MESTO — Na sobotno tekmo z Borovim so se novomeški košarkarji odpravili oslavljeni, brez štirih stalnih igralcev (od teh so kar trije običajno nepogrešljivi v prvi peterki), zato so bili kajpak brez upa na kolikor toliko sprejemljiv poraz, o zmagi z nasprotniki, ki se potegujejo za vrh lestvice, pa pri novolesovcih nihče ne razmišlja.

V Borovu so novolesovci že od vsega začetka igre povsem prepustili nasprotniku, ki si je v kratkem času priigrjal dokajšnjo prednost. Tokrat

novomeški košarkarji niso bili niti enkrat v položaju, ki bi obetala, da bi z zbranejšo igro lahko izravnali razliko. Zato so si prizadevali, da bi doživeli čim blažji poraz, to pa jim je le delno uspelo. Uspešnejšega upiranja neprimerno višjim in bolj izkušenim košarkarjem je bilo konec, ko sta morala šest minut pred koncem tekme Golobič in Pintar zaradi petih osebnih napak zapustiti igrišče. Četudi so za nasprotnika tedaj zaigrali mlajši igralci, se novolesovci niso mogli izogniti visokemu porazu.

Za Novoles, ki je še naprej na repu lestvice, v soboto pa bo igral v novomeški dvorani pod Marofom z moštvom Alkarja, so v Borovu igrali Beg 11, A. Cerkovnik, Bratož, Golobič 14, Primc, Kek 8, Grdič, Senčar 15, Pintar 12.

D. R.

Jasnič najhitrejši

263 smučarjev na spominski tekmi na Javorovici

JAVOROVICA — Tradicionalnega veleslaloma v spomin IV. bataljona Cankarjeve brigade, ki je bil minulo nedeljo na smučišču Javorovica, se je udeležilo 263 tekmovalcev iz domala vseh dolenjskih smučarskih klubov. Prehodni pokal je osvojila ekipa Roga, v imenu odbora Cankarjeve brigade pa ji ga je izročil general Lojze Hren. Na dobro pripravljenih progah (1200 m in 600 m), za katere so poskrbeli člani Smučarskega kluba Senterjerne, so diplomje prejeli:

cicibani: 1. Matej Rešetič (Senterjerne), 2. Mitja Rus (Metlika), 3. Andrej Lavrič (Rog); **cicibanke:** 1. Anuška More (Rog), 2. Tina Furlan (Rog), 3. Martina Hribar (Trimo); **mlajši pionirji:** 1. Pavel Žunič (Rog), 2. Alen Turk (Senterjerne), 3. Boris Petkovič (TVD Partizan Straža); **mlajše pionirke:** 1. Špela Kusič (Rog), 2. Mateja Kos (Rog), 3. Nataša Tratar (Senterjerne); **starejši pionirji:** 1. Rok Račević (Rog), 2. Aleš Grmovšek (Trimo), 3. Sandi Bajzer (Gabrje); **starejši pionirke:** 1. Janja Jakša (Metlika), 2. Marina Kuhelj (Senterjerne), 3. Nataša Bunc (Trebnje); **mladinice:** Marko Jasnič (Rog), 2. Matko Rešetič (Senterjerne), 3. Miha Pavlič (Rog); **mladinke:** 1. Mateja Žugič (Podbočje), 2. Mateja Jakša (Metlika), 3. Mateja Popovič (Rog); **člani:** 1. Robert Peric (Rog), 2. Bojan Sajc (Rog), 3. Matjaž Aš (Straža); **članke:** 1. Mira Retelj (Gabrje), 2. Silva Zagore (Senterjerne), 3. Polona Furlan (Rog); **veterani:** 1. Drago Rebernik (Pionir), 2. Edvard Glavan (Gabrje), 3. Tine Bajuk (Metlika); **veteranke:** 1. Marija Grubar, 2. Tončka Grubar (Senterjerne), 3. Katja Boršan (Pionir); **ekipno:** 1. Rog, 2. Senterjerne, 3. Trimo, 4. Gabrje itd. Najstarejši udeleženec tekme je bil 67-letni „cankarjevec“ ing. Janez Jerman, najhitrejši na progah pa mladinec Marko Jasnič.

J. P.

PROSVETA PRED VSEMI

KRŠKO — Končala se je tri mesece trajajoča občinska Trim liga v košarkarstvu. Pomerilo se je trinajst ekip. V finalu je ekipa Prosvete premagala ekipo Narpelj iz Krškega in osvojila prehodni pokal. Vrstni red ekip: 1. Prosveta, 2. Narpelj, 3. Malo Mraševo, 4. Togrel, itd.

J. P.

PRIDITE H KARATEJU

TREBNJE — Vsak, ki ga zanima karate, se lahko do srede marca prijavi v tečaj te borilne veščine, ki ga bosta na trebanjski osnovni šoli vodila Jože Kastelic in Milan Kovačič. Vpišete se lahko vsak torek in četrtek med 17. in 19. uro.

OBČNI ZBOR PD BOHOR

Planinci krške občine, združeni v planinskem društvu Bohor Senovo, bodo podali obračun dveletnega poslovanja na običnem zboru, ki bo v petek, 24. februarja, ob 16.30 v kino dvorani Doma XIV. div. na Senovem. Poleg običajnega dnevnega reda bo na programu planinsko predavanje z diapozitivi, moški pevski zbor DKD Svoboda iz Brestanice pa bo zbranim planincem zapel nekaj pesmi.

Iz Poreča brez medalje

Dve četrti mesti novomeških kolesarjev na državnem prvenstvu v ciklokrosu v Poreču

POREČ — Po uspešnem nastopu na republiškem prvenstvu v ciklokrosu pred dnevi v Novem mestu je novomeška ekipa, močnejša za Sandija Papeža, konec minulega tedna odpotovala na merjenje moči najboljših jugoslovanskih kolesarjev v ciklokrosu. Poreč je bil namreč v nedeljo prireditelj državnega prvenstva, ki pa novomeškemu zastopstvu ni prineslo pričakovanih rezultatov.

Že pred startom sta namreč zbolela dva kandidata za medalje, Peter Štangelj med mlajšimi mladinci in Srečko Glivar v konkurenci starejših mladincev. Medtem ko slednji sploh ni nastopil, je Štangelj vendarle startal in pristal nekje na sredi lestvice. Mlajši mladinci, startalo jih je kar 60, so nastopili na 5 kilometrov dolgi progah, presenetila pa sta dva mlada Novomeščana, Šmajdek in Ravbar, ki sta zasedla 13., oziroma 14. mesto. Tudi

Šport

Odprtost je porok za uspehe

Športno društvo Butoraj ima toliko članov kot krajevna skupnost prebivalcev

BUTORAJ — Butoraju, eni najmanjših krajevnih skupnosti v Črnomaljski občini, kjer živi v 55 gospodinjstvih nekoliko več kot 200 prebivalcev, je uspelo razviti eno najmočnejših športnih društev. Skrivnost tega uspeha je v odprtosti društva, ki se ne brani ne cicibanov ne najstarejših občanov, a ne le iz svoje krajevne skupnosti, ampak tudi iz mnogih ostalih.

Sicer pa butorajsko športno društvo v občini ne slovi le po številnih članih — kar 200 jih šteje, temveč tudi po izredni delavnosti. To so potrdili tudi na nedavni redni letni skupščini, ko so pregledali preteklo delo in sklenili, da se bodo v letošnjem letu, ko praznuje društvo peto obletnico delovanja, še posebno izkazali. Njihova letošnja glavna naloga je, da končajo športni objekt, ki so ga začeli graditi pred dve letoma. Poleg tega bodo, tako kot že leta doslej, pripravili športno srečanje, ki pa bo — tako zatrjujejo — še bolj množično. Ekipa iz vse Bele krajine, novomeškega in kočevskega območja ter Hrvaške se bodo pomerile v malem nogometu, strelstvu, vlečenju vrvi in metu bombe. Vse te in namiznoteniško sekcijo imajo tudi v Butoraju.

Kljub uspehom pa Butorajčani niso mogli mimo težav: prvi problem so sredstva, ki jih morajo v glavnem zbrati s svojim delom ali izbrskati iz lastnih žepov, drugi problem pa je strokovni kader, saj jim primanjkuje organizatorjev športne rekreacije.

B. M.

Iz Poreča brez medalje

med starejšimi mladinci so bila ob odsotnosti Glivarja dosežena mesta povsem realna. Vedeti je treba tudi, da so Novomeščani startali zadnji v vrsti, kar je seveda njihovo nalogo še bolj otežilo. Prosti so bili zaman. Pa vendarle je Božič s 4. mestom za las izgubil medaljo, Lavrič je bil 6., Udovč 9. in Darko Papež 17.

Največ zanimanja je seveda veljalo tekmi članov. Kot je bilo pričakovati, je zmagal ta čas nesprotno najboljši jugoslovanski kolesar Bojan Ropret, medtem ko je Sandi Papež zaostal za Cudermanom in Buličem ter pristal na nevhvaležnem 4. mestu. Od ostalih Novomeščanov je bil Smole 9., ostali pa so se uvrstili okoli 20. mesta.

Ze 8. marca pa čaka najboljšje jugoslovanske kolesarje v Poreču prva „normalna“ tekma, ki bo zagotovo dala bolj objektivno podobo o razmerju moči v jugoslovanskem kolesarstvu.

F. BERGER

PO ČEM SO KOLAJNE IN USPEHI?

SARAJEVO — Štirinajste zimske olimpijske igre, dosednji največji športni dogodek v Jugoslaviji, so za nami. Trinajst dni športnih uspehov in razočaranj je bilo temeljito predstavljenih preko televizije in pisanja, toda Sarajevo je ponudilo še veliko več. Predvsem veliko raznorodnih zgodbic, ki so se spletle ob uspehih in neuspehih tekmovalcev in ekip, namigovanj in ugibanj, ki pa so se v veliki večini izkazala kot točna in resnična.

Da ni cena za olimpijsko medaljo nikoli previsoka, kaže tudi ta primer. Ne le da so imeli Švicarji za prvo mesto v moškem smuku obljubljenih kar 60 tisoč frankov, da je Figinijeva za olimpijsko zlato prejela 42 tisoč frankov, pač pa v boju za medalje vselej ne sodelujejo le tekmovalci. Lepo potrjuje temu smo našli v odpovedanem ženskem smuku. Zakaj je Američan Hank Tauber prekinil tekmo, potem ko so bile tri smučarke že v cilju? Res zaradi slabe vidljivosti in lukenj na progi? Mnogi so tiste dni v Sarajevu govorili nasprotno. Kanadčanka Sorensonova je vozila z vezmi Marker, te pa so se nekako sredi proge, kot smo lahko sami videli, odprle. Sorensonova je bila med kandidati za medalje, Američani pa, ki so pred leti kupili zahodno-nemški Marker, si tako klavrnega in neslavnega konca vendar niso smeli privoščiti.

Kako se je veliko tega v Sarajevu vrtelo okoli denarja, kaže tudi tole. V glavnem mestu Bosne in Hercegovine je namreč kar vrvelo raznih managerjev, ki so iskali podpise na profesionalne pogodbe. Najbolj na udaru so bili kanadski hokejisti, ki so obmala vsi po vrsti v Sarajevu že podpisali te pogodbe, največje zanimanje pa je veljalo sovjetskemu vratarju Vladislavu Tretjaku. Ponužali so mu najvišjo vsoto, ki jo je sploh kdaj prejel kakšen športnik: kar sto milijonov dinarjev. Jasno, da iz kupčije ni bilo nič.

Veliko smeha je v olimpijskem naselju povzročila novica, zapisana na uradnem zapisniku tekmovalne komisije „fis“ za moški smuk. Njeni člani so se namreč odločili, da vseh starih števil v moškem smuku ne bodo žrebali. Razlog je bil sicer zelo opravičljiv in tudi umesten. Nekje po startni številki 60 se je pojavila bojazen, da bo žreb postavil za smučarjem s povsem začetniškim znanjem, kakršnih v Sarajevu ni manjkalo, kakšnega kvalitetnejšega smukača. Kaj lahko bi se namreč v takšnem primeru zgodilo, da bi na progi prišlo do prehitavanja, kar sicer v začetkih smukaške discipline ni bilo nič nenavadnega, danes bi pa to bila prav gotovo svojevrstna senzacija. Kako prav so imeli organizatorji, da so smučarje razvrstili glede na pokazano znanje na treningih, se je pokazalo na tekmi: mnogi so celo progo prevozili s pluzenjem.

Po nedeljski slalomski tekmi se je moral direktor naše ekipe Tone Vogrinec pošteno ugrizniti v jezik. Kak teden poprej je na

MOJMILO SE PRAZNI — Olimpijska vas Mojmiilo je ta čas verjetno že prazna, v spomin na nekdanjo vsakodnevno gnečo ostajajo le še posnetki.

Nagrajenci minulega tedna

Knjižne nagrade so dobili naslednji novi naročniki Dolenjskega lista: Tončka Črnič, Beden, Marinka Kasunič, Črnomelj, Slavko Ramuta, Črnomelj, Alojz Gorše, Dol. Toplice, Slavko Senica, Dol. Toplice, Matjaž Glavan, Dvor, Jože Lavrič, Dvor, Zvone Pire, Sadija vas, Marija Mavretič, Boldraž, Franc Berkopec, Novo mesto, Stane Burgar, Novo mesto, Janez Majzel, Novo mesto, Marija Fiolč, Straža, Anica Golob, Pra-proče, Franc Plantan, Vavta vas, Dragica Gros, Uršna sela, Alojz Grm, Žužemberk, Kristina Koželj, Žužemberk, Janez Kužnik, Žu-

tiskovni konferenci zbranim novinarjem razložil, kako da ne razume, da lahko ameriška dvojčka Mahre tako „gnijeta“ brez treningov v olimpijskem naselju, se samo hranita in zabavata, medtem ko jugoslovanska vrsta zavzeto trenira v Kranjski gori.

Zagotovo je slalomski neuspeh najteže doživljal prav Bojan Križaj. Vse pa se je začelo že po torku, ko je v veleslalomu osvojil šele 9. mesto. Križaj je namreč hotel že v veleslalomu iztržiti kar največ. Ko smo se tisto jutro po ogledu proge pogovarjali z njim, je prešerno zatrdil, da bo, če bo šlo vse po sreči, gotovo primumal medaljo. Veselje v našem taboru po tekmi je veljalo Frankovemu srebru, Križaj pa je tačas doživljal verjetno najtežje trenutke svoje bogate smučarske kariere. Nič manj mu ni bilo lahko vse do nedelje, saj so vsi, od novinarjev do številnih gledalcev, zahtevali le eno: našo himno ob podelitvi medalj.

Koliko damo pri nas na razvoj hokeja, od katerega smo prav v Sarajevu pričakovali čudežev, kaže tale izjava Stefana Semeta, trenerja naše izbrane vrste:

„Mislim, da smo se od hokejskega turnirja poslovili častno in tako demantirali vse zlonamerne napovedi, tudi iz ust nekaterih najodgovornejših v telesnokulturnih organizacijah, ki so nas spremljale. Odkril bom le eno resnico. Verjamete ali ne, naši fantje imajo le 50 din dnevnice, s katero si na pripravah še časopisov ne morejo kupiti.“

Čeprav Andreja Leskovšek v prvem teku ženskega slaloma ni dosegla kdove kakšnega časa, pa je vendarle brez napake primumala do cilja. Položaj je skušala popraviti v drugem teku, ki ga je prav tako odpeljala brez napake, vendar je bila na koncu diskvalificirana. Zakaj? Sama je nesrečo takole razložila: „Ko sem pripeljala skozi cilj, sem si smuč čisto pravilno snela v prostoru, ki ga omejuje rdeča črta. Toda naenkrat je pridvela velika gruča ljudi, med njimi je bila tudi zmagovalka Magonijeva, ki jo je snemala televizija. S smučmi v rokah so me potisnili za rdečo črto, to pa je opazil tudi sodnik na cilju in me takoj diskvalificiral.“

In ko smo že pri Leskovškovi, naj omenimo še, da je Andreja krepko ugnala letošnjo olim-

pijsko zmagovalko Magonijeva na svetovnem mladinskem prvenstvu v Auronu.

Janez Zibler, še v Lake Placidu eden naših tekmovalnih adutov, je danes trener grških smučarjev. Grki so najprej zaprosili za pomoč našega Toneta Vogrinca, ki jim je tudi organiziral začetno delo, za trenerja pa postavil prav Ziblerja. O možnostih napredovanja smučanja v tej državi je Zibler dejal tole:

„S Tonetom jim lahko le malo pomagava. Grki potrebujejo trenerje, predvsem pa več denarja. Po nekaj letih bi lahko najboljši Grk dobil kakšnih 80 „fis“ točk, takšnih smučarjev pa je danes pri nas vsaj 50. Nato bo trajalo še najmanj 150 let, da bo kateri grški smučar zmagal na tekmi za svetovni pokal.“

Zbral in prisluhnil: BOJAN BUDJA

NA „DELOVNEM“ MESTU — Takole je Jože Turk vsak dan med 20. januarjem in 20. februarjem stregel z najrazličnejšimi podatki iz informativnega pulta v olimpijski vasi Mojmiilo.

Za nekatere so igre trajale mesec dni

Od 20. januarja do 20. februarja je bil Jože Turk v službi OI

SARAJEVO — Veliko je bilo znanih in manj znanih dolenskih obrazov v času olimpijade na sarajevskih ulicah, zagotovo pa je Jože Turk med tistimi, ki so dogajanje na zimskih olimpijskih igrah spoznali do najmanjših podrobnosti. Od 20. januarja do 20. februarja je bil Turk, sicer zaposlen v novomeški IMV, nepogrešljiv člen dobro utečene in organizirane informativne službe v olimpijskem naselju Mojmiilo.

„Do tega dela sem prišel prek zveze smučarskih vadiateljev, kate-re član sem, vendar je treba reči, da smo imeli to srečo le trije iz Jugoslavije. In kaj sem delal? Moja naloga je bila tekmovalcem ali vodjem ekip postreči s kakršnokoli informacijami o kakršnemkoli času. Lahko se pohvalim, da sem bil med prvimi obveščen o vseh dogajanjih na olimpijskih igrah, v roke sem dobil vse zapisknike, rezultate, pritožbe itd. Po svojih močeh smo skušali ustreči ekipam v njihovih željah, nadalje razporejati urnik vadbe v športni dvorani, deliti in prodajati vstopnice in še bi lahko našteval. Moja naloga je bila tudi, da smo vsakodnevno v olimpijskem naselju zbrali dobitnike medalj in jih potem odpeljali na svečano razglasitev pred Skenderijo. Moram reči, da to sploh ni bilo lahko. Medtem ko so bili sovjetski in vzhodnonemški tekmovalci izredno disciplinirani in z njimi ni bilo problemov, smo morali večino ostalih, predvsem zahodnih športnikov, iskati po mestu in nemalokrat se je zgodilo, da smo jih na razglasitev pripeljali šele zadnji hip. Tudi naš Franko pri tem ni bil izjema.“

B. B.

Jože Bobnar, Straža, Jože Kulo-vec, Uršna sela, Matjaž Ostrover-šnik, V. P., Alojz Gregl, Bizeljsko, Matija Redenšek, Boštanj, Roman Martini, Brežice, Anica Teušek, Brežice, Franc Munič, Rajec, Boris Štefanič, Obrežje, Alojz Kovač, Krmelj, Marta Culk, Mokronog, Andreja Abram, Sevnica, Jožica Šribar, Hudo brezje, Marija Besal, Obrh, Janez Boljka, Velika Loka, Stojan Pešec, V. P., Marija Kolenc, Brežice, Jože Radej, Krško, Janez Bajc, ml. Raka, Nande Omerzel, Senovo, Andreja Udvarc, Bela cerkev, Bernarda Osmanovič, Novo mesto, Emil Pestner, Novo mesto, Jože Maceodoni, Šmarješka vas, Slavka Jeriček, Podgrad, Barbarka Težak, Suhor, Marta Kastelic, Žužemberk, Franc Prah, Kladije, Franc Kuplenik, Brusnice, Alojz

novost v Ljubljanski banki — novost v Ljubljanski banki

Hranilno pismo

ljubljanska banka

Dokument, ki ima že danes svojo jutrišnjo vrednost

Ob praznovanju 40-letnice 1. zasedanja SNOS in prazniku občine Črnomelj čestitamo občanom in se priporočamo z našimi ustaljenimi storitvami.

Vabimo vas, da se oglasite v eni izmed naših enot, kjer boste dobili podrobnejša pojasnila o možnosti nakupa hranilnega pisma Ljubljanske banke.

ljubljanska banka
Temeljna dolenska banka

KRKA „Krka“, tovarna zdravil, n. sol. Novo mesto

objavlja prosta dela in naloge

- v delovni skupnosti skupnih služb:
a) višjega zunanjetrgovinskega referenta v odseku za izolacijska vlakna
 v TOZD Zdravilišča — PE Dolenjske Toplice
b) glavnega blagajnika kontrolorja
c) medicinske sestre v zdravstveni službi (nadomeščanje delavke v času porodniškega dopusta)
d) dveh redarjev — reševalcev na športnem bazenu (zaposlitev je sezonskega značaja, predvidoma od maja do septembra)
- Za opravljanje del je potrebna:
- pod a):
 — končana I. stopnja ekonomije ali končana srednja šola ekonomske ali družboslovne smeri
 — izpolnjeni pogoji za delo v zunanji trgovini
 — aktivno znanje nemškega jezika in
 — 3 oz. 5 let delovnih izkušenj z zunanjetrgovinskega področja
- pod b):
 — končana ekonomska srednja šola in
 — 2 leti delovnih izkušenj
- pod c):
 — končana srednja šola zdravstvene stroke (smer za medicinske sestre) in
 — 1 leto delovnih izkušenj
- pod d):
 — III. stopnja strokovne izobrazbe zdravstvene smeri (bolničar)
 — 3 mesece delovnih izkušenj.
- Vse, ki izpolnjujejo zahtevane pogoje in so zainteresirani za zaposlitev v naši delovni organizaciji, vabimo, da oddajo pisne prijave v kadrovsko službo v Novem mestu, Cesta herojev 45, v 8 dneh po dnevu objave.

Tovarna celuloze in papirja „Djuro Salaj“, Krško,

proda osebni avto VOLVO, letnik 1974, in poškodovano školkjo Mercedes 250.

Licitacija bo v pelek, dne 24. II. 1984, ob 9. uri v garažah podjetja.

Iščemo zastopnika za Dolenjsko.

Pogoji: srednja šolska izobrazba, skladišče za knjige in telefon.

Založba LIPA Koper Muzejski trg 7

Anton Hudokli, Novo mesto, Milan Jenič, Stranska vas, Božo Jerič, Gor. Kamence, Darinka Kavšek, Novo mesto, Stane Murgelj, Novo mesto, Rudolf Trbovc, Škocjan, Mirt Kos, Novo mesto, Boris Kušer, Novo mesto, Zdravko Muhič, Novo mesto, Karlo Nagelj, Novo mesto, Marjan Somrak, Novo mesto, Marija Hančin, Semič, Marjan Bohte, Stopič, Danica Vidmar, Vel. Lipje, Ana Rožič, Domžale, Dragica Stefančič, Brežice, Ivan Vučajnik, Dobova, Cvetka Kožuh, Krško, Zlata Rožaj, Krško, Alojz Berus, Mirna peč, Alojz Kolenc, Mirna peč, Joži Makše, Mirna peč, Stefan Zozman, V. P., Alojz Tomažin, Raka, Franc Tomažin, Raka, Ciril Judež, Sentjernej, Janez Kvas, Šentrupet, Ivan Bohte, Zavinek, Jožko Golobčič, Bučka, Mirko Lindič, Šmarješke Topl., Anica Naglič Kranj, Albin Salmič, Stara Bučka, Malči Urbančič, Velika Loka in Edi Pirč, Brežice.

Mirko Šimec, Geršiči, Anton Flek, Metlika, Janko Goleš, Metlika, Zoran Abdulović, Birčna vas, Milka Adamovič, Novo mesto, Valerija Bartolj, Stranska vas,

● Vsakemu desetemu naročniku Dolenjskega lista je žreb razdelil nagrade:

Košarico pijač Dane z Mirne prejmejo: Franc Drenšek, Dol. Kot 12, Dvor, Ivan Kastelic, Vel. Cerovec 27, Novo mesto, Albin Agrež, Verje 66, Medvode, Štefka Blatnik, Prvomajska 49, Sevnica, Jože Škarja, Škrljevo 7, Šentrupert, Anica Lamšek, Kidričeva 11, Brežice, Predgrad Ivič, Šegova 20, Novo mesto, Vinko Koncilja, Dvor 62, in Miro Salopek, Doi. Polje 20, Straža.

Hranilno knjižico Ljubljanske banke prejme Miha Duh, Kristanova 22, Novo mesto.

Kolekcijsko Krke, v kateri so dietični in prehrabeni ter kozmetični izdelki, dobi Tone Znidaršič, Zafara 14, Žužemberk.

**Delavski svet
Žito — TOZD „Imperial“ Krško**

razpisuje
na podlagi 131., 150.a in 150.c člena Statuta Žito —
TOZD Imperial Krško

dela in naloge

Pomočnika individualnega poslovnega organa

Za pomočnika individualnega poslovnega organa temeljne organizacije je lahko imenovan kandidat, ki poleg splošnih in posebnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjuje še naslednje pogoje:

- da ima višjo izobrazbo s 5-letnimi delovnimi izkušnjami pri opravljanju odgovornih del in nalog
 - da ima srednjo izobrazbo z 8-letnimi delovnimi izkušnjami pri opravljanju odgovornih del in nalog
 - da pozna živilske dejavnosti
 - da ima ustrezne družbenopolitične kvalitete in moralno-etične lastnosti določene z družbenim dogovorom o kadrovske politiki v občini Krško.
- Mandat traja 4 leta.
Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega dela naj kandidati pošljejo v zaprtih ovojnica najpozneje v osmih dneh po objavi na naslov: Žito — TOZD „Imperial“ Krško, Cesta 4. julija 86, 68270 Krško, z oznako „Za razpisno komisijo.“
Vsi prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v tridesetih dneh po končanem sprejemanju ponudb.
134/8-84-

**Zavod za družbeno planiranje
Novo mesto**

Zbor delavcev Zavoda za družbeno
planiranje Novo mesto

razpisuje
prosta dela in naloge

**Individualnega poslovnega organa
Direktorja Zavoda za družbeno planiranje
Novo mesto
(ni reelekcija)**

Kandidati morajo poleg splošnih določil, določenih z zakonom o združenem delu in določili samoupravnih splošnih aktov, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo visoko strokovno izobrazbo
- da imajo najmanj 5 let ustrezne prakse
- da izpolnjujejo pogoje po 58. členu družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike.

Za opravljanje razpisanih del in nalog bo delavec imenovan za dobo 4 let.
Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v zaprti ovojnici z oznako „Za razpisno komisijo“ v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Zavod za družbeno planiranje Novo mesto, Novo mesto, Prešernov trg 8.
136/8-84

Na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja

**delovna organizacija Mercator-Agrokombinat
Krško, delovna skupnost skupnih služb,**

objavlja
prosta dela in naloge:

- finančni delavec — 4 delavci
- knjigovodja — 1 delavec

Delo se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Pogoji:
Kandidati, ki se bodo prijavili za opravljanje del in nalog finančnega delavca, morajo imeti končano ekonomsko srednjo šolo in 2 leti oziroma 6 mesecev delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali podobnih del.
Kandidati, ki se bodo prijavili za opravljanje del in nalog knjigovodje, morajo imeti končano ekonomsko srednjo šolo in 1 leto delovnih izkušenj pri enakih ali podobnih delih.
V vseh primerih je poskusno delo 3 mesece.
Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 8 dneh po dnevu objave na naslov: Mercator-Agrokombinat Krško, Cesta krških žrtev 52, Krško, kadrovske službi.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 10 dneh po preteku razpisnega roka.
133/8-84

**Cestno podjetje Novo mesto
Tozd Gradnje, Novo mesto
Ljubljanska 47
Komisija za delovna razmerja TOZD**

objavlja
prosta dela in naloge

Avtoelektrikarja

Pogoji:
poklicna šola avtoelektrikarske smeri, 5 ali 10 let delovnih izkušenj
Prijave pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Cestno podjetje Novo mesto — TOZD Gradnje, Ljubljanska 47, Novo mesto.
Obvestilo o izbiri bodo kandidati prejeli v 30 dneh po objavi.
138/8-84

Občinska gasilska zveza Novo mesto

objavlja
razpis za naslednje prosto delovno mesto:

**— tehnični sekretar — srednja izobrazba
ekonomske smeri**

- delovne izkušnje tri leta
 - OD 18.000 do 20.000 din
 - znanje strojepisja
 - poznavanje gasilske organizacije
 - pravičen odnos do prostovoljnega dela
 - delo ob sobotah, nedeljah in v popoldanskem času
 - vodenje blagajniškega poslovanja
 - poskusno delo tri mesece
- Razpis velja 15 dni po objavi. V roku 15 dni pa bodo kandidati obveščeni o izidu razpisa.

**Delovna organizacija Elektro Celje —
tozd Elektrodistribucija Krško**

razpisuje
javno prodajo rabljenih avtomobilov, ki bo dne 29. februarja ob 12. uri v prostorih Avtotransporta pri tozdu Elektrodistribucija Krško, C. 4. julija 32, Krško. Licitacija bo ustna.

1. Tovorni avto IMV R 16, CE 707-91, letnik 1975, izklicna cena 40.000 din
2. Tovorni avto IMV R 16, CE 707-92, letnik 1975, izklicna cena 40.000 din
3. Osebni avto Zastava 750, CE 102-753, letnik 1977, izklicna cena 30.000 din
4. Osebni avto Zastava 750, NM 465-46, letnik 1978, izklicna cena 30.000 din

Prometni davek v ceni ni zaračunan. Pravico do licitacije imajo vse pravne in fizične osebe, ki položijo 10% varščine od začetka cene. Varščina se plača neposredno pred licitacijo. Vozilo je treba plačati in prevzeti v petih dneh po dnevu prodaje. Ogled je možen uro pred začetkom licitacije.

**Osnovna šola Novo mesto
Tozd 15. divizije Grm**

razpisuje
prosta dela in naloge

blagajnika — obračun OD

Pogoji:
— srednja ekonomska šola
— 3 leta delovnih izkušenj
— znanje strojepisja
Delo združujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Nastop dela takoj.
Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov:
Osnovna šola 15. divizije Grm, Novo mesto, Trdinova 7.

razpisuje
prosta dela in naloge

**1. Vodje strokovne službe občinskih
skupnosti za zaposlovanje**

Delo je za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Razpisni pogoji:
— visoka ali višja izobrazba družboslovne ali ekonomske smeri
— 5 let delovnih izkušenj na kadrovske organizacijskem področju
— izpolnjevanje ostalih pogojev po družbenem dogovoru o kadrovske politiki.
Izbrani kandidat bo za opravljanje razpisanih del in nalog imenovan za štiri leta.
Kandidati naj vložijo prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 8 dni po objavi razpisa na naslov: Strokovna služba občinskih skupnosti za zaposlovanje Novo mesto.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 30 dni po izteku razpisnega roka.
143/8-84

**Exportdrvo Zagreb
Tozd Solidarnost, Reka**

objavlja
prosta dela in naloge:

**upravnik II v hiši opreme „Adria“
Novo mesto**

Pogoji: VŠI, VŠ, VKV ali KV s 5 leti delovnih izkušenj
Poizkusno delo po samoupravnem sporazumu o delovnih razmerjih. Osební dohodek po samoupravnem sporazumu o delitvi osebnih dohodkov.

**Iščemo avtoprevoznika, ki bi sklenil
pogodbo za dostavo pohištva.**

Razpis velja 8 dni po objavi. Prošnje z dokazili o strokovni izobrazbi in delovnih izkušnjah pošljite na naslov: OOUR „Solidarnost“, Rijeka, Sarajevska 11.

**„KOVINAR“, Kočevje
Reška c. 23
Komisija za delovna razmerja**

objavlja
prosta dela in naloge

**5 NK delavcev za priučevanje poklica
klepar—ključavničar v obratu kleparstvo,
1 NK delavca za priučevanje poklica
klepar — vodni instalater v obratu Ribnica.**

Delo je za nedoločen čas, s poskusnim rokom 60 dni. Zaželena je končana osemletka, starost do 18 let. Prijave pošljite v 8 dneh po objavi.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh.

**Delovna organizacija
Mercator-Agrokombinat Krško,
TOZD Vinogradništvo-kleti, Krško,**

objavlja
prosta dela in naloge

4 vinogradniških delavcev.

Z enim kandidatom bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas, s tremi pa za določen čas v sezoni vinogradniških opravil v letu 1984.
Zainteresirani kandidati naj pošljejo pismene prijave kadrovske službi delovne organizacije Mercator-Agrokombinat, Krško, Cesta krških žrtev 52. Prijave bomo sprejemali 8 dni po dnevu objave. Kandidati, ki se bodo prijavili, naj imajo končano osnovno šolo, poseben pogoj pa je določeno 1-mesečno poskusno delo.
Vse prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po preteku prijavnega roka.

**Carinarnica, Ljubljana,
Šmartinska cesta 152 a,
za Carinsko izpostavo v Novem mestu**

I. Razpisuje
prosta dela in naloge:

1. diplomiranega ekonomista za pregled blaga,
2. inženirja elektro ali strojne smeri ali ekonomista za pregled blaga,
3. gimnazijskega maturanta, ekonomskega tehnika ali tehnika strojne ali elektro smeri za carinski nadzor nad blagom

II. Objavlja
prosta dela in naloge:

4. gimnazijskega maturanta, ekonomskega tehnika ali administrativnega tehnika z znanjem strojepisja (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom)

Poleg splošnih pogojev, predpisanih z odlokom zveznega izvršnega sveta o sprejemanju delavcev na delo v carinsko službo (Ur. list SFRJ št. 64/74), morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
— pod zap. št. 1) 2 leti delovnih izkušenj
— pod zap. št. 2) 1 leto delovnih izkušenj
— pod zap. št. 3) 6 mesecev delovnih izkušenj
Kandidati pod zap. št. 1-3 morajo obvladati tudi enega izmed tujih jezikov.
Poskusno delo je 3 mesece.
Kandidati morajo imeti urejeno vojaško obveznost. Pri izbiri kandidatov pod zap. št. 1-3 bodo imeli prednost moški v starosti do 35 let.
Pred izbiro bo preverjena nagnjenost in sposobnost za delo v carinski službi ter znanje jezika.
Pisne ponudbe s kratkim življenjepisom sprejema Carinarnica, Ljubljana, Šmartinska cesta 152 a, do 2. 3. 1984.
135/8-84

 Iskra Delta

Komisija za delovna razmerja

**DO Iskra Delta,
Ljubljana,
Parmova 41,**

objavlja
prosta dela in naloge

**vzdrževalcev računalniških sistemov
za področje Novega mesta —
dva delavca.**

Pogoji:
— visoka, višja ali srednja izobrazba tehniške smeri
— pasivno znanje angleškega jezika
— vozniki izpit B kategorije
— terensko delo

K sodelovanju vabimo zlasti mlajše delavce z veseljem do dinamičnega in strokovno zanimivega dela na vzdrževanju moderne računalniške tehnologije.
Dela in naloge se združujejo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, poskusno delo 2 oziroma 3 mesece.
Kandidati bodo v postopku izbire morali opraviti preizkus strokovnega znanja in znanja angleščine.
Kandidati naj pisne prijave s kratkim opisom dosedanjih del in nalog, življenjepisom in priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v roku 15 dni po objavi na naslov:
DO Iskra Delta, o. e. kadrovske področje,
Parmova 41,
Ljubljana.
146/8-84

 računalniški sistemi delta

*Oj težka pot, oj tožna pot,
ko od srca srce se loči.
Spremili smo te žaljuči,
saj si na veke šel od nas.*

ZAHVALA

Nepričakovano nas je zapustil naš dragi

MILAN VRANIČAR

iz Slamne vasi 14, Metlika

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, sosedom, in vaščanom, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, na izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Pristrčna hvala gasilskemu društvu Slamna vas in Radovica, za veš njihov trud in požrtvovalnost, enako tudi sodelavcem tovarne Novoteks, Komet, Beti, SDK Črnomelj in Metlika, Dolenjskemu veterinarskemu zavodu, osnovni šoli in vrtcu iz Metlike, gubernikom za poslovilne besede, pevcem in godbenikom. Vsem še enkrat pristrčna hvala!

Žaljuči: žena z otrokoma, mama, sestra in bratje z družinami
Slamna vas, Semič, Črnomelj, Trebnje, Metlika

Vsa sreča je minila, ko tebe, mama,
zemlja je pokrila.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljubljene mame, babice in prababice

JOŽEFE DOLENC

z Jame pri Dvoru

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, dobrim sosedom in vsem vaščanom, ki ste nam kakorkoli pomagali v najtežjem trenutku, nam ustno ali pismeno izrazili sožalje, darovali pokojni toliko lepega cvetja in jo v tako lepem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala Tončki Pibernik za vso pomoč v času bolezni, dr. Kocutarju za obiske na domu in lajšanje bolečin, Angelci Dularjevi za poslovilne besede ob grobu, pevskemu društvu iz Žužemberka za lepo petje in vsem, ki ste našo mamo obiskovali v času dolge bolezni, kakor tudi župniku za obiske na domu in opravljeni obred. Iskrena hvala!

Žaljuči: hčerke Štefka, Slavka, Ivanka, Pepca in Micka z družinami, vnuki in pravnuki
Jama, Ljubljana, Cleveland, Zagreb, Laze

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, ata, brat, stric in svak

LEOPOLD SUHOREPEC

iz Lokev pri Črnomlju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam ustno ali pismeno izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo družini Zupanič, Stariha in Šobar ter Angeli Medić. Še posebno zahvalo smo dolžni ŽTO—tozd za UVP, OO ZZB Talčji vrh, sodelavcem IMV sektorja nabave AC in sektorja nabave TA Novo mesto, GD Talčji vrh za častno stražo in spremstvo, guberniku Rudiju Grabrijanu, organizaciji DU Črnomelj, moškemu pevskemu zboru Dragatuš in kaplanu za opravljeni obred.

Žaljuči: žena Angela, sin Polde z družino, brat Jakob, sestra Angela z družinama ter ostalo sorodstvo
Lokve, Žužemberk, Otovec

*Kje si, naš dobri ati,
kje tvoj dragi je obraz,
kje so tvoje pridne roke,
ki skrbele so za nas?*

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 53. letu starosti za vedno zapustil naš dobri in skrbni mož, oče, brat in stric

JOŽE ČEH

iz Lukovka pri Trebnjem

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, vaščanom, sorodnikom in znancem za pomoč v težkih trenutkih, osebju ZD Trebnje za pomoč med boleznijo, sošolcem 8. a in 6. d razreda osnovne šole Trebnje za darovano cvetje, GD Lukovek za spremstvo in poslovilne besede, pevcem za zapete žalostinke in duhovniku za lepo opravljeni obred.

Žaljuči: žena Vida, sinovi Jože, Marjan in Tone, brata in sestre z družinami ter ostalo sorodstvo

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite
in spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

Po težki in hudi bolezni nas je v 54. letu starosti zapustil naš dragi mož,
oče, stari oče, sin, brat, zet in stric

JANEZ BAŠELJ

iz Luterškega sela 6

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali v najtežjih trenutkih ter pokojnikom spremili na zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo guberniku in drugim sodelavcem Cestnega podjetja za organizacijo pogreba ter pevcem. Zahvaljujemo se tudi kolektivom hotela Grad Otočec, tovarne zdravil Krka, IMV Novo mesto, SDK in Standard konfekciji Novo mesto. Posebna zahvala patronažni sestri Papeževi, zdravnikom za lajšanje bolečin ter duhovniku za opravljeni obred. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žaljuči: žena Marija, sin Peter in Janez z družino, hčerki Marinka in Pavlina z družino, mama, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 71. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

RUDI GORTAN

upokojenec JŽ in borec NOV
Klošter 10, Gradac

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za vso pomoč, osebju internega oddelka bolnišnice Novo mesto za vso skrb in nego. Hvala vsem za izraženo sožalje, tov. Bajcu za poslovilne besede pred domačo hišo, JŽ Novo mesto, postaji Črnomelj in Gradac za izkazano pozornost in darovano cvetje. Zahvaljujemo se DU Gradac, ZB Gradac in delovnim organizacijam Belt Črnomelj, Beti—tozd Žakanje, tozd Volna Metlika in tozd Črnomelj ter IMV Novo mesto. Hvala tudi duhovniku za tolažilne besede in lepo opravljeni obred in pevkam iz Podzemlja. Vsem še enkrat najlepša hvala!

Žaljuči: žena, osem otrok z družinami, šestnajst vnukov, sestra z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je po dolgotrajni bolezni zapustila

MARIJA ČRTALIČ

Obhr pri Šmarjeških Toplicah

Hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno spremili na njeni zadnji poti.

Žaljuči: vsi njeni

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 81. letu zapustil dragi oče, stari oče in brat

JANEZ LUKŠIČ

iz Jurne vasi 17

Iskreno se zahvaljujemo sosedom za pomoč in izrečeno sožalje. Lepa hvala IMV Novo mesto za podarjene vence ter župniku za lepo opravljeni obred.

Žaljuči: vsi njegovi

ZAHVALA

Umrla je

TEREZIJA BARBIČ

Veliko vas je, ki ste jo imeli radi, ji v hudi bolezni pomagali in z nami sočustvovali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje. Zahvaljujemo se sosedom in vaščanom, kolektivu hotela Grad Otočec in vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

Žaljuči: vsi njeni

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi oče, stari ata in brat

VINCENCIJ KASTELIC

iz Rdečega Kala pri Dobrniču

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih in pokojnega spremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje, nam pa izrazili sožalje. Iskrena hvala Cestnemu podjetju Novo mesto, Melaminu iz Kočevja in kaplanu iz Trebnjega za opravljeni obred.

Žaljuči: vsi njegovi

**Industrija motornih vozil
DO Tovarna mobilnih enot Adria, n. sol. o.
delovna skupnost skupnih dejavnosti
Novo mesto**

objavlja
dela in naloge

**vodje plansko—analitske
službe**

Poleg splošnih z zakonom predpisanih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje:
— visoka šola ekonomske smeri s 3 leti delovnih izkušenj na področju plana in analiz.
V okviru zaposlitve nudimo stimulatívno nagrajevanje, strokovno izpopolnjevanje in popolno afirmacijo tako na strokovnem kot na samoupravnem področju.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim opisom dosedanjega dela naj kandidati pošljejo v kadrovsko splošno službo Tovarne mobilnih enot Adria, Novo mesto, Zagrebška 18-20, v 15 dneh po objavi. Obvestilo o izbiri bodo kandidati dobili v 15 dneh po izbiri.

145/8-84

**Delavski svet
DO Prevoz Brežice**

razpisuje
dela in naloge

Vodje finančno—knjigovodskega sektorja

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo visoko ali višjo izobrazbo ekonomske smeri
 - da imajo tri ali pet let delovnih izkušenj
 - da ustvarjalno razvijajo socialistične samoupravne družbenoekonomske odnose
 - da imajo organizacijske sposobnosti.
- Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: DO Prevoz, Brežice, Milavčeva 42.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po izteku razpisnega roka.

141/8-84

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 23. februarja — Marta Petek, 24. februarja — Matija Sobota, 25. februarja — Aleksander Nedelja, 26. februarja — Matilda Ponedeljek, 27. februarja — Gabrijel Torej, 28. februarja — Romana Sreda, 29. februarja — Leander Četrtek, 1. marca — Milena

LUNINE MENE

23. februarja ob 18.12 — zadnji krajec

KINO

BREŽICE: 24. in 25. 2. francoski film Velika avantura, 24. 2. japonski film Tisoč in ena noč v Tokiu, 25. 2.

maliglasni

SLUŽBO DOBI

DEKLE z veseljem do dela v bifeju dobi stalno zaposlitev. Hrana in stanovanje v hiši, ostalo po dogovoru. Janez Markič, okrepčevalnica, Ivančna Gorica 62.

KV KUJARICO takoj zaposlimo. Plača dobra, vse ostalo po dogovoru. Naslov v upravi lista (768/84).

TAKOJ zaposlim kvalificirano ali priučeno šiviljo. Naslov v upravi lista (771/84).

STANOVANJA

POŠTENO DEKLE išče v centru Novega mesta ogrevano sobo s kopalnico in po možnosti s kuhinjo. Naslov v upravi lista (767/84).

ENOSOBNO STANOVANJE ali garsonjero v Novem mestu iščem. Ponudbe pod šifro: "NUDIM PREDPLAČILO".

ENOSOBNO STANOVANJE s posebnim vhodom v Novem mestu v zamej v najem. Naslov v upravi lista (769/84).

ZAMENJAM dvosobno stanovanje v centru Karlova za enakovredno v Novem mestu. Informacije na telefon 24-609.

Motorna vozila

Z 750, vozno, prodam za 2 M. Cesta herojev 33 a, Novo mesto.

Z 750 skupaj ali po delih prodam (nekaj je novih). Jože Kiren, Gor. Prekopa 13, Kostanjevica.

OPEL ASCONO karavan, letnik 1974, prodam. Telefon (068) 58-458, od 16. ure dalje.

R 18 TL, letnik 1979, lepo ohranjen, garažiran, prodam. Telefon 22-091.

Z 101, letnik 1976, obnovljeno, prodam. Jože Kastelic, Na Lazu 23, Novo mesto.

POČENI prodam simco 1301 S, obnovljeno, in VW 1200, letnik 1973/74, ter motor JAVA 350.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DITC, tozd Časopis Dolenjski list, Novo mesto. USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihar.

UREDNIŠKI ODBOR: Ksenija Khalil (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Zdenka Lindič—Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Tehnični urednik Priloge: Jože Matkovič. Ekonomska propaganda: Janko Saje, Iztok Gačnik.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 15 din. Letna naročnina 900 din — Za delovne in družbene organizacije 1.800 din, za inozemstvo 15 ameriških dolarjev oz. 40 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) — Devizni račun 52100—620—170—32000—009—8—9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenski banka Novo mesto).

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 325 din, za razpise, licitacije ipd. 455 din, 1 cm na določeni, srednji ali zadnji strani 495 din, 1 cm na prvi strani 650 din. Vsak mali oglas do 10 besed 180 din, vsaka nadaljnja beseda 18 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421—1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu. 52100—603—30624 — Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Germova 3, p. p. 3, telefon (068) 23—606 — Naslov ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka: Jenkova 1, p. p. 33, telefon (068) 24—006 — Nenaročeni rokopisov in fotografij ne vračamo — Časopisni stavek, filmi in prelom. DITC, tozd Grafika, Novo mesto — Barvni filmi in tisk. Ljudska pravica, Ljubljana.

ameriški film Železni šampion, 26. in 27. 2. ameriški film Zver v človeku, 28. in 29. 2. ameriški film Nostradamus.

DOLENJSKE TOPLICE: 25. in 26. 2. ameriški film Telesna strast, 26. 2. matineja Maček na Divjem zahodu.

KOSTANJEVICA: 25. 2. film Mož na preizkušnji, 26. 2. ameriški film Virus.

KRŠKO: 26. 2. matineja, 26. 2. angleški film Maščevalna prisega, 28. 2. italijanski film Dva super policaja, 29. 2. ameriški film Ljubezna zgodba — II. del.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: Od 23. do 26. 2. teden slovenskega filma, 27. in 28. 2. ni knopredstav, 29. 2. filmsko gledališče Jovanova Lukina.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 24. do 26. 2. ameriški film Betonska džungla, Od 27. do 29. 2. jugoslovanski film Ozka koza.

Športno opremljeno. Možno tudi na kredit. Zdravko Robek, Dobruška vas 29, Škočjan, tel. 85-218.

126 P, letnik 1976, prodam za 7,5 M. Telefon 25-370, popoldne.

ZASTAVO 750, dobro ohranjeno, prodam. Božo Butalin, Ob Težki vodi 32, Novo mesto.

FIAT 125, italijanski, motor special, skupaj ali po delih prodam. Cena 300.000,00 din. Telefon 23-219.

126 P, letnik 1982, 13.000 km, prodam. Plantan, Stranska vas 10, telefon 22-152 (dopoludne).

AUSTIN 1300, letnik 1972, registriran do septembra 1984, prodam za 35.000,00 din. Telefon 23-219.

126 P, letnik 1980, prodam. Ivanka Brajkovec, Radoviči 11, Metlika.

Z 750, letnik 1977, odlično ohranjeno, prevoženih 30.000 km, prodam. Informacije na telefon 23-030, interna 295 (dopoludne).

VARIBURG, letnik 1981, dobro ohranjen, prodam. Nečemer, Bršljin 18, Novo mesto, telefon 24-177, od 16. ure dalje.

DIANO 6 L, oktober 1977, prodam. Informacije na telefon 24-801, zvečer.

VV, letnik 1970, in vodno turbino prodam. Jože Tramte, Zloganje 30, 68275 Škočjan.

126 P, letnik 1979, ugodno prodam. Informacije na telefon 22-200.

Z 101, letnik 1976, in motor ČZ 175 prodam. Uzman, Smolenja vas 65, Novo mesto.

R 12, letnik 1976, dobro ohranjen, po ugodni ceni prodam. Jože Stanič, Oražnova 21, 68311 Kostanjevica na Krki.

MERCEDES 1113, dobro ohranjen, s stalnim delom v Kočevju prodam. Vprašajte popoldne na telefon (061) 851-528.

Z 750, letnik 1973, prodam. Martin Cvelbar, Šmarje 37, Sentjernej.

Z 750, letnik 1974, prodam. Jože Bizjak, Veniče 24, 68273 Leskovec pri Krškem.

Osem rabljenih gum ter dve platišči za Z 101 prodam. Telefon 44-479.

ŠKODO 100 (letnik 1973) v voznom stanju prodam. Kranjc, C. herojev 58, Novo mesto.

Z 101, letnik 1974, 88000 km, prodam. Tel. 21-132.

R 12, letnik 1976, ugodno prodam ali menjam. Branko Štus, Cankarjeva 3 a st. 2, 68270 Krško. Ogled popoldne.

R 4, letnik 1977, prodam. Slak, Dragoši, Adlešiči.

KADETA, letnik 1972, prodam. Franc Blatnik, Dol. Toplice 165.

AUSTIN 1300 v voznom stanju prodam. Ob težki vodi 40 (Regerča vas), Novo mesto.

ZASTAVO 850, letnik 1981, prodam. Ogled popoldne. Alojz Pucelj, Drama 6, 68310 Sentjernej.

JUGO 45, letnik 1981, prodam. Informacije na telefon (068) 84-581, v popoldanskem času.

PRODRAM MOTOR za R 4, letnik 1976, prevoženih 20.000 km. Cena 1,7 M. Informacije po telefonu 51-436.

R 4, letnik 1977, neregistriran, prodam. Jože Rorman, Tomažja vas 23, Šmarješke Toplice.

OPEL KADET, letnik 1969, po delih prodam. Koželj, Loka 3 a, Sentjernej.

Z 101, letnik 1981, prodam. Bogdan Ilc, Trdinova 2 a, Črnomelj.

ZASTAVO 750, letnik 1977, prodam. Franc Slak, Šmihel 11, Novo mesto.

FIAT 126, letnik 1981, prodam. Jože Šinkovec, Družinska vas, Šmarješke Toplice.

JUGO 45, letnik avgust 1983, prodam za 37 M. Telefon 24-827 (po 17. uri).

DIANO, letnik 1979, dobro ohranjeno, prodam za 120.000 din. Milena Hren, Veliki Slatnik 3, Novo mesto, telefon 22-441, interna 225 (dopoludne).

RENAULT 4 TLS, dobro hranjen, letnik 1977, in nov moped Tomos APN 6, prodam. Pod Frško goro 59, Novo mesto, telefon 25-503.

Z 750, letnik 1976, prodam. Telefon 44-446 (zvečer).

OPEL KADET, letnik 1973, garažiran, prodam. Informacije na telefon (068) 61-681.

PRODRAM novo katreco, R4 GTL, staro 2 meseca. Tel. 23-341.

Kmetijski stroji

ŽITNI KOMBAJN ZMAJ 780 prodam. Franc Jordan, Ostrog 21, Sentjernej.

ENOSOBNO TRAKTORSKO PRIKOLICO (5 t) in cirkular s kardanskim priključkom za za traktor prodam. Stanko Jevnik, Kočarija 6, Kostanjevica.

PRODRAM kosilnico in obračalnico, primerno za traktor Tomo Vinkovič. Jože Jančar, Zapuže 11, 68310 Sentjernej.

PRODRAM vrtno kosilnico Gorenje—Muta, rabljeno eno sezono. Cena 17.000,00 din. Viktor Potočnik, Otovec 13, 68340 Črnomelj.

KULTIVATOR GOLDONI (14 KM) s prikolico in frezo prodam. Telefon (061) 861-072.

PRODRAM dve traktorski gumi in kobilu, staro šest let, Alojz Hočevar, Dol. Dole 20, 68275 Škočjan.

PRODRAM traktor Ursus (35 KS), 1000 delovnih ur, z vso opremo za v gozd, verige grifrice in kosilnico, gumni voz (16 col), nosilnost 5 ton, in R 10 skupaj ali po delih. Vinko Škedelj, Javorovica 3, Sentjernej.

PRODRAM dobro ohranjen italijanski obračalnica za BCS. Jože Rorman, Tomažja vas 23, Šmarješke Toplice.

TRAKTOR URSUS 335 s kabino, star eno leto, prodam ali za menjam za večjega in rabljen motor za BCS. Polde Kranjčič, Gor. Karteljevo 2, Mirna peč.

IMT 558, letnik 1980, prodam ali za menjam za lažjega. Ogled vsak dan. Turk, Sela 5, Stopiče.

TRAKTOR ZETOR 70.11, star eno leto, dobro ohranjen, prodam. Slavko Salmič, Stara Bučka 30, Škočjan.

PRODRAM nove traktorske gume (550 e 16) Sava za prednja kolesa. Ivan Bohte, Vinja vas 38 a, Novo mesto.

TRAKTOR URSUS C 335, letnik 1983, prodam. Mlakar, Gor. Dole 12, Škočjan.

PRODRAM traktor Ursus c 335, 1500 delovnih ur, in GOLFA, letnik 1978. Šraj, Gor. Dole 9, Škočjan.

PRODRAM traktor STORE 404 s kabino, registriran, v dobrem stanju (1750 delovnih ur). Ogled vsak dan po 15. uri. Franc Smrekar, Stara Bučka 3, 68275 Škočjan.

KOSILNICO BCS (petrol), dobro ohranjeno, prodam. Anton Janežič, Hrastulje 1, Škočjan.

PRODRAM traktor FERGUSON (35 KM) z vilom in plugom, ali STORE s kompresorjem in kabino (900 delovnih ur). Franc Zevnik, Brezje 11, 68254 Globoko pri Brežicah.

TRAKTOR VLADIMIREC T 2, letnik 1980, prodam. Telefon (061) 786-115.

PRODRAM kosilnico BCS in obračalnica za traktor Tomo Vinkovič. Šiško Ivan, Mali Slatnik 4, Novo mesto.

PRODRAM

UGODNO PRODRAM raztegljiv kavč, dva fotelja in mizico. Temen, Šegova 99, Novo mesto.

SOBNO POHIŠTVO prodam. Banič, Majda Šilc 9, Novo mesto.

PRODRAM radio-kasetofon, stereo. Telefon 23-306.

KRAVO, staro 8 let, brejo 5 mesecev, prodam. Saje, Dol. Kamenje 4, Novo mesto.

PRODRAM peč Tobi Plamen se v garanciji in krznen plašč. Telefon 23-561.

TV color (56 cm) in digitalni telefon s spominom, vse novo, prodam. Laban, Mirna 228.

KOBILO, staro dve leti in pol, prodam. Jože Pavlič, Dol. Kronovo 15, Šmarješke Toplice.

TAKOJ PRODRAM žago za razrez material POBEDA tip 150, v zelo dobrem stanju. Jože Tomaževič, Semič 32 a, tel. (068) 56-112.

PRODRAM javo 350, novi tip, in kosilnico Gorenje. Jože Erjavec, Gor. Suhadol 18, Brusnice.

PRODRAM kavč, dva fotelja in plinski peč. Oglasite se na naslov: Spasevski, Nad mlino 24, Novo mesto, telefon 23-029.

PRODRAM 6 ovac jezersko-solčavske pasme. Tel. 22-308.

PRODRAM sobno pohištvo, kuhinjske elemente (8 kosov) (novo neuporabljeno), stiskalnice, 11 m2 belih keramičnih ploščic, nov štedilnik na trda goriva. Gor. Ponikve 12, Trebnje, tel. 44-367.

PRODRAM glasbeni center 'Palladium' (microprocessor, synthesizer, electronic tuner) 55 W. Cena 10 SM. Prodaj tudi walkman sanyo MG 10 za 1 SM. Telefon 22-067.

PRODRAM ostriže z opeko, primerne za garažo ali zidnico. Janez Lukek, Brinje 24, 68232 Sentrupert.

PRODRAM štridesetbasno klavirsko harmoniko za 18.000,00 din in preprogo špagar (2 m 50 x 2 m) za 4.000,00 din. Informacije na telefon 22-512, popoldne.

KRAVO, staro 8 let, brejo 7 mesecev, prodam. Ločna 27, Novo mesto.

PRODRAM trosed, dva fotelja, mizo in eno omaro. Sveto Bijelič, Cesta herojev 20, Novo mesto.

ZAMRZOVALNO SKRINJO Obodin (2201) prodam. Simo Vrlinič, Bojanci 27, telefon 55-385.

PRODRAM raztegljiv kavč in dva fotelja. Telefon 23-898, popoldne.

KOBILO, staro 7 let, brejdo 10 mesecev, prodam zaradi starosti. Franc Murgelj, Vrhovo 15, Mirna peč.

MLIN ZA ŽITO (na kamna) ugodno prodam. Telefon (061) 52-651, zvečer.

PRODRAM otroško posteljico in previjalno mizo. Telefon 24-974.

1000 kg koruze prodam. Tel. 21-040 interna 337, od 7. do 15. ure.

PRODRAM glasbeni stolp (2 x 50 W), japonske proizvodnje. Ravnikar, Dolenja vas 19, Mirna peč.

PRODRAM dve kravi, ena breja, ena po teletu. Lamovšek, Mirna vas, Trebelno.

PRODRAM HI-FI japonski glasbeni center NIKKO z zvočniki (2 x 30 W) in žensko dolgo poročno obleko številka 40, kupljeno v butik. Brezar, telefon (068) 21-050 interna 60 (dopoludne).

PRODRAM malo rabljeno škropilnico Panonija na samokolnico (80 l), poleg 120 m cevi, po ugodni ceni. Franc Klakočar, Koprivnica 15, pri Brestanici.

PEČ, kombinirano, za kopalnico (drva-elektrika), novo, 80 l, prodam za 16.000 din. Telefon (068) 69-796 (od 7. do 17. ure).

UGODNO PRODRAM rabljeno opremo: tri kavče, dva fotelja, šivalni stroj Mirna in jedilni kot. Ogled v popoldanskem času. Bernarda Staniša, Regerča vas 71, 68000 Novo mesto.

PRODRAM 4 m3 hrastovih, desk, debeline 2,5 cm in 4 cm. Drago Zbarkar, Dobruška vas 5, Škočjan.

PRODRAM 8 let star raztegljiv kavč. Savnik, Levstikova 1, Novo mesto, telefon 22-045.

ZASTAVO 750, popolnoma novo prodam. Naslov v upravi lista 772/84.

KUPI M

PODVOZJE za R4 kupim. Marko Švent Irča vas 32, Novo mesto.

PRIMERNO ZEMLJIŠČE za gostilno v bližini avtoceste od Grosuplje do Novega mesta kupim. Ključite telefon 44-251!

POSEST

GRADBENO PARCELO (620 m2) v Bični vasi z vso dokumentacijo prodam. Izkop narejen. Lahko se oglasi na naslov: Viktor in Terezija Pincolič, Opekarna Anhovo, Brežice, Šentlenuart 71.

teste. Voda in elektrika na sosednji parceli. Cena po dogovoru. Naslov: Jože Koretič, Hrastek 1, Podbojče.

PRODRAM 21 arov vinograda na Goleku. Je obnovljen, ob asfaltni cesti, elektrika in vodovod na parceli. Vprašajte na telefon 71-989.

HISO z vrtno in sadovnjakom v okolici Novega mesta oddam v najem. Naslov v upravi lista (770/84).

UGODNO PRODRAM del nedodelane hiše v Logatcu za večje stanovanje. Informacije na tel. (064) 50-332.

V DOLINI KRKE na Dvoru prodam novo stanovanjsko hišo s centralnim ogrevanjem (kombinirana peč CTC). Informacije po telefonu (068) 84-134, Jakovljevič, Dvor 85.

RAD bi spoznal dekle, staro od 25 do 33 let, resno. Lahko si vdova ali ločenka, otrok ni ovira, želim si samo, da imaš srce in da razumeš besedo lepo življenje. Želim sliko, ki jo na željo vrnem. Šifra: "BODI MOJA".

RAZNO

26. januarja sem na relaciji Novo mesto — Krško izgubila zlato zapetnico (vgravirano S. MOJCA 1976). Poštenega najditelja prosim, naj jo proti nagradi vrne na naslov Mojca Simič, Valantičeva 6, Novo mesto.

PREKLICI

JOŽICA ŠKRJANC, Sred. Lipovec 16, Dvor pri Žužemberku, opozarjam STANETA ŠKRJANCA, da preneha prodajati, ker on ni lastnik, drugače ga bom sodno preganjala. Opozarjam tudi, naj se prenehajo širiti laži, ker bom vsakega sodno preganjala.

TATJANA MIRIČ, Sela pri Zajčjem vrhu 9, Novo mesto, in ALDIZIJA ŠIMC, Hrušica 21, Novo mesto, opozarjajo Marijo ŠIMC, Janeza in Nežo GAZVODA iz Hrušice 4, naj

KIT-Kmetijska zadruga Ribnica Razpisna komisija

razpisuje prosta dela in naloge

Vodje finančno—računovodske službe

Kandidati mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje pogoje:

— višja izobrazba ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj ali srednja ekonomska šola in 5 let delovnih izkušenj

— organizacijske sposobnosti, potrebno znanje in izkušnje

— ustrezne moralno—politične lastnosti. Izbrana kandidata bo združni svet imenoval za dobo 4 let.

Osebnih dohodkov na podlagi pravilnika o delitvi OD. Stanovanja ni. Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: KIT Kmetijska zadruga Ribnica, Šeškova 15, Ribnica, s pripisom: "Za razpisno komisijo."

128/8-84

Letos prednost domu

V Podgradu še ni ene pipe, ne enega telefona — Krajevna skupnost ima za leto 1984 bolj skromne načrte

PODGRAD — V Podgradu, vasi pod Mehovim na Gorjanjih, se ubadajo s krajevnimi težavami po najboljših močeh, zaradi velike zaostalosti za drugimi, bolj razvitimi predeli, vendar sama dobra volja in prostovoljno delo krajanov ne zaležeta veliko.

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče, brat in stric

ALOJZ PETRINA

Uršna sela 74 a

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, sosedom in vaščanom, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga tako v velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Pristrčna hvala ZVB Uršna sela, DO ŽTP—tozd za promet Novo mesto, OŠ Šmihel, Petelinovim, Plutovim in Oklešenovim za pomoč ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: sin Lojzi, hčerka Dragica z družino, brat, sestre in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Mnogo prežgodaj, komaj v 4 letu starosti, nas je za vedno tragično zapustila naša ljubljena hčerka, sestrica, vnukinja, nečakinja in sestrična

JOŽICA ZUPANČIČ

Dol. Prekopa 30

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, znancem in vsem tistim, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali in z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, pokojni darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala velja OO mladini Prekopa, delavcem Kovinarske Krško, IMV proizvodnji V. Novo mesto ter župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 89. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in babica

MARIJA MURN

iz Vrduna 7 pri Uršnih selih

Pristrčno se zahvaljujemo vsem, ki ste ji darovali cvetje, nam izrekli sožalje ter nam kakorkoli pomagali. Posebno smo hvaležni sovaščanom za nesebično pomoč, GG TOZD Podturn za podarjeni venec, župniku za lepo opravljeni pogrebni obred in vsem, ki ste pokojno spremili k zadnjemu počitku.

Žalujoči: vsi njeni

V torek, 14. februarja, nas je v 75. letu starosti za vedno zapustila naša draga in skrbna mama

JOŽEFA GOLOB

rojena Krajnc
iz Močvirja 4, Bučka

Od srca se zahvaljujemo sorodnikom, znancem in prijateljem za podarjeno cvetje in vsem tistim, ki ste jo spremili na zadnji poti ter nam izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo sosedom, kolektivu DO IMV Tehnoservis, Metalni Maribor, duhovniku za opravljeni obred in poslovilne besede.

Žalujoči: hčerke Minka, Ivanka, Anica, Vida in Tončka z družinami, sin Jože z družino, brat in sestre ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama in stara mama

NEŽA STARAŠINIČ

iz Gradea 88

Pristrčno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali, pokojni darovali cvetje in vence. Zahvala velja sodelavcem Beti Metlika, govornicami Anici Križan in Amaliji Plut. Posebna zahvala družini Sbil in Mariji Knež ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: hčerka Jožica, vnuk Boris, vnukinja Zdenka z družino

V SPOMIN

22. februarja je minilo 10 let, odkar nas je mnogo prežgodaj zapustil dragi mož in skrbni oče, stari oče

MATIJA BRUNSKOLE

Hrast 1

Čas beži, ne izbriše bolečin iz naših src. Hvala vsem, ki se ga spominjate, obiskujete njegov grob.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je nepričakovano zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

MARIJA VOGRIN

iz Jelševnika 21

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so sočustvovali z nami, pokojni darovali cvetje in vence, ter za spremstvo na zadnji poti. Zahvala dr. Špecoči, KO ZZB, govorniku, godbi na pihala, DO Rudnik, pevskemu zboru iz Dobilč, duhovniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 74. letu nas je za vedno zapustila naša draga mama in stara mama

PAVLA VIDMAR

iz Brežic

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so pokojno spremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in z nami sočustvovali. Posebej se zahvaljujemo osebju bolnišnice v Brežicah za trud, ki ga je vložilo za ohranitev njene življenja. Zahvaljujemo se duhovniku za tople besede, ki jih je izrekel ob njenem grobu. Vsem skupaj iskrena hvala!

Žalujoči: sinovi Slavko, Vlado in Jože z družinami ter ostalim sorodstvom

ZAHVALA

Ob nenadni smrti mojega ljubega moža

FRANCA KUJARJA

Dol. Prekopa 49, Kostanjevica

se pristrčno zahvaljujemo vsem, ki ste mi pomagali v težkih trenutkih, darovali pokojnemu vence in toliko lepega cvetja. Najtoplejša zahvala družinama Žabkar in Zagore, ki sta mi tako nesebično pomagali, in vsem, prav vsem, ki so spremili pokojnega na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Angelca, sestra Zofija in Nežka ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je zapustil

FRANC BAJUK

iz Novega mesta, Bršljin 59

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter za izrečeno sožalje. Posebna zahvala proštu za lepo opravljeni obred in ŽTP za venec in poslovilne besede ob odprtem grobu. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama

MARIJA ČOPIČ

iz Vel. Brusnic 21

Ob boleči izgubi naše mame, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, še posebej Franciški Medle in Rozaliji Klevišar za nesebično pomoč v času bolezni, znancem in prijateljem, delovnemu kolektivu OŠ Brusnice, UNZ Novo mesto, Labodu Novo mesto, pevcem za zapete žalostinke, godbi, govornikom KS in KO ZZB NOV. Hvala tudi vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani darovali cvetje ter pokojno v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: sinova Tone in Jože z družinami, hčerka Marija z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 48. letu starosti zapustil naš dragi mož, ata, stari ata in stric

FRANC VERHOVEC

Igljenik 4, Velika Loka

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih in nam stali ob strani, izrekli sožalje, pokojnemu darovali cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni dobrim sosedom za pomoč, sorodnikom, znancem, TOZD Tesnila Trebnje, železničarjem postaje Ljubljana—Moste, GD Velika Loka in Ludviku Bizjaku za govoro ob odprtem grobu. Hvala tudi pevcom ter župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Marija, sin Franci, hčerka Milena in sin Jože z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame

NEŽE MLAKAR

iz Zloganja

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so pokojno spremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo župniku za opravljeni obred, častitim sestram za skrb in nego v času težke bolezni, zd-ravnikiškemu in strežnemu osebju Doma starejših občanov za nego in lajšanje bolečin v zadnjih mesecih življenja, kolektivu IMV—tozd Tovarna prikolice za darovane vence.

Žalujoči otroci: Tončka, Pepca, Martin, Tone in Jože z družinami

JOŽE VOVK

Veselo do sadjarstva je prinesel s seboj iz srednje kmetijske šole v Mariboru. Pri Agrarii v Brežicah je začel kot vodja razvojnega oddelka in nato kot pospeševalec za živinorejo navduševal kooperante za uvajanje sodobnih nasadov sadnega drevja. Sadjarstvu se posveča deset let, vendar je do 1980 to opravljal poleg vseh drugih dolžnosti. Ko ni več zmogel, so ga razbremenili skrbi za poljedelstvo in živinorejo. Tako mu je ostalo več časa za izpopolnjevanje, saj kmetijstvo tako hitro napreduje, obvlada ga le tisti, ki sproti spremlja vse novosti.

Ključ do slovesa, ki ga danes uživajo brežiški sadjarji, je po Vovkovi sodbi v dobro zastavljenem izobraževanju. Na tem območju večših ni bilo intenzivnih sadjarjev in ljudi so morali na novo seznanjati s plantažno vzgojo. Naložbe vanjo so bile ogromne. „Lahko bi doživeli polom, če se ne bi zavarovali,“ je dejal. „Poskrbeli smo, da vsak sadjar po trikrat sliši iste napotke. Če jih spregleda prvič ali celo drugič, mu tretjič zagotovo ne uidejo. Strokovnjaki kmetijskega zavoda v Mariboru jim vsako leto predstavijo novitete evropskega sadjarstva, pospeševalci pa jih nekajkrat obiščejo na

domu, jih v nasadih seznanjamo z rezjo in zaščito, sprejemamo naročila za sadike, gnojila in zaščitna sredstva in se pozneje spet sprehodimo po nasadih, da se prepričamo, če je delo dobro opravljeno. Sadjarstvo uvajamo na novo, zato ga je težje pospeševati kot živinorejo ali vinogradništvo, ki ju kmetje bolje poznajo.“

Za dolžnost ki jo opravlja Jože Vovk, pa ni dovolj samo strokovnost, ampak tudi skrb za to, da kakovostno sadje, kooperanti dobro prodajo. Prav s kakovostjo pa ti sadjarji prednjačijo pred družbenim sektorjem, in v Ljubljani so jim lani ob prevzemu zagotavljali, da je njihovo sadje najbolje pripravljeno za izvoz. Zda, ko se brežiški sadjarji uveljavili in se z odličnim pridelkom prebili do kupcev v tujini, pa se njihov mentor boji, da se bo razvoj ustavil. Sadjarstvo ni več prednostna panoga in banke ga že tri leta ne kreditirajo. Za pospeševalca Jožeta to pomeni, da Slovenija ne bo več vodila z izkušnjami iz južne Tirolske in Holandije. Sadjarji bodo že po petih letih zastoja veliko zamudili. Morali bi že zamenjati nekatere sorte, da bi si zagotovili neprekinjen izvoz.

Vovk bo sadjarstvu ostal zvest tudi v suhih letih, čeprav bi moral spet pospeševati kaj drugega. Prepričan je, da usmerjeno izobraževanje kmetijstvu ne pounja roke, saj pogrešajo predvsem ljudi s široko poklicno izobrazbo. Danes ima prednost ta, jutri druga panoga, ob takih nihanjih pa si z ozkimi profili ne morejo veliko pomagati. Pomembno je, da ima bodoči pospeševalec rad svoje delo, da mu ni žal prebiti večino dneva na terenu, kjer ljudi ne more v nič prisiliti, ampak jih lahko samo prepriča.

JOŽICA TEPPEY

Štiri zlata pravila velike nagradne igre Dolenjskega lista

1. Vsak novi naročnik dobi lepo knjigo.
2. Vsak deseti novi naročnik Dolenjskega lista prejme eno od večjih nagrad, ki jih je prispevalo dolenjsko združeno delo.
3. Vsi stari in novi naročniki Dolenjskega lista se v začetku marca, po končani igri, potegujejo za eno od premij, ki jih bomo razdelili z javnim žrebanjem.
4. Nobena od nagrad ni vredna manj, kot znaša celotna naročnina na Dolenjski list. Med premijami naj omenimo televizor, zamrzovalno skrinjo, 20 kvadratnih metrov keramičnih ploščic, dva vikend turistična paketa v Šmarjeških in Dolenjskih Toplicah, 10 vrhunskih gugalnikov, keramični kamin, smučarski kombinizon, kakršnega ima Bojan Križaj, dva kubična metra steklene volne NOVOTERM in seveda počitniško prikolico Adria—Caravan 380 QLS, ki jo je prispevala IMV.

DOLENJSKI LIST V VSAKO HIŠO

Približuje se žrebanje za premije, med katerimi je tudi prikolica — Smuči je kot 1500. novi naročnik dobil Franc Kremesec iz Metlike

Minuli teden smo razpisali posebno nagrado za tisočpetstotega novega naročnika Dolenjskega lista. Izžrebali smo ga. Smuči, nagrado, ki jo je za našo veliko nagradno igro prispeval Mercator—Standard iz Novega mesta, je dobil Franc Kremesec, CBE 9, Metlika.

Ob tej priložnosti naj povemo, da je naš časnik pred koncem akcije in javnim žrebanjem za velike nagrade naročilo 1556 novih naročnikov. Malo časa nas torej loči od nagradnega žrebanja, ko bo sreča med stare in nove naročnike Dolenjskega lista podelila 19

dragocenih premij. Vsak naročnik Dolenjskega lista lahko postane lastnik televizorja, zamrzovalne skrinje, 20 kvadratnih metrov keramičnih ploščic, vrhunskega gugalnika, keramičnega kamina, smučarskega kombinizona, kakršnega ima Bojan Križaj, dveh kubičnih metrov

Dolenjskega lista pa bo dobil premijo premij — počitniško prikolico Adria—Caravan 380 QLS, ki jo je prispeval generalni pokrovitelj IMV.

Še je čas, da se vključite v veliko družino naročnikov Dolenjskega lista in sodelujete v žrebanju za eno od premij naše velike nagradne igre.

● Seznam nagrajencev minulega tedna objavljamo tokrat na 19. strani.

Čigav bo tomos avtomatic?

Trenutno v vodstvu dva poštarja — Vsi skupaj so pridobili že 596 naročnikov

Poštarji ne odnehajo v tekmi za tomos avtomatic, ki ga bo uredništvo Dolenjskega lista podarilo tistemu pismonoši, ki bo pridobil največ novih naročnikov našega časnika. V torek, 22. februarja, je bil položaj naslednji:

1. Jože Vidmar, pošta Dvor, 50 novih naročnikov,
2. Tomislav Pavlič, pošta Novo mesto, 50 novih naročnikov,
3. Anton Jene, pošta Škocjan, 33 novih naročnikov,
4. Marija Ban, pošta Škocjan, 33 novih naročnikov,
5. Ivo Pirc, pošta Mirna, 29 novih naročnikov,
6. Feliks Kastelic, pošta Žužemberk, 27 novih naročnikov,
7. Slavka Kolenc, pošta Mirna peč, 24 novih naročnikov,
8. Jože Kuplenik, pošta Otočec, 19 novih naročnikov,
9. Anton Dragoš, pošta Črnomelj, 18 novih naročnikov,
10. Leopold Peterle, pošta Mokronog, 18 novih naročnikov.

Vsi poštarji so med manj kot dva meseca trajajočo akcijo pridobili že 596 naročnikov!

ODBOJKA: V SOBOTO DOMA Z BOVCEM

NOVO MESTO — V soboto se bo začel spomladanski del tekmovalstva v slovenski odbojarski ligi. Novomeški Pionir se bo ob 17. uri v športni dvorani v Novem mestu pomeril z Bovicem. Na domačih tleh bo tudi naslednji teden srečanje z Izolo (3. marca ob 19. uri), ki je v jesenskem delu edina premagala dolenjskega prvotligaša.

Za smučarje domača ura

Lojze Retelj je ob pomoči sodelavcev po svoji zamisli naredil uro za merjenje rezultatov

ŠENTJERNEJ — V današnjem času si že težko zamišljamo smučarsko tekmovalstvo, kjer bi na startu in cilju mahali z zastavicami in merili čas s stoparicami. Natančno na stotinke in tisočinke izmerijo tekmovalca elektronske naprave in računalniki. Eno takih naprav je po svoji zamisli ob pomoči sodelavcev izdelal tudi Lojze Retelj, elektroinženir, zaposlen v oddelku Razvoj elektrone Iskra „Hipot“ iz Šentjerneja.

Njegova naprava ni večja kot potovalni kovček z nekaj gumbi

ENOSTAVNO ROKOVANJE — Ura, ki jo je izdelal in zasnoval Novomeščan Lojze Retelj,

in s ploščico za odčitavanje ure. Ura je med smučarskim tekmovalstvom zic povezana s startom, kjer tekmovalca sproži palico, na cilju pa se njegov čas odčita tedaj, ko je

prekinjen žarek fotocelice. Na progi sta istočasno lahko kar dva tekmovalca. Naprava pa je uporabna na vsakem terenu, saj jo napaja akumulator. Ob tem je zanimivo, da na večjih tekmovalstvih lahko uro priključijo na računalnik, kjer je na monitorju mogoče vsak trenutek odčitati tudi uvrstitev tekmovalca in mesta prvih desetih tekmovalcev. Napravo so izdelali za domači smučarski klub Šentjernej, seveda pa jo z operaterjem vred posojajo tudi na druga tekmovališča. „Sedaj deluje že dve leti in še nikoli ni odpovedala. Pa tudi po rezervne dele ni potrebno v tujino,“ se pohvali konstruktor Lojze in doda, da takšna naprava velja v tujini vsaj 200.000 dinarjev.

J. PAVLIN

KURENTOVANJE V PTUJU

4. marca letos bo v Ptuj tradicionalno kurentovanje, ki ga prireja Folklorno in Turistično društvo Ptuj. Ob 10. uri dopoldne bo na Titovem trgu nastopilo 22 etnografskih skupin iz domovine in tujine, ob 15. uri pa bo etnografski in karnevalski sprevod, v kateri sodelujejo mažoretke, pustne šeme, etnografske skupine in vozovi delovnih organizacij, društev in posameznikov ob spremljavi pihalnih orkestrrov. Cena vstopnice (značka) je 50 din. Obisk kurentovanja je mogoče povezati z ogledom tega starega slovenskega mesta in njegovih znamenitosti.

ZLATA SELEKCIJA V NOVEM MESTU

Ljubitelji malega nogometa v Novem mestu čaka v torek, 28. februarja, ob 16. uri prijetno presenečenje. V novomeški športni dvorani bo namreč gostovala Zlata selekcija Nedeljskega, ki je verjetno ni potrebno posebej predstavljati. Vstopnice po 100 din lahko kupite pri Kompas ali Mladinski turistični poslovalnici.

emona hoteli

terme čatež

Izrežite in prilepite na dopisnico ter pošljite na naslov: Terme Čatež, 68250 Brežice.

NAROČILNICA

Naročam tednik Dolenjski list. Pošiljajte mi ga na naslov

Priimek in ime: _____

Ulica in hišna št.: _____

Poštna številka in kraj: _____

št. osebne izkaznice: _____

Celoletno naročnino bom poravnal, ko bom dobil položnico.

Datum: _____

Podpis: _____

kozerija PREDALNIK JE VENDAR ČEVLJAR

Tovariš Predalnik je bil v Repičevini najvidnejša občinska betica, saj je zasedal najpomembnejše repiške položaje. Ljudje so sicer okrog vogalov čakali, da je tovariš Predalnik nešošan, nesposoben, da se drži na površju samo zaradi tega, ker zna dobro vrteti jezik in se obračati po vetru, a to ni nikogar motilo. Ljudska domišljija in zloba sta šli celo tako daleč, da so pripisovali krivdo za visoke cene, nezaposlenost mladih, inflacijo in drugo kar tovarišu Predalniku.

„Tako je pač, če nas vodijo obrtniki,“ je bil navadno zaključek te vrste razpravljanj.

Tovariš Predalnik pa se je nekega deževnega dne peljal skozi Repičevino v mercedesu in

zadovoljen je bil, ko je opazoval skoz okno nove hiše, stolpnice, trgovine, samopostrežbe in ves ta napredek.

„Tukaj ustavi! Skočim do znanca,“ je rekel Šoferju, ki ga je poslušal. Toda ko je napravil tovariš Predalnik prvi korak, se je zamajal in skoraj bi treščil po tleh, če ne bi bil tako spreten in stabilen.

„Hudiča! Peta je šla,“ je siknil predse, napravil korak nazaj in sedel v avto.

„Odnesi čevljev do čevljarja za vogalom Povej mu, kaj se je zgodilo. V petih minutah mora biti vse nared.“

Šofer je izginil za vogalom, potrkal je na vrata čevljarje delavnice, in ko je zaskočil „naprej“, je vstopil.

„Dobro dan. To je čevljev tovariša Predalnika. Odpadla mu je peta, ko je stopil iz avtomobila.“

„Bomo uredili,“ je rekel mlad fant, star morda šestindvajset let.

„Tovariš Predalnik pravi, da mora biti zadeva urejena v največ petih minutah. Več dela okrog tega da ni.“

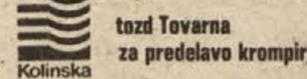
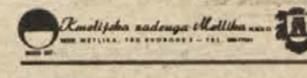
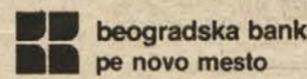
„Pa bo! Najmanj dve uri bo trajalo.“

„Nemogoče. Tovariš Predalnik je rekel.“

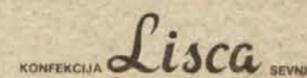
„Poznam ga. Tovariš Predalnik je čevljar. On bi res to popravil v petih minutah, toda računati morate, da jaz nisem čevljar, ampak diplomirani pravnik.“

TONI GAŠPERIČ

Nagradno akcijo so omogočili:

TOZD Industrija gradbene keramike Trebnje - Račje selo

želite svoj del iz nagradnega sklada, ki tehta 100 milijonov? naročite DOLENJSKI LIST